

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز شنبه (۸) دیماه ۱۳۵۲

- فهرست مطالب :**
- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
  - ۲ - معرفی آقای احمد اقبال بسمت معاون پارلمانی وزارت امور خارجه بوسیله آقای دکتر خلعتبری وزیر امور خارجه .
  - ۳ - طرح گزارش يك شورى كميسيون بودجه راجع به لايحه بودجه اصلاحى سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ كل کشور .
  - ۴ - تعيين موقع و دستور جلسه آینده - ختم جلسه .

مجلس ساعت نه صبح برياضت آقای عبدالله رياضی تشكيل گردید

زاهدی - سعیدوزیری - سمیعی - دکتر شریف امامی - مهندس عطائی - فضائلی - فیاض - کمالاتی - کمالوند - دکتر مشایخی - مهرزاد - نیک پور - دکتر وفا - تیمسار همایونی - خانم ضرابی - خانم مزارعی .

۲- معرفی آقای احمد اقبال بسمت معاون پارلمانی وزارت امور خارجه بوسیله آقای دکتر خلعتبری وزیر امور خارجه

رئیس - وارد دستور میشود جناب آقای دکتر خلعتبری فرمایشی دارید بفرمائید .

دکتر خلعتبری (وزیر امور خارجه) - آقای رئیس، آقایان نمایندگان محترم، افتخار دارم آقای احمد اقبال را بسمت معاون پارلمانی وزارت امور خارجه بمجلس شورای ملی معرفی نمایم (مبارک است) اطمینان دارم اغلب نمایندگان محترم ایشان را که از صاحب منصبان عالیرتبه وزارت امور خارجه هستند می شناسند و میدانند که آخرین مأموریت ایشان سفارت شاهنشاهی ایران در نروژ بوده و قبلاً هم معاون وزارت امور خارجه در امور مالی و اداری بوده اند . اطمینان دارم که آقای احمد

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

احتشامی - مهندس اسدی لنگرودی - اسعد رزم آرا - امیر احمدی - دکتر بلزرگانی - بدرخانی - پدramی - مهندس پروشانی - جندقی - چنگیزی - حق شناس - امیر علم خزیمه - دولو - ذوالفقاری - رامید رشیدی - حسام رضوی - دکتر رفیعی - زرین پور - دکتر سنگ - دکتر فضل الله صدر - طباطبائی دیبا - فرنود - موقر - دکتر یزدان پناه - خانم اقبال - خانم ابراهیمی - خانم طالقانی - خانم سرخوش .

غالب بی اجازه :

آقای شیخ بهائی .

غائبین مریض - آقایان :

ایمان زهرائی - دکتر یحیی بهبهانی - توسلی - جوانشیر - خانقاهی - خورشید - ریگی - مهندس عباس

اقبال حلقه رابطة خوبی بین دستگاه دولت در امور خارجه و نمایندگان محترم مجلس شورای ملی برای همکاری و توضیح سیاست خارجی دولت در مسائلی که مورد علاقه آقایان است خواهند بود، همچنین ایشان در کمیسیون امور خارجه و کمیسیون بودجه و سایر کمیسیون هائی که لازم باشد شرکت خواهند کرد (نمایندگان - مبارک است).

۳- طرح گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور

رئیس - گزارش يك شوری بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور که بر عایت مدلول قانون جدید برنامه و بودجه و سایر قوانین و مقررات مالی مربوط در قالب و ترکیب نظام نوین بودجه نویسی بصورت بودجه برنامه‌ای و عملیاتی تنظیم شده همراه با اطلاعات جامع و مبسوطی از اوضاع و احوال شکوفان مالی و اقتصادی گسترده و پیشرفته کشور و گزارشات توجیهی متکی بر ارقام و آمار در کلیه زمینه های فعالیت وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت و سایر مؤسسات در تاریخ روز سه شنبه مورخ ششم آذرماه یکهزار و سیصد و پنجاه و دو از طرف دولت بمجلس شورای ملی تقدیم شده بود درسی جلسه چهار ساعت بحضور جناب آقای نخست وزیر و وزراء و معاونان پارلمانی و رؤساء ومدیران سازمانها و شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت و سایر مؤسسات و مسئولان و کارشناسان بودجه وزارتخانه ها و سازمان برنامه و بودجه با امعان نظر و دقت فراوان ارقام و اعداد درآمد و هزینه برنامه ها و عملیات و هدفها و سیاستهای مالی دولت مورد رسیدگی و بررسی کمیسیون بودجه قرار گرفت. قسمتهای مختلف این بودجه مشتمل بر ماده واحده و تبصره ها پیش بینی درآمدها

و با ایجاد تغییرات و تحولات شگرف بنیادی نظامی. نومتناسب با نیازهای دنیای جدید جایگزین آن ساخت. در این شرایط ضرورت ایجاد تغییرات و تحولات اساسی بر مبنای ملاکها و معیارهای جهانی و مقتضیات و اوضاع و احوال مملکتی در کلیه ی شئون تشخیص و طی برنامه های دقیقی بمرحله اجرا گذاشته شد. این تحولات و تطورات و دگرگونیهای ثمر بخش در مسیر و گذر طبیعی خود در امور اقتصادی و مالی نیز اصولی دنیا پسند برقرار ساخت و دولت خدمتگزار مجری انقلاب با برخورداری کامل از تعالیم حکیمانانه رهبر عالیقدر ایران و در سایه ثبات و امنیت بی نظیر داخلی و حیثیت و اعتبار ممتاز جهانی مملکت توفیق یافت با استقرار و توسعه دید علمی در تجزیه و تحلیل مسائل اقتصادی و اشاعه و گسترش فنون و روشهای علمی برنامه ریزی و وضع و اجرای سیاستهای اقتصادی معقول اعم از مالی و پولی و بازرگانی و غیره و گسترش خدمات زیربنائی مبنای امور اقتصادی و مالی و برنامه ریزی را بصورتی گسترده و شکوفا در آورد و بشهادت آمار و ارقام موجود و دلائل و مدارک عینی به پیشرفتهای فوق العاده ای نائل آید. در این زمینه موفقیت دولت در استقرار نظام نوین بودجه نویسی نیز حائز کمال اهمیت میباشد زیرا از سال ۱۳۴۳ بعد که دولت روش بودجه نویسی متداول و معمولی را پشت سر گذاشته و نظام جدید تهیه و تنظیم بودجه را جانشین آن ساخته است همه ساله شاهد و ناظر بوده ایم که در این طریق رهنورد ترقی و تکامل بوده و گامهای بلندی برداشته است بطوریکه امروز بودجه برنامه ای ایران ارجح و مترقی یافته و همه جا بعنوان شاهد و مثال يك بودجه مترقی و علمی و پیشرفته از آن یاد میشود. کمیسیون بودجه پس از بررسی دقیق بودجه برنامه ای و عملیاتی دو ساله ۱۳۵۲-۱۳۵۳ از لحاظ تهیه و تنظیم آن بچند نکته اساسی برخورد که ذکر بعضی از آنها را ضروری میدانم.

۱- برنامه عملیات

در دنیای پیشرفته امروز آنچه در بودجه ها در درجه اول اهمیت قرار دارد همان برنامه عملیات است که بمنظور تحقق هدفهای معین تنظیم میگردد و خوشبختانه بودجه دو ساله ۱۳۵۳-۵۲ که تصویب گویائی از دو سال اول برنامه عمرانی پنجم کشور میباشد بعد بارزی از این

خصیصه برخوردار بوده و علاوه بر آنکه میتوان آن را بعنوان يك بودجه برنامه ای و عملیاتی علمی و ارزنده عرضه کرد با امعان نظر و دقت در طبقه بندی عملیات آن به حجم عملیات و محاسبه هزینه های برد و عملیات هر دستگاه را بر حسب برنامه ها و فعالیت های تابعه ارزیابی نمود. این بودجه که با رعایت کامل موازین علمی نظام جدید بودجه نویسی تدوین شده از لحاظ تأمین اعتبارات لازم برای عملیات جاری و سرمایه گذاری دولت یکپارچگی و تلفیق کامل داشته و علاوه بر اینکه در قالب و قیافه ای جدید و نو تنظیم شده رعایت کامل اصول وحدت، جامعیت و تمرکز عایدات را که از اصول عمده بودجه نویسی و مالی عمومی هستند فراهم کرده است.

۲- انعطاف بین دو سال مالی

اقدام دولت در ایجاد تقارن زمان تقدیم بودجه اصلاحی هر سال با زمان تقدیم بودجه سال بعد درخور یادآوری است زیرا اتخاذ این روش علاوه بر اینکه تصویری روشن از برنامه مالی و عملیاتی دولت طی دو سال به نمایندگان محترم ارائه مینماید و موجبات بررسی بیشتری را فراهم میسازد انعطاف لازم و کافی بین دو سال مالی و عملیاتی فراهم میآورد در نتیجه دستگاههای اجرائی خواهند توانست بموقع خود را برای ایفای مسئولیتها و اجرای برنامه هائی که برای سال آینده مالی در نظر گرفته شده آماده سازند و تعهدات لازم را برای به ثمر رساندن طرحهای مختلف پذیرا شوند.

۳- زمان تقدیم بودجه

تقدیم بودجه های دو ساله در آغاز فعالیت هر اجلاس مجلس شورای ملی مبین این واقعیت است که دولت همواره سعی داشته و دارد که هر سال بیشتر از سال پیش امکاناتی در جهت بررسی کامل تر نمایندگان محترم که ناظر بر دخل و خرج مملکت میباشد فراهم آورد و تسهیلاتی برای اجرای کامل مرحله رسیدگی و تصویب بودجه در پارلمان که دارای اعتبار و اهمیت سیاسی فراوان میباشد ایجاد کند. خوشبختانه در سال جاری با استفاده از وسعت زمان رسیدگی کمیسیون بودجه، برنامه ای تحت عنوان برنامه رسیدگی بلایحه بودجه دو ساله ۱۳۵۳-۵۲ تهیه و تدوین نمود و اوقات رسیدگی بودجه هر وزارتخانه و

و سایر منابع تأمین اعتبار، هزینه ها و سایر پرداختها بر حسب دستگاهها و ردیفها، اعتبارات دستگاهها و ردیفها بر حسب برنامه و مواد هزینه، اعتبارات بودجه عمومی بر حسب امور و فصل و برنامه، توزیع اعتبارات جاری وزارت آموزش و پرورش در مناطق، اعتبارات طرحهای خاص ناحیه ای استانها و فرمانداریهای کل عملکرد و بودجه شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت و بودجه سایر مؤسسات جزء بجزه مطرح و با استقرار سیستم گفت و شنود در برابر اظهار نظرها و استیلاات متعدد و متنوع اعضاء کمیسیون بودجه توضیحات لازم از طرف وزیر مشاور و جناب آقای دکتر مجیدی وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه و جناب آقای قوام صدوری وزیر مشاور و معاون پارلمانی نخست وزیر و سایر مسئولان اقامه و در اختیار گذارده شد در نتیجه اصلاحاتی در ماده واحده انجام و تبصره های پیشنهادی در مواردی حذف و با اصلاح ماهوی و عبارتی یافته و به پیشنهاد اعضاء کمیسیون تبصره های جدیدی به تبصره های بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور اضافه و يك تبصره حذف گردیده در عناوین درآمدها و ارقام و عناوین هزینه ها و قسمت های مربوط نیز اصلاحاتی بعمل آمد که مجموع این اصلاحات و تغییرات و پیشنهادات کلا بتصویب کمیسیون بودجه رسید. اینک نتایج بررسیهای کمیسیون بودجه در اترتیب زیر باطلاع نمایندگان محترم مجلس شورای ملی میرساند:

الف - نظام نوین بودجه نویسی.

ب - سیاستهای عمده دولت در سال آینده.

ج - بودجه و اثرات آن در جوانب گوناگون مسائل اقتصادی و اجتماعی.

د - ویژگیهای بودجه با توجه به هدفها.

ه - برنامه مالی دولت در سال ۱۳۵۳ (منابع و مصارف بودجه).

و - توصیه های کمیسیون بودجه.

الف - نظام نوین بودجه نویسی

نمایندگان محترم استحضار دارند که در سایه رهبریهای حکیمانانه و تعالیم خردمندانه شاهنشاه آریامهر رهبر عالیقدر و اندیشمند ایران طی دهه گذشته، انقلاب مقدس و پر ثمر شاه و ملت مفاهیم تازه ای را در مسیر تکامل اجتماعی و اقتصادی جامعه ایرانی پی ریزی کرد.

مؤسسات وابسته آن را دقیقاً مشخص و باطلاع عموم نمایندگان محترم رسانید تا هر يك از همكاران گرامی در هر قسمتی از برنامه ها و ارقام نظری داشته باشند و یا مایل بشرکت در مذاکرات کمیسیون باشند بموقع در کمیسیون حضور بهم رسانند خوشبختانه در طول رسیدگی بودجه عده ای از نمایندگان محترم که عضویت کمیسیون را نداشتند نیز در مذاکرات شرکت کرده و نظریات خود را ایراد داشتند.

۴- برآورد هزینه

قسمت چهارم بودجه اختصاص به برآورد هزینه‌ها و سایر پرداختها بر حسب دستگاهها و ردیفها دارد. در اینجا لازم بیادآوری است که قبل از انقلاب مقدس اجتماعی ایران که بودجه‌های متداول بصورت سند دخل و خرج تنظیم میشد برآورد هزینه‌ها معمولاً بر مبنای هزینه‌های قطعی سال ماقبل آخر و نیمه اول سال جاری بعمل می‌آمد. خوشبختانه در دهه اول انقلاب پیوسته سعی دولت برای مهم استوار بوده که توجه و التفات بیشتری نسبت ببخش هزینه و نحوه برآوردهای آن بعمل آید و بهمین جهت باید اضافه کنیم که در طریق روشهای برآورد هزینه پیشرفتهای قابل توجهی نصیب دولت شده و تجربیات مهمی در این مسیر بدست آمده است بطوریکه امروز و مخصوصاً در تهیه و تنظیم بودجه عظیم و متعادل ۱۰۸۶/۳ میلیارد ریالی سال ۱۳۵۳ که عظیم‌ترین بودجه تاریخ ایران لقب گرفته و تقدیم آن به پارلمان یکی دیگر از موفقیت‌های بزرگ دولت میباشد محاسبه هزینه‌ها بر مبنای وظائف، برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمانهای دولتی صورت گرفته و اعتبارات جاری از سرمایه‌گذاری ثابت بطور مشخص و مفهوم جدا شده و ایجاد تأسیسات عمومی و سرمایه‌ثابت اقتصادی مانند ساختمان و ماشین آلات و غیره بتفکیک در آن نشان داده شده است.

۵- تسهیل نظارت اداری

با در نظر گرفتن این خصیصه مفید و مؤثر بودجه برنامه‌ای و عملیاتی دوساله ۱۳۵۳-۵۲ که مبنای برآورد هزینه‌ها را برنامه عملیات قرارداد و متکی باطلاعات آماری دقیق درباره پیش‌بینی نوع عملیات، حجم عملیات و هزینه عملیات میباشد رابطه بسیار نزدیکی بین تنظیم بودجه و اجرای بودجه ایجاد خواهد کرد زیرا بر برنامه عملیات

مبنای برآورد هزینه بشمار میرود و با استقرار سیستم گزارشهای جامع و دقیق در فواصل معین بخوبی میتواند مقدار عملیات انجام یافته را با عملیات پیش‌بینی شده مقایسه کند و بدین ترتیب بودجه دوساله ۱۳۵۳-۵۲ وسیله مؤثری برای برنامه ریزی مؤسسات دولتی و کنترل فعالیت‌های آنها در فواصل مختلف طبق برنامه‌ها و فعالیت‌های پیش‌بینی شده بشمار میرود و نظارت مقامات دولتی را تسهیل مینماید.

۶- نحوه تقسیم بندی دخل و خرج

لازم بتذکار نیست که در دنیای پیشرفته کنونی بودجه هامیین و مترجم اقداماتی است که دولت‌ها برای مردم خود انجام میدهند و در هر گونه نظام سیاسی و اقتصادی بودجه نقشی نوین و عظیم یافته است زیرا کشورها از بودجه باری گرفته و برای وصول بهدفعهای کوتاه مدت و بلند مدت اجتماعی و اقتصادی مبادرت بطرح نقشه مینمایند و بودجه را وسیله و ابزاری میدانند که بتوان از آن برای پیشرفت و بهبود مدیریت بهره گرفت و بر کفایت و کارآئی دستگاهها افزود و بدین مناسبت تقسیم بندی اقلام دخل و خرج در امر بودجه نویسی مقامی بس شامخ دارد زیرا تنها وسیله نیل بهدفعهای معین و مشخص دولت میباشد.

خوشبختانه دولت در دهه گذشته باین مهم عنایت و توجه خاص داشته و همواره در تنظیم بودجه‌ها خطوط اصلی وظایف خود را در چهارچوب سیاست مالی، سیاست اقتصادی و سیاست اجتماعی و تقویت بنیه دفاعی و امنیت کشور و نیز توسعه خدمات رفاهی تعیین نموده و بر اساس اهمیت هر يك از این وظایف مقدرات مالی دولت بصورت اختصاص اعتبارات بمنظور اجرای هر دسته از وظایف تقسیم گردیده است که خود حائز کمال اهمیت است و اثرات و ثمرات بودجه دوساله ۱۳۵۳-۵۲ کل کشور را که بصورت یکنوع برنامه‌گذاری مالی و عملیاتی هم‌آهنگی کامل بین عملیات و برنامه‌های دولت ایجاد خواهد نمود از هم اکنون بخوبی پیش‌بینی میگردد.

۷- تلفیق کامل برنامه و بودجه

دولت با بررسی و مقایسه و سنجش دقیق نیازهای جامعه و امکانات و منابع خویش با رعایت نظام نوین بودجه نویسی و حفظ ارتباط میان برنامه ریزی و بودجه، کلیه

هدفها، برنامه‌ها و فعالیت‌های جاری و طرحهای عمرانی را در سال آینده در بودجه بخوبی انعکاس داده و آنرا بصورت آئینه تمام نمائی از اوضاع سیاسی و اقتصادی و مالی مملکت عرضه کرده است.

۸- تلفیق نهادها و سنت‌های ایرانی با تئوریهای اقتصادی و مالی جدید

دولت در تهیه و تنظیم بودجه برنامه‌ای و عملیاتی دوساله ۱۳۵۳-۵۲ ضمن اینکه عنایت و توجه خاص به تکنیک و فنون و تئوریهای اقتصادی و مالی جدید داشته خود را در دائره اصول تئوری و نظری محدود نکرده و ضمن توجه کامل به نهادها و سنت‌ها و مقتضیات اقلیمی و اوضاع و احوال جغرافیائی ایران بودجه را بنحوی تنظیم کرده است که ضمن داشتن چهره‌ای علمی و نو و مترقی واجد صبغه و رنگ ایرانی بوده و میتوان از آن بعنوان وسیله و ابزاری جهت نیل بهدفعهای کوتاه مدت و بلند مدت اجتماعی و اقتصادی و بهبود نظام اداری و مدیریت دستگاه‌های دولتی نام برد.

ب- سیاستهای عمده دولت در سال آینده

در آغاز این بحث نخست باید باین مطلب اشاره کنیم که بودجه دوساله ۱۳۵۳-۵۲ با حجمی معادل ۱۰۸۶/۳ میلیارد ریال بشرو نوید دهنده پیروزی کامل و افتخار آفرین ملت ایران در اداره همه‌جانبه صنایع نفت بوده و حاکی پیروزی غرور انگیز مادر استقرار حاکمیت کشور بر منابع نفتی است که در سایه اقدامات متهورانه و حماسه آفرین شاهنشاه آریامهر بدست آمده است. بدون شك این حکومت وسلطه افتخار آفرین آسان بدست نیامده و وصول باین سلطه و حکومت بر چنین ثروتی بر اثر سالها تلاش، تدبیر، و هوشیاری و رهبری پیشوائی بزرگ و بیدار نصیب ما گردیده و عوائد مهمی را از نفت برای ما تضمین کرده است. آری چنین امکانات مالی ثمر بخش بدولت خدمتگزار این امکان را داده است که بودجه سال جاری را با افزایشی معادل ۳۲ درصد تقدیم کند و بودجه را بنحوی تنظیم نماید که از ابلاهی آن تجسم عظمت و وسعت اداره اقتصاد شکوفان مملکت متجلی باشد و اقی بسیار شکوهمند و سیمائی پرنور و پرحرارت از اقتصاد خیره‌کننده کشور و سعادت و رفاه و سر بلندی ملت ایران برابر ما بگستراند. مطلبی که حائز اهمیت است اینست که در این عصر پرافتخار و پربرکت که همه

چیز ما در طریق منافع ملت و مملکت متحول گردیده و رهبر عالیقدر کشور روز بروز با حسن تدبیر و رهبری صحیح عوائد ملی را ارتقاء میدهد دولت بخوبی وقوف دارد که درآمد حاصل از نفت تنها بنسب فعلی ایران متعلق نبوده و نسلهای آینده نیز در آن سهم و شریک میشانند باین مناسبت رقمی مهم از این عوائد را بمصرف اجرای برنامه‌های تولیدی و عمرانی کشور اختصاص داده تا با بالا بردن سطح ظرفیت تولید در زمینه‌های گوناگون در آینده بتواند امکان کاهش احتمالی ذخایر زیر زمینی را جبران نماید که اتخاذ این سیاست درخور قدردانی است. بهر تقدیر اقتصاد شکوفان ایران بر اثر تحولاتی که پس از اجرای اصول منشور انقلاب ایران در آن بوقوع پیوسته است سرعت وارد مراحل تازه‌ای از پیشرفت میشود و بهم پیوستگی روز افزون بخش‌های مختلف اقتصادی مسائل بسیار حساس و دقیقی را از نظر برنامه ریزی اقتصادی و اجتماعی مطرح ساخته است که دولت بخوبی بدقایق امور این بخش عظیم وقوف دارد و برای حل این مسائل تدابیر و سیاستهای جامع و سنجیده‌ای اتخاذ کرده است که بر شمردن مواردی چند را ضروری میدانند:

۱- توجه ببخش کشاورزی

از جمله اولویتهای بودجه دوساله ۱۳۵۳-۵۲ عنایت و توجه بتوسعه و تحرك بخش کشاورزی است که با توجه بمسأله کمبود مواد خام و اولیه در جهان و همچنین مواد غذایی توجه خاص باین بخش فوق‌العاده ضروری و مورد تأیید میباشد. دولت در سال آینده علاوه بر افزایش اعتبارات موجباتی فراهم آورده که در زمینه کشاورزی انعطاف بیشتری مرعی گردد و از طریق اعطای وامهای کم بهره و کمک‌های بلاعوض و تفویض نقش وسیعتری ببخش خصوصی و همچنین رفع مشکلات وثیقه در مورد املاکی که با چنین مشکلاتی مواجه است و واگذاری منابع ملی بصورت اجاره دراز مدت فعالیت بیشتری در این بخش مهم اقتصادی مملکت ایجاد نماید. بدیهی است اتخاذ این سیاست موجبات بهره برداری بهتر و بیشتر از منابع تولیدی و بالا بردن میزان تولید کشاورزی و سطح زندگی روستائیان را فراهم خواهد ساخت و با کوشش همه جانبه دولت بمنظور ایجاد هم‌آهنگی لازم بین فعالیت‌های این بخش و بخش صنایع از طریق اجرای

طرحهای جامع اقتصادی واجتماعی و روستائی و توسعه طرحهای کشت و صنعت، ایجاد مزارع بزرگ، گسترش شرکتهاى تعاونی و سهامی زراعی و تکمیل شبکههای آبیاری، کشاورزی ایران را بصورت يك بخش اقتصادی پرنحرک درخواهد آورد.

۲- ادامه توسعه صنایع سنگین اساسی

در زمینه صنایع که توسعه و گسترش آنها تا پایان برنامه چهارم عمرانی کشور از هدفهای مهم و اساسی مملکت بشمار میرفته دولت علاوه بر ادامه طرحهای سرمایه گذاری در صنایع اساسی و صنایع سنگینی چون نفت و پتروشیمی و ذوب آهن و غیره بتشویق و حمایت از صنایع بخش خصوصی خواهد پرداخت. بدیهی است تلاش دولت در این زمینه بیشتر مصروف اموری از قبیل بی نیاز شدن کشور از کالاهای وارداتی مصرفی، تهیه کالاهای سرمایه ای، تهیه کالاهای صنعتی صادراتی و بهره برداری کامل از مواد اولیه داخلی کشور برای تهیه کالاهای مصرفی صادراتی بمیزان قابل ملاحظه بوده و بموقفیتهای چشم گیری ناآل آمده است مسلماً بانویدیکه جناب آقای نخست وزیر در زمینه تغییر اعتبارات و عملیات برنامه پنجم بعلت ارتقاء عوائد مملکتی در کلیه سطوح دادند.

بخش صنعتی نیز مانند سایر بخشها بتوسعه و گسترش منطقی خود ادامه خواهد داد.

۳- تحکیم زیربنای اقتصادی واجتماعی

توسعه اقتصادی واجتماعی مسائلی را بدنبال دارد که چاره جوئی و حل آنها باید بنحوی باشد که جوابگوی نیازهای روز افزون جامعه بوده و تحولات بنیادی و تحکیم زیربنای اقتصادی واجتماعی را بمنظور نیل بر رشد سریع تر اقتصاد در آینده فراهم سازد خوشبختانه امور اقتصادی واجتماعی کشور ما با خصوصیات ویژه ای که طی سالهای اخیر از برکت انقلاب شاه و ملت و در پرتو رهبریهای داهیانه شاهنشاه آریامهر بدست آورده است موجبات توسعه و تحکیم را بنحو بارزی فراهم ساخته و دولت با توجه و عنایت کامل به نیازهای فوری و ضروری جامعه و برنامه های عمرانی نهایت کوشش را معمول داشته تا با ایجاد این هماهنگی پیوند بین حال و آینده بنحو مطلوب حفظ گردد. در زمینه اقدامات تحکیم

زیربنائی میتوان از توجه دولت بتوسعه راهها، راه آهن، بنادر، ایجاد فرودگاهها و همچنین وسایل ارتباطی و مخابرات مخصوصاً توسعه شبکه های مخابراتی ملی کشور و نوسازی شهرها و روستاها و تأمین آب و برق و دهها برنامه زیر بنائی دیگر نام برد که در بودجه دوساله ۵۲-۱۳۵۳ کل کشور نیز این اقدامات بنحو روشنی ترسیم شده و سهم مهمی از اعتبارات را بخود اختصاص داده اند.

۴- سرمایه گذاری در صنایع نفت

پیش بینی دولت در زمینه سرمایه گذاری ملی در نفت و مشتقات آن در سال آینده در خور قدردانی و امتنان است زیرا بانصوب و اجرای لایحه الغای قرارداد ایران با کنسرسیوم طومار هفتاد ساله نفت در هم نوردیده شد و سرنوشت بزرگترین ثروت ملی را بدست ماده که بهر گونه بخواهیم در بی این ثروت بیکران کوش کنیم و بهر مقدار که نیاز داریم از دل خاک بیرون آوریم و بهر صورت که صلاح مملکت ما باشد تبدیل نمائیم و بهر بازار که مقرون بصرفه باشد بفروشیم پس در این دوران پرافتخار ضرورت سرمایه گذاری در امر کاوش و استخراج و تصفیه و فروش نفت بیش از پیش احساس میگردد و با نیروی ماهر انسانی، تکنولوژی پیشرفته، اقتصاد تیر و مند، شناخت کامل سیاستهای نفتی احاطه بازارهای جهانی و قدرت مالی ومعنوی بی نظیر که رهبری داهیانه و مدیریت اندیشمندانه شاهنشاه آریامهر طی سالها کوشش برای ما فراهم آورده اند باید سطح تولیدات نفتی خود را طبق برنامه پنجم عمرانی برای فراهم کردن امکان تحصیل درآمدهای مورد نظر از طریق توسعه برنامه های تولیدی کشور بجد مطلوب برسانیم و بهین مناسبت است که در بودجه دو ساله ۵۲-۱۳۵۳ کل کشور ملاحظه می کنیم علاوه بر سرمایه گذاری شرکت ملی نفت از منابع خود، در بودجه عمومی نیز این رقم را دولت حدودنود درصد نسبت بسال ۱۳۵۲ افزایش داده تا این مبالغ صرف سرمایه گذاری در استخراج، پالایش، انتقال و پخش در داخل مملکت و بالاخره مشارکت در امور وابسته به نفت در خارج کشور گردد که خود اقدامی بسیار لازم و در خور تمجید میباشد.

۵- سیاست های اجتماعی و رفاهی

نگاهی کوتاه به بیان نه ساله خدمتگزاری دولت این مطلب را بخوبی روشن میسازد که اهتمام دولت که

سعی داشته است که عدم تمرکز در عمل برآورد هزینه ها را نیز بمعنای کامل و وسیع کلمه برقرار سازد باین ترتیب که برآورد اقلام هزینه بودجه در مراحل اولیه توسط افرادی بعمل آید که نظارت مستقیم بر فعالیت های مزبور را بعد از آن دارند تا واحدهای طبقات باین سازمان مقدار هزینه را بر مبنای حجم کار برآورد کنند و پیش بینی ها بیشتر از پیش نزدیک واقعیت باشد.

ج- بودجه دوساله ۵۲-۱۳۵۳ و اثرات آن در جوهره گوناگون اقتصادی واجتماعی

بودجه ۱۰۸۶/۳ میلیارد ریالی سال ۱۳۵۳ کل کشور که از لحاظ حجم و کیفیت و از نظر کیفیت در خور دقت و امان نظر است حدود ۲۶۲/۰۰ میلیارد ریال نسبت بسال ۱۳۵۲ با افزایش ۳۲ درصد نسبت بکل بودجه و ۳۵ درصد نسبت به بودجه عمومی چگونگی تأمین نیاز مندیهای مادی و معنوی طبقات مختلف جامعه را بخوبی روشن و امور اقتصادی واجتماعی کشور را طراحی و ترسیم کرده است این بودجه علاوه بر اینکه تجلی دهنده پیشرفتها و ترقیات همه جانبه کشور در گذشته است نموداری از فعالیت های پرثمر و عنایت و شناخت واقع بینانه اولویتهای اقتصادی واجتماعی در آینده بوده و با اجراء آن هدفها و برنامه ها و سیاستهای عمده دولت تحقق یافته و برنامه های دراز مدت بخوبی تعقیب خواهد شد. در این زمینه کمیسیون بودجه لازم دانست با رعایت اختصار و ایجاز تعدادی از اثرات و ثمرات اقتصادی واجتماعی اجرای بودجه دوساله ۵۲-۱۳۵۳ را بشرح زیر باستحضار نمایندگان محترم برساند:

۱- بانوجه باعداد و ارقام و اطلاعات مستند

منضم بلائحه بودجه که تصویری از عملیات دوساله اول برنامه عمرانی پنجم کشور است بخوبی میتوان اظهار نظر نمود که دولت در تحکیم مبانی برنامه ریزی جهت رشد اقتصادی فوق العاده موفق بوده و در سریع و افتخار آفرین اقتصادی واجتماعی مملکت با اجرای این بودجه بنحو مطلوب و چشمگیر روند سریع خود را طی خواهد کرد.

۲- بانوجه باین مطلب که اجرای منشور انقلاب

دردهمی گذشته موجب تحولات بنیادی در ارزشها و نهادهای جامعه گردیده و زیر بنای استواری برای دگرگونی ساختمان اقتصادی واجتماعی و رشد اقتصادی

پیوسته از اصول مقدس انقلاب الهام گرفته و تحت تعالیم رهبران دانشمندان ایران بوده است همواره در جهت ارتقاء جامعه ایرانی و برخوردار ساختن مردم این سرزمین از مزایای فرهنگ و رفاه اجتماعی و بهداشت و کلیه مواهب و مزایای مملکتی بوده و میباشد خوشبختانه تأمین رفاه عمومی و بسط و گسترش خدمات اجتماعی در میان قشرهای مختلف جامعه بویژه گروههای کم درآمد اجتماع و تأمین کار برای همگان، توزیع عادلانه تر درآمد ملی بین گروههای مختلف مردم، تأمین حقوق فردی واجتماعی و سپردن کار مردم ب مردم و بسط عدالت همواره در صدر سیاست های مالی و بودجه ای و اقتصادی دولت قرار داشته و در این زمینه ها توفیق انجام خدماتی را داشته است. در سال ۱۳۵۳ سهم امور اجتماعی معادل ۱۸/۵ درصد کل بودجه عمومی بوده و علاوه بر این مبالغی جهت کمک بگوشت و نان و اتوبوس رانی و جو و ذرت و بعضی اقلام دیگر اختصاص داده و در سال آینده کمک دولت برای اقلام فوق تا ۱۷ میلیارد ریال افزایش داده شده است عرضه خدمات اجتماعی، تعمیم بیمه های مختلف اعمال تدابیر خاص جهت مبارزه با گران فروشی و تثبیت قیمت ها، اختصاص بیش از ۸ میلیارد ریال در بودجه عمومی برای اجرای کمک های اعتباری بکشاورزان که هنوز حدود ۵۷ درصد جمعیت کشور را تشکیل می دهند و اشاعه خدمات رفاهی و اجتماعی در روستاها و دهها اقدام دیگر مظاهری روشن و بین از سیاست های اجتماعی و رفاهی دولت در سال ۱۳۵۳ بوده و باید بگوئیم که سالی پررونق را از هر جهت در پیش داریم.

۶- سیاست عدم تمرکز

از مهمترین سیاست های دولت بهنگام تهیه و تنظیم بودجه دوساله ۵۲-۱۳۵۳ کل کشور اجرای سیاست عدم تمرکز و واگذاری بیش از پیش اختیارات و مسؤلیت ها بمقامات محلی و ایجاد مکانیسم های هماهنگی در همان سطوح است، توسعه و تقویت دفاتر برنامه ریزی در استانها و تفویض سهم بیشتری از اجرای طرحهای سرمایه گذاری ثابت بمقامات استانی و ایجاد مقدمات استانی کردن بودجه چند وزارتخانه نشانه هائی از تعقیب همین سیاست میباشد علاوه بر این دولت در تنظیم بودجه های برنامه ای از چند سال پیش با نظر طرف همواره

کشور بوجود آورده است بخوبی میتوانیم بگوئیم که جذب حجم وسیع اعتبارات بودجه دوساله ۵۲-۱۳۵۳ و توسعه و افزایش ۳۲ درصد آن برای جامعه سرفراز ما بخوبی امکان پذیر است و جذب و مصرف این اعتبارات حجیم در هر سالی در ایجاد ترقیات و پیشرفت‌ها و دگرگونی چهره نقاط مختلف مملکت فوق‌العاده مؤثر خواهد افتاد.

۳- ثبات و امنیت داخلی و توسعه دید علمی در تجزیه و تحلیل مسائل اقتصادی میان مقامات دولتی و اشاعه فنون و روش‌های علمی برنامه‌ریزی و وضع و اجرای سیاست‌های اقتصادی و گسترش خدمات زیربنائی دولت در تحکیم مبانی برنامه‌ریزی مبین این واقعیت است که اجرای بودجه صرفاً در جهت بانجام رسانیدن برنامه‌های مصوب و برای وصول به هدفهای منظور در قانون بودجه بوده و دولت با هوشیاری کامل از انجام هزینه‌هایی که برای وصول به هدفها و انجام برنامه‌ها لازم نیست مثل گذشته صرف نظر خواهد نمود.

۴- بودجه دوساله ۵۲-۱۳۵۳ کل کشور تأکیدی بیش از پیش در مورد طرح‌های گسترش رفاه و خدمات اجتماعی و آن دسته از طرح‌های زیربنائی که نفعش بعموم خواهد رسید بوده و با اجرای دقیق آن یکی از ارکان بس مهم سیاست اجتماعی دولت تحقق خواهد یافت.

۵- با اجرای بودجه طرح‌هایی که میتواند در توزیع عادلانه تر درآمد که یکی از هدفهای انقلاب مقدس ما است از قبیل احداث راه‌های فرعی و روستائی، تهیه مسکن برای قشرهای کم درآمد، گسترش تأسیسات آموزشی، پیکار با بیسوادی ایجاد مراکز بهداشتی و درمانگاهی و فعالیت‌های ناظر بسالم سازی محیط خصوصاً در روستاها، استقرار و تعمیم بیمه‌های مختلف که در برنامه پنجم عمرانی موقع و مقامی خاص دارند بمرحله اجرا در خواهند آمد که در تحکیم بیشتر زیربنای اقتصادی فوق‌العاده مؤثر خواهد افتاد.

۶- با اجرای این بودجه سیاست دقیق اشتغال یعنی تأمین کار و بالتیجه درآمد برای همگان بنحو فعالانه‌ای تعقیب خواهد شد.

۷- چون تربیت نیروی انسانی ماهر بمقیاس وسیع یکی از خط مشی‌های دولت بوده و باینکار دولت کوشش فراوان دارد که علاوه بر فواید اجتماعی مربوط با اجرای

سیاست اشتغال تام، موجبات از دیاد قدرت تولید را نیز فراهم کند در این بودجه پیش بینی‌های لازم را معمول و اجرای آن اثرات مطلوب را خواهد بخشید.

د - ویژگیهای بودجه

لایحه بودجه دوساله ۵۲-۱۳۵۳ کل کشور پیش از آنکه بخاطر ارقام و برنامه‌های متعدد و متنوع خود جلب باشد از این نظر در خور توجه و دقت است که نشانه اعتماد بنفس، قابلیت دوراندیشی و آمادگی برای بلندپروازیهای افتخارآمیز دیگر است. فرصت‌هایی که در این بودجه حجیم و پر وسعت و پر دامنه برای مانور دادن امور مالی تعبیه شده، چاره اندیشی‌هایی که برای مقابله با تورم پیش‌بینی گردیده و در تعبیری نیکوتر ترکیب متعادلی که از نیازها و امکانات پرتوان مملکت بدست داده همه و همه نشانه‌هایی از هوشیاری سیاسی و مهارت فنی در امر مهم برنامه‌ریزی مالی است که جا دارد از این لحاظ بدولت خدمتگذار چنین جهش عظیم را شادباش بگوئیم و توفیقش را در اجرای صحیح و دقیق این سند مالی پرافتخار از درگاه احدیت مسئلت کنیم. کمیسیون بودجه ضمن بررسی‌های همه‌جانبه و دقیق خود بمواردی از ویژگی‌های عمده و نتایج ثمربخش بودجه دو ساله ۵۲-۱۳۵۳ دست یافته است که برای استحضار خاطر نمایندگان محترم در نهایت ایجاز و اختصار شمه‌ای از آنها را معروض میدارد:

۱- هزینه وصول

با توجه بر رقم قریب ۶۸ میلیارد ریال پیش بینی درآمد مالیات‌های مستقیم و جمع بودجه وزارت دارائی که قریب ۳ میلیارد ریال میشود و قسمت اعظم این اعتبار صرف نظارت در امر هزینه میگردد باید عنوان کنیم که هزینه‌ای که برای دریافت مالیات‌های مستقیم مصرف شده قریب ۲ درصد میباشد که بی‌سابقه بوده و یکی از موفقیت‌های دولت و وزارت دارائی است که در انجام این وظیفه نهایت صرفه‌جویی را معمول داشته اند.

۲- کسش و تمایل درآمدهای دولت بسوی

مالیات‌های مستقیم

با توجه باین مطلب که مالیات‌های غیر مستقیم شامل اجناس و اشیاء مورد احتیاج و مصرف عموم

که میزان مصرفشان برای کلیه مصرف کنندگان اعم از متمول و کم بضاعت تقریباً در يك حدود است این نوع مالیات برای کم درآمد ها بسیار سنگین تر از متمولین بوده و به تناسب، قسمت بیشتری از درآمد اشخاص کم بضاعت بابت مالیات مزبور مصرف میگردد روی این نقیصه توجه و وزارت دارائی دولت در دهه انقلاب همواره بسوی مالیات‌های مستقیم بوده و نسبت بین مالیات‌های غیر مستقیم به مستقیم که در آغاز انقلاب به نسبت ۴ به ۱ بوده است امروز این نسبت قریب ۱/۵ به ۱ تقلیل یافته که با در نظر گرفتن عوامل دیگر رشد کرده مانند جمعیت و مصرف و سطح درآمد عمومی نسبت ۱/۵ هنوز هم به نسبت (۱) نزدیکتر شده و مبین کامل توجه و عنایت دولت برفاه حال طبقه متوسط و کم درآمد میباشد.

۳- دوخصیصه ممتاز

از جمله ویژگیهای بودجه دوساله ۵۲-۱۳۵۳ کل کشور که آن را در عداد امتیازات بزرگ آن باید بحساب آوریم تلفیق دو اصل همه‌گیری و اولویت پذیری آن است بدین معنی که این بودجه ضمن اینکه طبقه مخصوصی را در بر نگرفته و چتر اعتبارات و حمایت خود را بر فراز سر همه مردم از هر دسته و طبقه گسترده است معهدا از پرداختن به اولویت‌ها نیز فارغ نیست کما اینکه در

دائرة شمول اولویت‌ها در درجه اول توسعه امور اقتصادی قرار دارد که حدود ۳۱ درصد کل اعتبارات عمومی را بخود اختصاص داده است این بخش بامور کشاورزی و صنعتی و ساختمان و توسعه راه‌های اصلی و فرعی و توسعه شبکه راه آهن، ساختمان و توسعه بنادر و فرودگاه‌های کشور که از لحاظ ارتباط حوزه‌های تولید و مصرف بامور اقتصادی مربوط میشود تجزیه میگردد.

پس از آن امور دفاع ملی در عداد اولویت‌ها محسوب شده و رقمی معادل ۲۸ درصد بودجه عمومی را باین قسمت حیاتی و مهم اختصاص داده‌اند. در کمیسیون بودجه ضمن تمجید از اقدام دولت در زمینه قائل شدن اولویت برای امور دفاع ملی اظهار نظر شد که نه فقط با توجه به بودجه و اعتباری که سایر کشورها برای هزینه تسلیحاتی خود اختصاص داده‌اند این رقم قابل مقایسه نیست بلکه با در نظر گرفتن عدم خلع سلاح عمومی و وظیفه خطیر

۴- اثر ضد تورمی
نمایندگان محترم تصدیق خواهند نمود که یکی از ویژگیهای تورم در سالهای اخیر توسعه عالمگیر آن است که هم‌اکنون اکثریت قریب با اتفاق ممالک عالم بشدت دچار این بیماری گشته و تقریباً تمام بخشهای اقتصادی سرایت کرده است خوشبختانه اقتصاد توسعه یافته و شکوفای ما بخوبی توانسته است مقاومت بیشتری در مقابل تورم از خود نشان داده و عوارض آن را محدود کند و در قیاس با سایر ممالک، کشور ما تاکنون توفیق یافته است در مقابل این بیماری مقاومت کند و در شد شاخص قیمت‌ها قابل تحمل تلقی گردد بدیهی است این امر مسلماً ناشی از سلامت بنیه اقتصادی و توجه بموقع دولت در اجرای اوامر شاهنشاه آریامهر و هماهنگی کامل در ارگانهای پولی و اقتصادی کشور بوده است. خوشبختانه فرمان مطاع همایونی مبتنی بر فداکاری همه‌جانبه برای صرفه‌جویی و بمنظور جلوگیری از افزایش بی‌رو به قیمت‌ها با فاصله‌ای

اندک و بدنبال يك اجتماع متشکل از نمایندگان دولت و بخش خصوصی اطلاعیه خاص دولت را در امتثال این فرمان باعث آمد و برنامه‌ای را پی‌ریزی کرد که فوق‌العاده مؤثر افتاد امید است با کنترل دقیق و توزیع صحیح و برداشتن دستهایی که وجود آنها در حد فاصل بین کلی فروشی و جزئی فروشی موجب افزایش غیرمنطقی قیمت‌ها میگردد نظام صحیح خرید و فروش را برقرار سازند و حقوق مصرف‌کننده که مورد عنایت و توجه خاص دولت میباشد در مرز عادیانه حفظ و تثبیت گردد خوشبختانه دولت علاوه بر اقدامات همه جانبه‌ای که در این زمینه شروع کرده در بودجه نیز تدابیری اندیشیده که صورت ضد تورمی باین بودجه داده است از جمله :

۱- باتأمین منابع بیشتر برای عمران و توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور از تکیه بر اعتبارات بانکی کاسته است باین ترتیب که در سال ۱۳۵۲ کلاً ۶۷ میلیارد ریال روی ۵۸۰ میلیارد ریال یعنی معادل ۱۱/۵ درصد بودجه استفاده کرده در صورتیکه در سال ۱۳۵۳ کلاً ۴۶ میلیارد ریال روی ۷۸۲ میلیارد ریال یعنی معادل ۵/۹ درصد اعتبار بودجه استفاده خواهد کرد.

۲- اختصاص قسمتی از اعتبارات جاری بخريد کالاهاى مورد نیاز مانند گوشت و شکر و سیمان و غله قدم مهم دیگری در این طریق است.

۳- اختصاص قسمتی از اعتبارات برای خرید ماشین آلات و تجهیزات عمده از خارج.

۴- تشویق هرچه بیشتر سرمایه‌گذاری در جهت افزایش تولید کالاهاى مورد نیاز مردم بمنظور کاهش اثرات تورمی ناشی از تقاضای روزافزون.

۵- کاهش هزینه‌های غیر تولیدی سازمانهای دولتی.

۶- پیش‌بینی فروش اوراق قرضه ببخش غیر بانکی که در بودجه دو ساله ۵۲-۱۳۵۳ تقریباً ببلو برابر افزایش یافته عامل مهم دیگری در ضد تورمی بودن بودجه بوده و فوق‌العاده مؤثر است.

۵- توسعه کمی و کیفی

باتوسعه و بهبود کمی و کیفی منابع انسانی و مالی کشور که از خلال ارقام و اعداد و عناوین و طبقه‌بندیهای بودجه دو ساله مورد بحث بخوبی مستفاد میشود نتایج

حاصل از اجرای برنامه پنجم عمرانی کشور را بمراتب چشم‌گیرتر از مجموع برنامه‌های گذشته خواهد نمود.

۶- صرفه‌جویی کامل

در نحوه مصرف اعتبارات بودجه دو ساله ۵۲-۱۳۵۳ دولت تصمیم جدی دارد که نهایت صرفه‌جویی راحتی بیشتر از پیش معمول داشته و از هزینه‌های غیر لازم بوی‌نمر قویاً جلوگیری نماید ضمن تقدیر از این تصمیم بموقع و بجای دولت که مخصوصاً در مقابل این بودجه عظیم تصمیمی بسیار عاقلانه و مفید میباشد امید است همانطوریکه بارها جناب آقای نخست وزیر در بیانات خود عنوان کرده‌اند امسال و سال آینده نیز مانند گذشته در اجرای برنامه‌گذاری مالی علمی که طبق موازین صحیح و محاسبات دقیق تهیه و تنظیم شده است نهایت مراقبت معمول گردد تا از منابع مالی و قوای انسانی حداکثر استفاده بعمل آید و در این تلاش عظیم حتی بکریال از منابع مالی و بک ساعت از قوای فکری و جسمی افراد تقریباً نشود نه تنها تفریط نشود بلکه در بخش‌ترین راه بکار افتد و به اجرای طرح‌های سودمند امکان بدهد. در زمینه ویژگیهای این بودجه عظیم سخن بسیار است و ما بلحاظ رعایت اختصار بهمین حد اکتفا می‌کنیم.

۷- برنامه مالی دولت (منابع و مصارف بودجه)

بودجه کل کشور در سال ۱۳۵۳ با ۳۲ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۵۲ معادل مبلغ ۱۰۸۶/۳ میلیارد ریال پیش‌بینی شده که در تعقیب هدفهای پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور، مؤسسه دولت در تحکیم مبانی عدالت اجتماعی، تأمین نیازمندیهای اساسی جامعه و بالاخره فراهم آوردن محیط مساعد برای سرمایه‌گذارانهای اقتصادی و لزوم برخی سرمایه‌گذاران از طرف دولت و نیز حفظ حدود و ثغور مملکت تهیه و تنظیم گردیده است.

الف- منابع بودجه عمومی

بر اساس محاسباتی که از منابع مالی دولت برای سال ۱۳۵۳ صورت گرفته است درآمدهای عمومی با رقم ۷۸۲/۵ میلیارد ریال حدود ۲۰۲/۱ میلیارد ریال بالاتر از رقم مشابه سال ۱۳۵۲ برآورد گردیده که از رشدی معادل سی و پنج درصد برخوردار میباشد ذیلاً اقلام عمده درآمد ها مورد بررسی قرار میگردد.

۱- مالیاتهای مستقیم

مالیاتهای مستقیم برای سال ۱۳۵۳ بر اساس اصلاحیه جدید قانون مالیاتهای مستقیم و نیز امکان بهره‌گیری بیشتر از ظرفیت مالیاتی کشور و کارآئی دستگاه وصول و افزودن بحوزه‌های مالیاتی معادل ۶۷ میلیارد تخمین زده شده است که در مقایسه با سال ۱۳۵۲ از افزایشی بیش از ۲۱ درصد یعنی معادل ۱۱/۷ میلیارد ریال برخوردار میباشد.

۲- مالیاتهای غیر مستقیم

در بودجه پیشنهادی سال ۱۳۵۳ مالیاتهای غیر مستقیم که عمده‌ترین منبع مالی غیر نفتی دولت را تشکیل میدهد معادل ۱۰۲/۱ میلیارد ریال تخمین زده شده که مبلغ ۲۱/۴ میلیارد ریال بیشتر از رقم مشابه سال ۱۳۵۲ بوده و از افزایشی حدود ۲۷ درصد برخوردار میباشد.

۳- نفت و گاز

درآمد نفت و گاز مندرج در بودجه سال ۱۳۵۳ معادل مبلغ ۴۴۵ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده است.

۴- درآمدهای حاصل از انحصارات و اعمال تصدی و مالکیت دولت

در بودجه سال ۱۳۵۳ این دسته از درآمدهای دولت ۹/۷ میلیارد ریال برآورد گردیده که در مقایسه با رقم مشابه سال ۱۳۵۲ تا حدودی کاهش خواهد یافت که معلول افزایش قابل ملاحظه سرمایه‌گذاری شرکت مخابرات ایران بمنظور نیل بر شد هدف برنامه پنجم و نتیجتاً عدم پرداخت سود سهام از طرف این شرکت به دولت میباشد.

۵- سایر درآمدها

این بخش از درآمدهای دولت شامل درآمدهای حاصل از فروش کالا و خدمات و درآمدهای انتقالی متفرقه دیگر میگردد که برای سال ۱۳۵۳ معادل ۷/۸ میلیارد ریال برآورد گردیده و در مقایسه با سال ۱۳۵۲ از رشدی حدود ۱۰ درصد برخوردار میباشد.

۶- سایر منابع تأمین اعتبار

در تهیه بودجه دو ساله ۵۲-۱۳۵۳ بمنظور نیل به هدفهای برنامه عمرانی پنجم سعی بر این بوده است که اعتبارات لازم در اختیار دستگاههای اجرائی قرار گیرد. تلاش دولت در بهره‌گیری هرچه بیشتر از امکانات مالیاتی کشور و همچنین افزایش قابل توجه در آمدنفت باعث شده

که سهم سایر منابع اعتباری نسبت بکل دریافتی بودجه عمومی تنزل یابد بعبارت دیگر در سال ۱۳۵۳ استفاده کمتری از اعتبارات سیستم بانکی پیش‌بینی شده است بطوریکه استفاده از وامهای داخلی در این سال بطور ناخالص معادل ۸۲/۳ میلیارد ریال برآورد گردیده که حدود ۳۱ درصد کمتر از رقم مشابه سال جاری میباشد و بنوبه خود گام مؤثری در جهت سیاست تثبیت قیمتتها بشمار میرود. استفاده از وامهای خارجی در سال ۱۳۵۳ بطور ناخالص معادل ۶۸/۶ میلیارد ریال برآورد شده است و جمع آن معادل ۱۵۰/۹ میلیارد ریال بالغ میگردد.

۷- درآمدهای اختصاصی

درآمدهای اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی بالغ بر ۲۲/۷ میلیارد ریال گردیده که نسبت بسال گذشته قریب ۴ میلیارد ریال افزایش نشان میدهد.

ب- مصارف بودجه

در بودجه پیشنهادی سال ۱۳۵۳ مصارف بودجه عمومی دولت از محل درآمد عمومی در سطح ۷۸۲/۵ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که در مقایسه با ۵۸۰/۴ میلیارد ریال اعتبارات سال ۱۳۵۲ از افزایشی معادل ۲۰۲/۱ میلیارد ریال برخوردار میباشد، همانطوریکه معروض افتاد در توزیع منابع سال آینده میان نیازهای گوناگون جامعه، ادامه رشد اقتصادی، ارائه هرچه بیشتر خدمات اجتماعی، تقویت بنیه دفاعی و بالاخره تأمین رفاه کارمندان دولت مورد توجه خاص بوده است ذیلاً اقلام عمده اعتباری مورد بررسی قرار میگردد.

۱- امور عمومی

در بودجه تقدیمی دولت هزینه‌های مربوط به امور عمومی با ۸۵/۲ میلیارد ریال اعتبار حدود ۱۱/۵ درصد از کل هزینه‌ها را بخود اختصاص خواهد داد. هزینه‌های این بخش با در نظر گرفتن لزوم بسط خدمات دولتی با ۱۱ درصد افزایش نسبت بسال ۱۳۵۲ برآورد گردیده است.

۲- امور دفاع ملی

پیش‌بینی میشود دو سال ۱۳۵۳ مبلغ ۲۱۴/۹ میلیارد ریال معادل ۲۸ درصد از کل بودجه عمومی مصروف امور دفاعی مملکت گردد بدیهی است توجه و عنایتی که دولت به تقویت نیروی دفاعی مبذول داشته از جمله مسائلی است که همواره مورد تأیید و تصدیق کامل قاطبه

ملت ایران بوده و بدون شك صیانت کشور و حفظ موارث گرانقدر ملی و مملکتی در عداد مقدس ترین و بزرگترین وظایف دولت و ملت قرار دارد. افزایش هزینه های دفاعی کشور مسلماً مبین این واقعیت است که سیاست دفاعی دولت پیوسته در جهت حفظ استقلال و امنیت کشور و حراست از ثمرات توسعه اقتصادی و اجتماعی که نتیجه تحولات همه جانبه کشور است طرح ریزی شده و دولت به مسئولیت خطیر خود در حفظ نتایج پیشرفت های اجتماعی و موارث گرانقدر تاریخی و فرهنگی کشور کاملاً توجه داشته است.

۳- امور اجتماعی

در بودجه سال ۱۳۵۳ مبلغ ۱۳۷/۷ میلیارد ریال که بیش از ۱۸/۵ درصد از اعتبارات بودجه عمومی را تشکیل میدهد به بخش امور اجتماعی اختصاص یافته است که این رقم نسبت به سال ۱۳۵۲ از افزایش معادل ۲۶/۴ درصد برخوردار میباشد.

۴- امور اقتصادی

اعتبارات مربوط به امور اقتصادی در بودجه سال ۱۳۵۳ در سطح ۲۲۹/۴ میلیارد ریال پیش بینی شده است که نسبت به ۱۵۹/۳ میلیارد ریال رقم مشابه سال ۱۳۵۲ حدود ۴۴ درصد و با معادل ۷۰/۶ میلیارد ریال افزایش نشان میدهد و مانند گذشته سهم عمده ای در کل اعتبارات بودجه عمومی دارد.

۵- هزینه های متفرقه و دیون و غیره

در بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور برای این بخش از هزینه های دولت اعتباری برابر ۷۷/۵ میلیارد ریال منظور شده است که نسبت بسال ۱۳۵۲ رشدی برابر ۵۴ درصد نشان میدهد. قسمت اعظم افزایش اعتبارات این بخش جهت اجرای مرحله دوم قانون استخدام کشوری و بهبود وضع کارکنان دولت بمرصاف خواهد رسید. معادل ۳۹ درصد از کل اعتبارات این بخش نیز جهت پرداخت بهره وامهای داخلی و خارجی در نظر گرفته شده است.

۶- بازپرداخت وامهای داخلی و خارجی

در سال ۱۳۵۳ مبلغ ۲۲/۸ میلیارد ریال از وامهای خارجی و مبلغ ۳۶/۳ میلیارد ریال از وامهای داخلی بازپرداخت خواهد گردید.

۷- هزینه از محل درآمدهای اختصاصی

در سال ۱۳۵۳ مبلغ ۲۲/۷ میلیارد ریال از محل منابع اختصاصی طبق بودجه های مصوب بمصارف قانونی میرسد که نسبت به سال ۱۳۵۲ معادل ۸۳ درصد افزایش نشان میدهد.

۸- بودجه شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت و سایر مؤسسات

بودجه شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت در سال ۱۳۵۳ معادل ۵۸۴/۲ میلیارد ریال و بودجه سایر مؤسسات در سال مذکور ۲۵/۶ میلیارد ریال پیش بینی میگردد که با احتساب ارقام منظور در بودجه عمومی اعم از دریافت از شرکتها و مؤسسات انتفاعی بصورت سود سهام و مالیات و پرداخت باین شرکتهای و مؤسسات که در بخش های فوق منظور شده است جمعاً ۳۲۸/۷ میلیارد ریال ارقام مضاعف وجود دارد که خالص عملیات این واحدها ۲۸۱/۱ میلیارد ریال میشود که با هزینه بخش های بودجه عمومی جمعاً ۱۰۸۶/۳ میلیارد ریال بالغ میگردد.

۹- توصیه های کمیسیون بودجه

ضمن بحث و بررسی مفصل پیرامون بودجه دوساله ۱۳۵۳-۵۲ کل کشور توجه اعضاء کمیسیون بچند مطلب اساسی معطوف گردید که تحت عنوان توصیه های کمیسیون بودجه بشرح زیر باطلاع نمایندگان محترم میرساند:

۱- باتوجه به نظام نوین بودجه نویسی ضرورت تجدیدنظر در نحوه طبقه بندی درآمدهای این اهر زمان دیگر احساس میگردد با این مراتب کمیسیون توصیه مینماید که دولت در تهیه و تنظیم بودجه های آینده در نحوه طبقه بندی درآمدها تجدید نظر لازم را معمول دارد.

۲- باتوجه بلزوم از دیاد ظرفیت اجرایی استانها توصیه میشود در بودجه سال ۵۳-۱۳۵۴ نسبت با افزایش اعتبارات استانی عنایت و توجه بیشتری مبذول گردد.

۳- اعتبارات ردیفهای استخدامی که در قسمت هزینه های متفرقه منظور شده و پرداخت سهم هر وزارتخانه و دستگاه دولتی را در بودجه سالیانه وزارتخانه ذریبط نشان نمیدهد قطعاً بعلت اجرای مرحله اول و دوم قانون استخدامی بوده که توصیه میشود در بودجه سال ۵۳-۱۳۵۴ اعتبارات ردیفهای مرحله اول، بک پایه ترفیع، تغییر ضریب به سطح اعتبار بودجه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی اضافه شود

و فقط اعتبار اجرای مرحله دوم تا پایان انجام این مهم در هزینه های متفرقه باقی بماند.

در خاتمه ضمن تقدیر از مساعی رئیس و کارکنان سازمان برنامه و بودجه در تهیه و تنظیم بودجه که خوشبختانه از نظر محتوی و قالب و شکل همواره رو ب تکامل بوده امیدوار است گزارش تقدیمی مورد توجه و عنایت نمایندگان محترم قرار گیرد.

مخبر کمیسیون بودجه - صدوری کیوان

لایحه قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور

ماده واحده - الف - ماده واحده قانون بودجه

سال ۱۳۵۲ کل کشور بشرح زیر اصلاح میشود:

بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور از حیث درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر هشتصد و بیست و چهار میلیارد و چهارصد و هفده میلیون و ششصد و شانزده هزار (۸۲۴۴۱۷۶۱۶۰۰۰) ریال و از حیث هزینه و سایر پرداختها بالغ بر هشتصد و بیست و چهار میلیارد و چهارصد و هفده میلیون و ششصد و شانزده هزار (۸۲۴۴۱۷۶۱۶۰۰۰) ریال میباشد.

بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر پانصد و نود و هشت میلیارد و هشتصد و بیست و چهار میلیون و هشتصد و دوازده هزار (۵۹۸۸۲۴۸۱۲۰۰۰) ریال و از حیث هزینه ها و سایر پرداختها بالغ بر پانصد و نود و هشت میلیارد و هشتصد و بیست و چهار میلیون و هشتصد و دوازده هزار (۵۹۸۸۲۴۸۱۲۰۰۰) ریال و بشرح زیر است:

۱- در آمد عمومی و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر پانصد و هشتاد میلیارد و چهارصد و شش میلیون و پانصد و نوزده هزار (۵۸۰۴۰۶۵۱۹۰۰۰) ریال و هزینه ها و سایر پرداختها از آن محل بالغ بر پانصد و هشتاد میلیارد و چهار صد و شش میلیون و پانصد و نوزده هزار (۵۸۰۴۰۶۵۱۹۰۰۰) ریال.

۲- در آمد اختصاصی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی بالغ بر هجده میلیارد و چهارصد و هجده میلیون و دوست و نود و سه هزار (۱۸۴۱۸۲۹۳۰۰۰) ریال و هزینه ها و سایر پرداختها از آن محل بالغ بر هجده میلیارد و چهارصد و هجده میلیون و دوست و نود و سه هزار (۱۸۴۱۸۲۹۳۰۰۰) ریال.

ب- بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور از حیث درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر یک هزار و هشتاد و شش میلیارد و سیصد و هفتاد میلیون و یکصد و پانزده هزار (۱۰۸۶۳۷۰۱۱۵۰۰۰) ریال و از حیث هزینه ها و سایر پرداختها بالغ بر یک هزار و هشتاد و شش میلیارد و سیصد و هفتاد میلیون و یکصد و پانزده هزار (۱۰۸۶۳۷۰۱۱۵۰۰۰) ریال میباشد.

بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر هشتصد و پنج میلیارد و دوست و چهل و هفت میلیون و دوست و شصت و شش هزار (۸۰۵۲۴۷۲۶۶۰۰۰) ریال و از حیث هزینه ها و سایر پرداختها بالغ بر هشتصد و پنج میلیارد و دوست و چهل و هفت میلیون و دوست و شصت و شش هزار (۸۰۵۲۴۷۲۶۶۰۰۰) ریال و بشرح زیر است:

۱- در آمد عمومی و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر هفتصد و هشتاد و دو میلیارد و پانصد و شانزده میلیون و هشتصد و پانزده هزار (۷۸۲۵۱۶۷۰۵۰۰۰) ریال و هزینه ها و سایر پرداختها از آن محل بالغ بر هفتصد و هشتاد و دو میلیارد و پانصد و شانزده میلیون و هفتصد و پنج هزار (۷۸۲۵۱۶۷۰۵۰۰۰) ریال.

۲- در آمد اختصاصی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی بالغ بر بیست و دو میلیارد و هفتصد و سی میلیون و پانصد و شصت و یک هزار (۲۲۷۳۰۵۶۱۰۰۰) ریال و هزینه ها و سایر پرداختها از آن محل بالغ بر بیست و دو میلیارد و هفتصد و سی میلیون و پانصد و شصت و یک هزار (۲۲۷۳۰۵۶۱۰۰۰) ریال.

درآمدهای عمومی و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در قسمت يك بند الف و قسمت يك بند ب این ماده تصویب و بدولت اجازه داده میشود که درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در قسمت سوم این قانون را در سال ۱۳۵۲ و سال ۱۳۵۳ وصول و هزینه های وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و همچنین کمک ها و اعانات و سایر اعتباراتی را که در جدا اول قسمتهای چهارم و پنجم این قانون منظور شده است در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار در هر سال و بر اساس تخصیص اعتبار تمهید و بارعایت قوانین و مقررات مربوط و تبصره های این قانون در سال ۱۳۵۲ و سال ۱۳۵۳ پرداخت نماید.

بودجه شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت و سایر مؤسسات منظور در قسمتهای نهم و دهم این قانون طبق قوانین و مقررات و همچنین اساسنامه‌های مربوط قابل اجرا خواهد بود.

بودجه آندسته از مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت که در هر يك از سالهای ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ بصورت مؤسسه دولتی در آیند برای مدت باقیمانده همان سال پس از تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی قابل اجرا خواهد بود.

تبصره‌های ۱۳۵۲

تبصره ۱ - مفاد تبصره ۹ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۰ کل کشور نسبت بباقیمانده مبلغ پانصد میلیون ریال تا پایان سال ۱۳۵۲ قابل اجرا میباشد.

تبصره ۲ - بوزارت جنگ اجازه داده میشود تا مبلغ دو بیست و چهل میلیون (۲۴۰۰۰۰۰۰) ریال کسری اعتبار سال ۱۳۵۲ تفاوت بهای خواربار و پوشاک کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی و خانواده آنان را از محل مانده اعتبار تعهد نشده سال ۱۳۵۱ وزارت جنگ تأمین و بسازمان انکا پرداخت نماید.

تبصره ۳ - بوزارت جنگ اجازه داده میشود تا مبلغ چهل و یک میلیون و یکصد و سی و سه هزار و سی و شش (۴۱۱۳۳۰۳۶) ریال هزینه سالهای ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱ معاودین را از محل مانده اعتبارات تعهد نشده بودجه سال ۱۳۵۱ وزارت جنگ بهزینه قطعی منظور نماید.

تبصره ۴ - در تبصره ۸ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور بعد از عبارت «جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران» عبارت «و جمعیت کمک بجزامیان» اضافه میشود و در قسمت اخیر تبصره مزبور عبارت «در اختیار جمعیت» عبارت «در اختیار جمعیت‌های» اصلاح میشود.

تبصره ۵ - بدولت اجازه داده میشود مبلغ سی میلیون (۳۰۰۰۰۰۰۰) ریال وام پرداختی از محل اعتبارات عمرانی برنامه سوم کشور بدانشگاه ملی ایران و همچنین بهره‌معلق باین وام را بعنوان کمک بلاعوض بدانشگاه مزبور محسوب نماید.

تبصره ۶ - اجازه داده میشود چهل دستگاه اتومبیل مستعمل و سایر لوازمی که از طرف سازمان برنامه بودجه بدون دریافت بها بسازمان ملی پیشاهنگی ایران واگذار

شده است بعنوان کمک بلاعوض بسازمان اخیر الذکر محسوب شود.

تبصره ۷ - ردیفهای ۵۱۱۰۷ و ۵۱۱۰۸ و ۵۱۱۰۹ و ۵۱۱۰۶ و ۵۱۱۰۹ و ۵۱۱۰۹ و ۵۲۲۰۵ و ۵۱۱۱۲ و ۵۱۱۱۲/۲ و ۱۲۷/۷ و ۱۳۵۲/۳ و ۱۷۸/۳ مذکور در تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور در این قانون بترتیب به ۵۱۱۰۷۰۰۰ و ۵۱۱۰۸۰۰۰ و ۵۱۱۰۹۰۰۰ و ۵۱۱۰۶۰۰۰ و ۵۱۱۰۶۰۰۰ و ۵۲۲۰۵۰۰۰ و ۵۱۱۱۴۰۰۰ و ۵۱۱۱۴/۲ و ۱۲۷/۷ تغییر مییابد.

تبصره ۸ - مهلت مقرر در تبصره ۲۴ قانون بودجه ۱۳۵۲ کل کشور تا پایان سال ۱۳۵۲ تمدید میشود.

تبصره‌های ۱۳۵۳

تبصره ۹ - الف - کاهش یا افزایش اعتبار هر يك از مواد هزینه یا برنامه‌های دستگاه اجرایی از محل اعتبارات جاری منظور در قسمت پنجم این قانون با موافقت نخست وزیر تا میزان ده درصد و مازاد بر آن فقط برای يك بار بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی مجاز خواهد بود مشروط بر اینکه در جمع اعتبارات جاری دستگاه تغییری حاصل نشود.

ب - نقل و انتقال اعتبار مواد هزینه و برنامه‌های مربوط بسپاهیان ترویج و آبادانی بین وزارتخانه‌هایی که خدمات این سپاهیان استفاده مینمایند بنا بر پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های مربوط و موافقت نخست‌وزیر و تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی مجاز خواهد بود.

ج - کاهش یا افزایش اعتبار هر يك از مواد هزینه و یا برنامه‌های وزارت جنگ از محل اعتبار جاری تا میزان ده درصد در اختیار وزیر جنگ و مازاد بر آن برای یکبار با موافقت نخست‌وزیر و تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی مجاز خواهد بود مشروط بر اینکه در جمع اعتبارات جاری وزارت مزبور تغییری حاصل نشود.

تبصره ۱۰ - میزان تنخواه گردان خزانه در سال ۱۳۵۳ سی میلیارد (۳۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال است.

تبصره ۱۱ - بوزارت دارائی اجازه داده می‌شود مبلغ يك میلیارد و سیصد میلیون (۱۳۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال موضوع ردیف ۴۱۰۲۰ قسمت سوم این قانون از درآمد سازمان بنادر و کشتیرانی را در سال ۱۳۵۳ به درآمد عمومی کشور منظور نماید.

تبصره ۱۲ - الف - بسازمان برنامه بودجه اجازه

داده می‌شود اعتبارات مربوط بهزینه‌های پرسنلی و نگهداری بیمارستان‌های وزارت بهداری را که بر اساس قانون واگذاری بیمارستان‌های وزارت بهداری مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰، به جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران واگذار می‌شود از بودجه مصوب سال ۱۳۵۳ وزارت مذکور کسر و بعنوان اعانه بجمعیت شیر و خورشید سرخ ایران واگذار کند. این نقل و انتقالات باید بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی برسد.

ب - بوزارت دارائی اجازه داده می‌شود آن قسمت از اعتبارات ردیفهای ۵۱۱۰۷۰۰۰ و ۵۱۱۰۸۰۰۰ و ۵۱۱۰۹۰۰۰ و ۵۱۱۱۰۰۰ و ۵۱۱۱۱۰۰۰ و ۵۱۱۱۲۰۰۰ و ۵۱۱۱۳۰۰۰ و ۵۱۱۱۴۰۰۰ و ۵۱۱۱۴/۲ و ۱۲۷/۷ و ۱۳۵۲/۳ و ۱۷۸/۳ این قانون بعنوان کمک برای مصرف در موارد مصرح در این تبصره در اختیار مناطق مربوط بگذارد.

تبصره ۱۲ - بوزارت آموزش و پرورش اجازه داده میشود اعتبار مربوط بترتیب معلم، سپاه دانش و توسعه برنامه‌های موضوع ردیف ۰۹۹۹۹ قسمت هفتم این قانون را در سال ۱۳۵۳ برحسب نیاز مندیهای هر يك از مناطق آموزش و پرورش به تفکیک برنامه‌ها و فصول بین آنها بصورت کمک توزیع کند. توزیع اعتبارات و تعیین نیاز مندیهای مناطق در هر صورت در همان سال باید به اطلاع سازمان برنامه و بودجه و تأیید کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی برسد.

تبصره ۱۳ - اضافه حقوق مربوط بیک پایه ترفیع مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری که در اجرای ماده ۳۵ قانون مذکور و بارعایت مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۵۲ استحقاق ترفیع دارند از اول سال ۱۳۵۳ قابل پرداخت است. در مورد مستخدمین وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مشمول قانون استخدام کشوری این پرداخت از محل ردیف ۵۱۱۱۰۰۰۰ قسمت چهارم این قانون بعمل خواهد آمد.

تبصره ۱۴ - نحوه و میزان اعطای کمکهای غیر نقدی بکلیه مستخدمین رسمی کشوری و مستخدمین پیمانی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مشمول قانون استخدام کشوری که اعتبار آن در ردیف ۵۱۱۱۲۰۰۰ قسمت چهارم این قانون منظور شده است طبق آئیننامه‌ای خواهد بود که پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی کشور بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱۵ - دولت مکلف است اعتبار منظور در ردیف ۵۲۲۰۵۰۰۰ قسمت چهارم این قانون را بر اساس ضوابط و ترتیبی که پیشنهاد وزارت راه بتصویب

داده می‌شود اعتبارات مربوط بهزینه‌های پرسنلی و نگهداری بیمارستان‌های وزارت بهداری را که بر اساس قانون واگذاری بیمارستان‌های وزارت بهداری مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰، به جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران واگذار کند. این نقل و انتقالات باید بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی برسد.

ب - بوزارت دارائی اجازه داده می‌شود آن قسمت از اعتبارات ردیفهای ۵۱۱۰۷۰۰۰ و ۵۱۱۰۸۰۰۰ و ۵۱۱۰۹۰۰۰ و ۵۱۱۱۰۰۰ و ۵۱۱۱۱۰۰۰ و ۵۱۱۱۲۰۰۰ و ۵۱۱۱۳۰۰۰ و ۵۱۱۱۴۰۰۰ و ۵۱۱۱۴/۲ و ۱۲۷/۷ و ۱۳۵۲/۳ و ۱۷۸/۳ این قانون بعنوان کمک برای مصرف در موارد مصرح در این تبصره در اختیار مناطق مربوط بگذارد.

تبصره ۱۶ - بوزارت آموزش و پرورش اجازه داده میشود اعتبار مربوط بترتیب معلم، سپاه دانش و توسعه برنامه‌های موضوع ردیف ۰۹۹۹۹ قسمت هفتم این قانون را در سال ۱۳۵۳ برحسب نیاز مندیهای هر يك از مناطق آموزش و پرورش به تفکیک برنامه‌ها و فصول بین آنها بصورت کمک توزیع کند. توزیع اعتبارات و تعیین نیاز مندیهای مناطق در هر صورت در همان سال باید به اطلاع سازمان برنامه و بودجه و تأیید کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی برسد.

ارضی بین مالکان وزارت عمارت مربوط مصوب ۱۳۵۱/۹/۱۹،
ح - اعتبار خرید باقیمانده املاک مشمول مرحله
اول اصلاحات ارضی،

ط - تسویه تدریجی قروض تزیلی زارعین،
س - پرداخت قبوض اقساطی مالکانی که در اجرای
مقررات قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین
مستأجر مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ ملک آنان از طریق اجرای
شق تقسیم و فروش بزارعان مربوط منتقل شده یا
میشود،

بنابقاضای وزارت تعاون و امور روستاها بتدریج
در اختیار بانک تعاون کشاورزی ایران قرار خواهد داد و
در اول سال ۱۳۵۳ مبلغ سیصد میلیون (۳۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال
بعنوان تنخواه گردان ببانک مزبور پرداخت خواهد کرد و
بتدریج که بارعایت مقررات مربوط مورد استفاده قرار
میگیرد در برابر فهرست پرداختهای قطعی شده تنخواه
مزبور را تجدید خواهد کرد.

وزارت تعاون و امور روستاها در پایان هر سه
ماه گزارش استفاده از اعتبارات فوق الذکر را بر حسب
ردیفهای دهگانه ذکر شده بسازمان برنامه و بودجه
ارسال خواهد داشت.

دولت مکلف است معادل مبلغ مورد نیاز برای موارد
فوق الذکر را در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ منظور
کند.

تبصره ۲۰۵ - بوزارت دارائی اجازه داده میشود
تا میزان مبلغ چهل و سه میلیون و سیصد و چهل و هفت هزار
(۴۳۳۴۷۰۰۰) ریال از محل اعتبار ردیف ۵۱۱۲۴۰۰۰
قسمت چهارم این قانون را بمصرف واریز مانده
حسابهای مربوط بوام نقدی و بذری کشاورزان دشت
میشان که از طریق بانک تعاون کشاورزی ایران
پرداخت شده برساند.

تبصره ۲۱۵ - مانده اعتبار مصرف نشده سنوات
قبل ردیف اشتباه محاسبه حقوق کارکنان دولت در سال ۱۳۵۳
قابل مصرف خواهد بود.

تبصره های ۱۳۵۳-۱۳۵۲

تبصره ۲۲۵ - اعتبار منظور در ردیف ۴۶۱۰ قسمت
های چهارم و پنجم این قانون تحت عنوان «کمک
به تجهیز شهرداریهای کشور» در سالهای ۱۳۵۲ و

۱۳۵۳ بنابدخواست وزارت کشور و تأیید سازمان
برنامه و بودجه و تصویب نخست وزیر بین شهرداریهای
شهرستانها توزیع خواهد شد تا طبق مقررات خاص
شهرداریها بمصرف تکمیل کادر فنی شهرداری مربوط
برسد.

تبصره ۲۳۵ - بوزارت جنگ اجازه داده میشود
مبلغ سی و نه میلیون و هفتصد و نود هزار و سیصد و
نود و هفت (۳۹۷۹۰۳۹۷) ریال که از بابت ارزش
وساقل و لوازم و خواربار و پوشاک دانش آموزان و
دانشجویان ژاندارمری کشور و سایر دستگاههای
دولتی تا آخر سال ۱۳۵۱ دریافت داشته است تا پایان
سال ۱۳۵۳ برای خرید و جایگزین کردن وسایل و
لوازم و خواربار و پوشاک مذکور بمصرف برساند.

تبصره ۲۴۵ - بوزارت جنگ اجازه داده میشود
تا مبلغ هشتصد و هفتاد میلیون و ششصد و نود و چهار
هزار و نهصد و چهل و چهار (۸۷۰۶۹۴۹۴۴) ریال
از محل مانده اعتبار بودجه سال ۱۳۵۱ خود را برای
هزینه های دفاعی و ضروری بر حسب نیاز در مواد و
برنامه های مربوط اختصاص داده و تا پایان سال ۱۳۵۳
تعهد و پرداخت نماید.

تبصره ۲۵۵ - به کمیسیونهای برنامه مجلسین اجازه
داده میشود که بنا به پیشنهاد دولت تغییرات لازم در
اعتبارات مصوب برنامه عمرانی پنجساله پنجم را
بر اساس اعتباراتی که در جداول مندرج در این قانون
برای برنامه ها و فصول عمرانی منظور شده است بعمل
آورد.

تبصره ۲۶۵ - سازمان برنامه و بودجه موظف است
ظرف مدت یکماه از تاریخ تصویب این قانون اعتبارات
مربوط به برنامه های را که در قسمت هشتم این قانون
تحت عنوان اعتبارات طرحهای خاص ناحیه ای سال
۱۳۵۳ بتفکیک فصول و برنامه نشان داده شده است
بموجب ماده ۱۵ قانون برنامه و بودجه کشور از اعتبارات
دستگاههای اجرائی مرکز کسر و به استانداردی ها و
فرمانداریهای کل مربوط ابلاغ کند.

وزارت دارائی اعتبارات مذکور را مستقیماً در
اختیار ذیحساب استان یا فرمانداریکل مربوط قرار

خواهد داد تا بر اساس برنامه های مصوب انجمن استان
بمصرف برسد.

تبصره ۲۷۵ - بدولت اجازه داده میشود در صورت
نیاز اعتبارات موضوع تبصره ۲۹ را حداکثر تا هیجده
میلیارد (۱۸۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال افزایش داده و میزان
افزایش را از مجموع اعتبارات عمرانی مندرج در قسمت
پنجم این قانون تأمین نماید.

تبصره ۲۸۵ - الف - بدستگاههای اجرائی اجازه
داده میشود که در سال ۱۳۵۲ از محل اعتبارات مصوب
سال ۱۳۵۳ طرحهای عمرانی خود تأمین اعتبار و تعهد
نمایند.

ب - بوزارت دارائی اجازه داده میشود تعهدات
پرداخت نشده سال ۱۳۵۲ طرحهای عمرانی را از
محل اعتبار سال ۱۳۵۳ همان طرح و در حد اعتبار آن
طرح پرداخت نماید ولو آنکه اعتبار ماده هزینه مربوط
آن طرح در سال ۱۳۵۳ برای پرداخت آن تعهد کافی
نباشد این پرداخت در صورت لزوم در بودجه اصلاحی
سال ۱۳۵۳ کل کشور منعکس خواهد شد.

تبصره ۲۹۵ - الف - اعتبار طرحهای عمرانی
(سرمایه گذاری ثابت) مندرج در پیوست شماره ۴ این
قانون بتصویب کمیسیونهای برنامه مجلسین خواهد رسید.
اعتبار طرحهایی که در این منضمه بتفکیک نشان داده
نشده و تحت عنوان «سایر طرحها» مندرج است و
همچنین تفکیک اعتبارات عمرانی منظور در ردیف
۵۱۱۱۴۰۰۰ قسمت پنجم این قانون به طرحهای عمرانی
مشخص توسط سازمان برنامه و بودجه انجام خواهد شد.

افزایش یا کاهش اعتبار طرحهای عمرانی در
داخل هر يك از برنامه های دستگاه اجرائی تا بیست
درصد با موافقت سازمان برنامه و بودجه و مازاد بر آن
با تصویب شورای اقتصاد میباشد مشروط بر اینکه در
جمع اعتبارات طرحهای عمرانی هر برنامه در دستگاه
تغییری حاصل نشود.

افزایش یا کاهش اعتبارات عمرانی بین برنامه های
هر دستگاه اجرائی در داخل فصل تأمینان ده درصد با
موافقت سازمان برنامه و بودجه و مازاد بر آن تا بیست
درصد با تصویب شورای اقتصاد مجاز خواهد بود،
مشروط بر اینکه در جمع اعتبارات طرحهای عمرانی

هر دستگاه اجرائی تغییری حاصل نشود.

ب - بسازمان برنامه و بودجه اجازه داده میشود
با موافقت دستگاههای اجرائی مربوط و باتصویب شورای
اقتصاد دستگاههای اجرائی طرحهای عمرانی را تغییر
دهد.

ج - موافقت نامه مربوط بطرحهای عمرانی
(سرمایه گذاری ثابت) که دستگاه مسئول بهره برداری
از آن غیر از دستگاه اجرائی طرح است بین دستگاه
اجرائی و دستگاه مسئول بهره برداری و سازمان برنامه
و بودجه منعقد خواهد شد و هر گونه تغییری در این قبیل
طرحها نیز با موافقت سه دستگاه مزبور انجام خواهد
شد.

وزارت دارائی مکلف است اعتبارات طرح مربوط را
مستقیماً در اختیار دستگاه اجرائی قرار دهد.

د - اجرای طرحهای عمرانی که در بودجه سال
۱۳۵۲ بر عهده وزارت آبادانی و مسکن بوده و در اصلاحیه
بودجه سال مزبور بود بودجه سال ۱۳۵۳ زیر عنوان
دستگاههای بهره برداری کننده منظور گردیده است تا پایان سال

۱۳۵۳ با وزارت آبادانی و مسکن خواهد بود و ذیحسابی
آنها کماکان بعهده ذیحسابی وزارت مذکور است.

تبصره ۳۰۵ - بمنظور کمک بحفظ شهر باستانی
«ونیز» بدولت اجازه داده میشود يك سری تمبر یادبود
در دو قطعه بارزش شش و هشت ریال منتشر سازد و
وجه حاصل از فروش تمبرهای مذکور را بترتیبی که
از طرف هیئت وزیران تعیین خواهد شد بعنوان کمک بشهر
«ونیز» پرداخت کند.

تبصره ۳۱۵ - بدولت اجازه داده میشود تا مبلغ
ششصد و هفتاد و پنج میلیون (۶۷۵۰۰۰۰۰۰) ریال
به تشخیص هیئت وزیران صرف خرید آثار هنری ایران که
از لحاظ باستانی و هنری واجد اهمیت باشد بنماید و
بهای آثار خریداری شده مزبور را از محل درآمد عمومی
پرداخت نموده و وجوه پرداخت شده در بودجه اصلاحی
سال ۱۳۵۳ کل کشور منظور نماید.

تبصره ۳۲۵ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و
شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت تا
پایان سال ۱۳۵۳ جز باتصویب هیئت وزیران مجاز به
افزایش کرایه محلهای استیجاری خود یا اجازه کردن

ساختمان جدید نیستند مگر اینکه طبق احکام لازم الاجرای مراجع صلاحیتدار ملزم با افزایش مال الاجاره باشند. شرکتهای دولتی که بموجب قوانین و مقررات خاص شمول قوانین و مقررات دولتی در مورد آنها موکول بذکر نام آنها میباشد نیز مشمول مقررات این تبصره میباشد.

تبصره ۳۳۵ - الف - بدولت اجازه داده میشود بمنظور تأمین هزینه های ضرور زیر:

۱- برای راه سازی يك میلیارد و پانصد میلیون (۱۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال.

۲- برای توسعه و تجهیز و ایجاد درمانگاهها و بیمارستانهای سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی چهارصد میلیون (۴۰۰۰۰۰۰۰) ریال.

۳- برای ایجاد صنایع روستائی یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال.

جمعاً مبلغ دو میلیارد ریال از محل درآمد عمومی و بارعایت مقررات مربوط با اعتبارات عمرانی بمصرف برساند و در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ منظور نماید.

ب - بدولت اجازه داده میشود برای هزینه های ضروری تا مبلغ دو میلیارد ریال از محل درآمد عمومی اضافه بر اعتبارات جاری مصوب تا پایان سال ۱۳۵۳ بمصرف برساند و در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ منظور نماید.

تبصره ۳۳۶ - مهلت مذکور در تبصره ۱ ماده ۹۶ قانون محاسبات عمومی در مورد سازمان بنادر و کشتیرانی و سازمان معاملات تریاک از تاریخ انقضاء بمدت یکسال تمدید میشود.

تبصره ۳۳۷ - دولت مجاز است تا مبلغ يك میلیارد و پانصد میلیون (۱۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال مابه التفاوت بهای دولتی و بهای وارداتی سیمان مصرفی در مورد طرحهای عمرانی در سالهای ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ را به تشخیص سازمان برنامه و بودجه در اختیار دستگاههای اجرایی قرار دهد و مبالغ مزبور را در لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ کل کشور منظور و گزارش آنرا به تمکیک دستگاه اجرایی به کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی تسلیم نماید.

تبصره ۳۳۶ - دولت مجاز است بمنظور ذخیره کالاهای مورد نیاز کشور و همچنین کالاهائیکه مواجه با کمبود است بمنزله هیئت وزیران تعیین خواهد کرد از خارج خریداری و بهای آنها را از محل درآمد عمومی پرداخت نماید و در صورتیکه بتشخیص هیئت وزیران توزیع کالاهای مزبور ببهای کمتر از تمام شده ضرور باشد میزان زیان را در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و نیز بودجه سالهای بعد منظور دارد.

تبصره ۳۳۷ - مفاد تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور تا پایان سال ۱۳۵۳ تمدید میشود.

تبصره هائیکه تا مملی نشده بقوت خود باقی است
تبصره ۳۳۸ - تبصره ماده ۲ قانون واگذاری امور بهداشتی به مردم مصوب دهم اردیبهشت ماه ۱۳۳۷ از اول سال ۱۳۵۳ لغو میشود.

تبصره ۳۳۹ - از تاریخ اول دیماه ۱۳۵۲ شهرداریها از پرداخت سهام بهداشتی، آموزش و پرورش، کمیته ملی بیکار با بیسواد، تربیت بدنی و پیشاهنگی و کتابخانه های عمومی موضوع بندهای ۱ تا ۵ ماده ۶۸ قانون اصلاحی قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ معاف میباشد.

تبصره ۳۴۰ - اعتباراتی که برای پرداخت وام با بهره نازل یا کمک بلاعوض بمنظور احداث ساختمان و تأسیسات و خرید تجهیزات مورد نیاز مؤسسات آموزشی غیر دولتی در این قانون و قوانین بودجه سالهای بعد تحت عنوان «کمک به مؤسسات آموزشی غیر دولتی» منظور میشود بر اساس آئین نامه ای که به پیشنهاد وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید قابل استفاده است. بیست درصد اعتبارات منظور در بودجه هر سال در تهران و بقیه در

شهرستانها در باره مؤسسات آموزشی دوره های حرفه ای، ابتدائی، راهنمائی تحصیلی، متوسطه و جامع قابل مصرف میباشد و از تاریخ تصویب این قانون تبصره ۲۱ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور لغو میشود.

تبصره ۳۴۱ - اجازه داده میشود اسناد موضوع تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور و همچنین اسناد مربوط به پرداختهای انجام شده برنامه های عمرانی گذشته طبق مصوبات طرحهای مربوط حسب مورد از

طریق ممیزی یا حسابرسی مورد پذیرش قرار گیرد. حساب و اسناد هزینه مربوط با اعتبارات طرحهای عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) برنامه های عمرانی شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت و مؤسسات غیر دولتی و سیله حسابرسان منتخب وزارت دارائی حسابرسی میشود و حساب سالانه آنها برای رسیدگی بدیوان محاسبات ارسال میگردد. حکم اخیر شامل شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت که از محل اعتبارات جاری و وجهی دریافت میکنند نیز خواهد بود.

تبصره ۳۴۲ - عبارت زیر به آخر تبصره ۳۷ قانون بودجه ۱۳۵۲ کل کشور اضافه میشود:

« آن قسمت از اعتبارات نقدی طرحهائیکه استفاده از آن موکول بتحصیل موافقت وام دهنده نیست در موافقتنامه طرح تعیین خواهد شد ».

تبصره ۳۴۳ - در تبصره ۴۴ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور بعد از عبارت:

« ضوابط مربوط بتعیین نرخ فروش برق » عبارت « و حق انشعاب » اضافه میگردد.

تبصره ۳۴۴ - وزارت دارائی مکلف است شش درصد سهم انجمن ملی حمایت کودکان از محل عوائد عوارض جایگزین عوارض دروازه ای موضوع تبصره ۴۰ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور را مستقیماً بانجمن مذکور پرداخت نماید.

تبصره ۳۴۵ - دولت میتواند تمام یا قسمتی از زیان عملیات جاری شرکتهای تولیدی دولتی را بعنوان «کمک» از محل اعتبارات جاری مصوب در بودجه هر سال و بنسبت سهام خود تأمین و پرداخت کند.

تبصره ۳۴۶ - در مواردیکه دریافت حقوق دولتی در مقررات مربوط به قبیل از تصویب قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸ تیرماه ۱۳۵۱ بآخذ ریال طلا تعیین شده مبلغ قابل دریافت طبق آئیننامه ای که بنا به پیشنهاد وزارت دارائی به تصویب کمیسیونهای دارائی مجلسین خواهد رسید تعیین میشود.

تبصره ۳۴۷ - بمنظور تصفیه حساب برنامه های عمرانی گذشته تا حد کارهای انجام شده در برنامه های مزبور اجازه داده میشود:

الف - کمیسیونهای برنامه مجلسین بنا به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه تغییر و اصلاح اعتبارات بندها و فصول و اعتبارات سنواتی برنامه های مذکور را تصویب نمایند.

ب - آن دسته از طرحهای عمرانی برنامه های گذشته که واریز حساب آنها طبق قانون برنامه چهارم و سایر مقررات موکول بتصویب یا کسب موافقت هیئت عامل برنامه بوده است یا استثناء موارد مذکور در ماده ۷ قانون برنامه عمرانی پنجساله پنجم - توسط هیئتی مرکب از معاون مالی و اداری سازمان برنامه و بودجه و یک نفر بانتخاب رئیس آن سازمان و معاون هزینه وزارت دارائی مورد بررسی قرار گیرد و هیئت مزبور در حدود اختیارات هیئت عامل برنامه تصمیم لازم اتخاذ نماید و مراتب را بشورای اقتصاد گزارش دهد.

آئیننامه اجرایی این تبصره به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه بتصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.
تبصره ۳۴۸ - اصلاحات زیر در تبصره ۵۴ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور بعمل میآید:

الف - عبارت « و همچنین قسمتی از ما به التفاوت نرخ بخشوده فوق را طبق ضوابط مصوب شورای فوق الذکر بر مبنای وزن چغندر که به قیمت ارز اتر تولید شده و تحویل کارخانجات میشود وصول و بخزانه داری پرداخت نمایند » حذف میشود. حکم این اصلاحیه از اول سال ۱۳۵۲ مجری خواهد بود.

ب - قسمت اخیر تبصره « همچنین بدولت اجازه داده میشود ..... » بشرح زیر اصلاح میشود:

« وزارت دارائی مجاز است تا میزانیکه از محل هر کیلو پنجاه دینار مابه التفاوت نرخ قند و شکر بحساب درآمد عمومی عاید میشود از محل اعتباری که همه ساله تحت عنوان کمک برای تعدیل نرخ کود های شیمیائی در بودجه کل کشور منظور میگردد بدرخواست وزارت کشاورزی و منابع طبیعی شرکت سهامی پخش کود شیمیائی پرداخت نماید ».

تبصره ۳۴۹ - تنخواه گردان موضوع تبصره ۵۵ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور بمبلغ ده میلیارد ریال افزایش داده میشود.

تبصره ۵۰۶ - تبصره ۴۸ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور بشرح زیر اصلاح میشود:

دولت مجاز است تمام یا قسمتی از هزینه‌های مربوط به تهیه کود، سموم، بذرمغوب، خوراک دام، تسطیح اراضی، زهکشی، تأمین آب، احداث شبکه‌های درجه سه و چهار آبیاری و عرضه دیگر خدمات کشاورزی و دامپروری و همچنین احداث صنایع غذایی و جنگلی و ایجاد مسکن برای جنگل‌نشینان و تبدیل محصولات کشاورزی و دامی را به عنوان وام یا بهره یا بدون بهره یا کمک بلاعوض بزرگان، کشاورزان، دامپروران، شرکتهای تعاونی روستائی، شرکتهای سهامی زراعی و واحدهای تجارتي کشاورزی و دامپروری و واحدهای مربوط به صنایع جنگلی و ایجاد مسکن برای جنگل‌نشینان مذکور پرداخت نماید.

اعتبارات لازم برای اجرای این سیاست، همه ساله در بودجه کل کشور منظور خواهد شد. آئین نامه اجرائی این تبصره توسط وزارت کشاورزی و منابع طبیعی، وزارت تعاون و امور روستاها و وزارت آب و برق تهیه میشود و پس از تأیید شورای اقتصاد بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۵۱۶ - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است وامهائی را که برای اجرای طرحهای کشاورزی و دامپروری از طرف آن وزارت با توجه به مطالعات فنی و اقتصادی و مالی موجه تشخیص داده میشود و همچنین وامهای طرحهائی را که از نظر صندوق توسعه کشاورزی ایران موجه شناخته می‌شود لیکن از نظر وثیقه با مقررات جاری صندوق مزبور وفق نمی‌دهد از لحاظ بازپرداخت اصل و بهره و کار مزد متعلقه بر اساس قرار داد های مربوط در قبال صندوق توسعه کشاورزی ایران تضمین کند.

وجه اداره شده برنامه های عمرانی که بمنظور توسعه کشاورزی و دامپروری در اختیار وزارت کشاورزی و منابع طبیعی قرار میگردد و بوسیله صندوق مزبور اداره میشود بتصویب مجمع عمومی بعنوان ضمانت در اختیار صندوق خواهد بود.

آئین نامه اجرائی این تبصره با توافق سازمان برنامه و بودجه و وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و

صندوق توسعه کشاورزی ایران تهیه خواهد شد.

تبصره ۵۲۶ - بوزارت کشاورزی و منابع طبیعی اجازه داده میشود در آمد حاصل از تولید محصولات کشاورزی و دامپروری را که در اثر عملیات آزمایشی در دوران اجرای طرح مربوط تحصیل مینماید در حساب یا حسابهای مخصوصی که در بانک مرکزی ایران افتتاح خواهد کرد نگاهداری کند. موجودی حساب یا حسابهای مذکور با رعایت مقررات و تأیید سازمان برنامه و بودجه برای تأمین سرمایه مؤسسه یا مؤسسهائی که بمنظور بهره برداری از طرح یا طرحهای مربوط تشکیل خواهد شد بصرف میرسد.

تبصره ۵۳۶ - به بانک رهنی ایران اجازه داده میشود که طبق ضوابط و شرایط مذکور در آئین نامه پرداخت کمک بهره وامهای مسکن که در اجرای بندج تبصره ۳ قانون افزایش اعتبارات برنامه عمرانی چهارم کشور مصوب ۲۵ اسفند ماه ۱۳۵۰ بتصویب هیئت عالی برنامه رسیده است از ابتدای سال ۱۳۵۳ به کار فرمایانی که اقدام به احداث واحدهای مسکونی سازمانی کارگری نموده یا بنمایند کمک بهره پرداخت کند.

اصلاحات لازم در این آئین نامه به پیشنهاد وزارت آبادانی و مسکن بتصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.

تبصره ۵۴۶ - سازمان جغرافیائی کشور اجازه داده میشود در آمدهای حاصل از اجرای وظایف سازمان نقشه برداری را وصول و بعنوان درآمد اختصاصی طبق بودجه ای که به تأیید سازمان برنامه و بودجه و تصویب هیئت وزیران خواهد رسید بمصرف هزینه‌های مربوط برساند.

درآمد اختصاصی تا پایان سال ۱۳۵۲ سازمان نقشه برداری نیز مشمول حکم این تبصره میباشد.

تبصره ۵۵۵ - بوزارت دادگستری اجازه داده میشود فرآورده‌ها و مصنوعات کارگاههای کانونهای اصلاح و تربیت را بفرش رساند و وجوه حاصل از فروش آنها را منحصراً برای تهیه مواد اولیه و تجهیزات مورد نیاز کارگاههای مزبور مصرف کند. نحوه اجرای این تبصره بر طبق آئین نامه‌ای که از طرف وزارت دادگستری با توافق وزارت دارائی تنظیم خواهد شد تعیین میگردد.

تبصره ۵۶۶ - دولت مکلف است در هر يك از استانها یا فرمانداریهای کل که سازمان توسعه موضوع تبصره ۵۶ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور تشکیل شده باشد، آن قسمت از اعتبارات جاری مصوب وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی را که مقدور باشد بتفکیک برنامه‌ها و مواد هزینه برای هر يك از استانها و فرمانداریهای مذکور مشخص نموده و پس از تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی بموقع اجرا گذارد و از سال بعد بتفکیک در بودجه کل کشور منظور نماید.

ترتیب اجرای این تبصره طبق آئین نامه‌ای خواهد بود که بنابینش نهاد وزارت دارائی و سازمان برنامه و بودجه بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۵۷۶ - هیئت مذکور در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی در مورد معاملات زاجع بطرحهای عمرانی خاص ناحیه‌ای که طبق ماده ۱۵ قانون برنامه و بودجه کشور باین عنوان از طرف سازمان برنامه و بودجه شناخته شده باشد بشرکت استاندار یا فرماندار کل، مشمول دستگاه اجرائی مربوط در محل و ذیحساب طرحهای خاص ناحیه‌ای تشکیل میشود و وظایف مقرر در ماده مزبور انجام خواهد داد. دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی از لحاظ معاملاتی در اجرای طرحهای عمرانی مشمول قسمت اخیر ماده ۲۱ قانون برنامه و بودجه میباشد.

تبصره ۵۸۶ - از تاریخ تصویب این قانون نمایندگی سهام دولت در مجامع عمومی شرکت های دولتی بمعهده وزیر مشول و وزیر دارائی و يك یا چند وزیر دیگر که با تصویب هیئت وزیران معین میشوند یا نمایندگان آنان خواهد بود.

این حکم شامل شرکتهائی که بموجب قوانین خاص خود مشمول قوانین و مقررات دولتی در مورد آنها موقوف به ذکر نام آنهاست در صورتیکه در مجامع عمومی آنها کمتر از سه وزیر شرکت داشته باشند نیز خواهد بود.

مجامع عمومی شرکتهای وابسته بوزارت جنگ

مرکب از مقاماتی خواهد بود که در اساسنامه آنها مذکور است.

مجامع عمومی شرکتهای دولتی مجازند از نظر تسریع و تسهیل انجام امور شرکت بر اساس ضوابطی که از طرف هیئت وزیران معین خواهد شد قسمتی از اختیارات خود را که لازم بدانند بوزیر وزارتخانه‌ای که شرکت مربوط وابسته بآن میباشد و بعنوان رئیس مجمع عمومی عمل خواهد کرد و اگذار نمایند.

تبصره ۵۹۶ - تبصره ۲۱ قانون بودجه سال ۱۳۴۰ کل کشور بشرح ذیل اصلاح میشود:

نقل و انتقال اعتبار حقوق و مزایای مستمر یا فوق العاده شغل مستخدمینی که از يك وزارتخانه یا مؤسسه دولتی بوزارتخانه یا مؤسسه دولتی دیگر منتقل میشوند بنابر پیشنهاد وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مربوط که اعتبار مورد نظر باید از بودجه آن کسر شود و تأیید سازمان برنامه و بودجه از طرف وزارت دارائی انجام خواهد شد.

در مورد افسران و درجه دارانی که از وزارت جنگ بژاندارمری کشور یا شهرستانی کشور و یا بالعکس منتقل میشوند همچنین در مورد مستخدمینی که بموجب قانون بایستهای سازمانی مربوط از يك وزارتخانه یا مؤسسه دولتی بوزارتخانه یا مؤسسه دولتی دیگر منتقل میگرددند انتقال اعتبار سایر فوق العاده‌ها و هزینه‌های پیش بینی شده در قوانین استخدامی مربوط و هزینه های اداری آنان نیز مشمول حکم فوق خواهد بود.

تبصره ۶۰ - الف - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی در صورتی میتوانند در آمدهای اختصاصی خود را به مصارف مربوط برسانند که ضمن در آمدهای اختصاصی در بودجه کل کشور منظور و در حسابهای خزانه متمرکز شده باشد. در آمد های مزبور به مبلغ که وصول شود قابل تعهد و مصرف خواهد بود و خزانه مکلف است پس از وصول درخواست، با رعایت بند ج این تبصره، وجه لازم را در اختیار وزارتخانه و یا مؤسسه دولتی مربوط بگذارد.

ب - تمرکز وجوه درآمد اختصاصی دانشگاهها و دانشکده‌ها و مؤسسات آموزش عالی و سایر مؤسسات آموزشی و مراکز آموزش حرفه‌ای و صندوق کار -

آموزی و بیمارستانهای آموزشی و کتابخانه‌ها و موسسه‌ها و بناهای تاریخی و درآمد سازمان اوقاف از محل موقوفات و اماکن متبرکه و درآمدهای محلی که بوسیله انجمن‌های بهداری و شورا های آموزش و پرورش منطقه‌ای از منابع غیر دولتی تحصیل میشود و درآمد حق‌السهم صاحبان دفاتر اسناد رسمی در خزانه الزامی نیست.

دستگاهها و مؤسسات موضوع این بند موظفند برای وجوه مزبور در یکی از بانکهای دولتی و یا با موافقت وزارت دارائی در بانکهای غیردولتی که شرایط مناسبتر و تسهیلات بیشتر پیشنهاد نمایند حساب خاصی افتتاح و درآمدهای حاصله را بلافاصله پس از وصول به حساب مزبور منتقل نمایند.

ج - کلیه درآمدهای اختصاصی باستانهای درآمد های موضوع بندب این تبصره در صورتی قابل مصرف است که بودجه آن قبلاً به تائید سازمان برنامه و بودجه رسیده باشد. دستگاههای مشمول این حکم توسط وزارت دارائی و سازمان برنامه و بودجه تعیین خواهد شد.

تبصره ۶۱۶ - الف - از اول فروردین ماه ۱۳۵۳ در اجرای ماده ۳۳ قانون استخدام کشوری ضریب جدول حقوق موضوع ماده ۳۲ قانون مذکور از پنجاه ریال به شصت ریال افزایش داده میشود و تفاوت حاصل از این افزایش از محل اعتبار مربوط پرداخت میگردد ولی در مورد مستخدمین رسمی که حقوق آنان بر اساس ضریب پنجاه ریال بیش از بیست هزار ریال میشود نسبت به مازاد بیست هزار ریال بشرح زیر عمل میگردد:

۱ - پنجاه درصد افزایش متعلق به ۲۰۰۰۱ ریال تا ۳۰۰۰۰ ریال حقوق بدو از تفاوت تطبیق حقوق یا مزایای موقت شغل کسر میگردد و در صورتیکه پنجاه درصد افزایش مذکور بیش از تفاوت تطبیق حقوق یا مزایای موقت شغل باشد مازاد آن از مزایای مستمر یا فوق العاده شغل مستخدم کسر میگردد.

۲ - تمام افزایش متعلق به ۳۰۰۰۱ ریال حقوق بیابادو از تفاوت تطبیق حقوق یا مزایای موقت شغل کسر میگردد و در صورتیکه این افزایش بیش از تفاوت تطبیق حقوق یا مزایای موقت شغل باشد مازاد آن از مزایای مستمر یا فوق العاده شغل مستخدم کسر میشود.

ب - افزایش حقوق ماه اول باستانهای مبلغی که از تفاوت تطبیق حقوق کسر میشود بفع صندوق بازنشستگی برداشت میشود.

ج - از اول فروردین ماه یک هزار و سیصد و پنجاه و ۳ حداقل مجموع حقوق یا اجرت و مزایای مستخدمین رسمی و پیمانی مشمول قانون استخدام کشوری پس از اجرای بند الف این تبصره هفت هزار و پانصد ریال تعیین میشود و تا زمانی که مجموع حقوق یا اجرت و مزایای هر یک از آنان از هفت هزار و پانصد ریال کمتر باشد بقیه بعنوان تفاوت حداقل دریافتی قابل پرداخت خواهد بود. تفاوت مذکور نوعی از مزایا محسوب و در مورد مستخدمین رسمی از آن کسور بازنشستگی برداشت میشود. آن قسمت از دریافتی مستخدمین رسمی و پیمانی که از لحاظ اجرای مقررات این بند بعنوان مزایا محسوب میشود به پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی کشور توسط دولت تعیین خواهد شد.

تبصره ۶۲۵ - الف - از اول فروردین ماه ۱۳۵۳ در اجرای تبصره ماده ۱۴۹ قانون استخدام کشوری، به حقوق بازنشستگی و وظیفه از کار افتادگی و وظیفه وراثت کلیه مستخدمین رسمی که حقوق بازنشستگی یا وظیفه آنان از صندوق بازنشستگی کشوری پرداخت میشود باستانهای مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری که مرحله دوم قانون مذکور درباره آنان اجراء و حقوق بازنشستگی یا وظیفه از کار افتادگی یا وظیفه وراثت آنان بر اساس گروه و پایه قطعی معین و برقرار شده است همچنین باستانهای مستخدمین رسمی مذکور در بندهای الف و ب و ث ماده ۲ قانون استخدام کشوری و دارندگان پایه های قضائی و اعضای هیئت آموزشی و پژوهشی دانشگاهها و مؤسسات عالی علمی دولتی که تابع مقررات خاص استخدامی خود خواهند بود بیست درصد اضافه میشود. حقوق بازنشستگی و وظیفه از کار افتادگی و وظیفه وراثت مشمولین این تبصره که بیش از پنج هزار ریال و کمتر از شش هزار ریال است منحصرأ از بیست درصد موضوع این تبصره استفاده خواهند کرد.

ب - حقوق بازنشستگی و وظیفه از کار افتادگی و وظیفه وراثت مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام

کشوری که بعد از اجرای مرحله دوم قانون مذکور در باره آنان، باز نشسته یا موظف با فوت شده یا بشوند هیچگاه از حقوق بازنشستگی یا وظیفه از کار افتادگی یا وظیفه وراثت مستخدم رسمی نظیر که در اجرای بندالف این تبصره افزایش یافته است نباید کمتر شود و از اول فروردین ماه ۱۳۵۳ ما به التفاوت به آنان پرداخت خواهد شد.

ج - افزایش ناشی از اجرای این تبصره از صندوق بازنشستگی کشوری پرداخت میشود.

تبصره ۶۳ - الف - از اول سال ۱۳۵۳ به حقوق دارندگان پایه های قضائی بیست درصد اضافه میشود و افزایش حقوق ماه اول که به پایه قضائی مربوط تعلق میگیرد به نفع صندوق بازنشستگی کشوری کسر میشود.

ب - از اول سال ۱۳۵۳ بحقوق بازنشستگی و وظیفه از کار افتادگی و وظیفه وراثت دارندگان پایه های قضائی که تا پایان سال ۱۳۵۲ بازنشسته یا موظف یا فوت شده یا بشوند بیست درصد اضافه میشود.

ج - دارندگان پایه قضائی در صورتیکه قبل از پایان سه سال مهلت مندرج در بند ۲ تبصره ۵۲ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور بطور اختیاری بازنشسته شوند حقوق بازنشستگی آنان بنحویزیر تعیین میگردد:

ابتدا حقوق بازنشستگی آنان باز عایت مقررات مربوط بر اساس آخرین پایه قضائی بدون در نظر گرفتن افزایش موضوع بند ۲ تبصره ۵۲ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور محاسبه و پانزده درصد بآن علاوه میشود سپس حقوق حاصل مشمول بیست درصد افزایش موضوع بند الف این تبصره قرار میگیرد.

تبصره ۶۴ - الف - از اول فروردین ماه سال ۱۳۵۳ حقوق وظیفه مشمولین تبصره ۲۷ قانون بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور تا میزان مقرر در پایه يك گروه يك قانون استخدام کشوری افزایش داده می شود و مشمول ترمیم های آتی آن نیز خواهد بود و از محل اعتبارات وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مربوط پرداخت میشود.

ب - حقوق وظیفه یا مستمری و بگیران و مستمری بگیرانی که بموجب قوانین و مقررات خاصی از اعتبار وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مربوط حقوق وظیفه یا مستمری دریافت میدارند در صورتی که از میزان مقرر

در پایه يك گروه يك جدول حقوق قانون استخدام کشوری کمتر باشد از اول فروردین ماه سال ۱۳۵۳ تا میزان مذکور افزایش داده می شود و مشمول ترمیم های آتی آن نیز خواهد بود و از محل اعتبارات وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مربوط پرداخت میشود.

ج - وراثت قانونی مستخدمین غیر رسمی شرکت های دولتی، موضوع بندب ماده ۲ قانون استخدام کشوری که از حقوق وظیفه یا مستمری استفاده نمیکنند و مورث آنان قبل از تاریخ تصویب مقررات مذکور (۱۳۵۲/۳/۵) فوت شده است از تاریخ اول فروردین ماه سال یک هزار و سیصد و پنجاه و سه مشمول تبصره ۲۷ قانون بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور و حکم بند الف این تبصره خواهند بود.

تبصره ۶۵ - از آغاز سال ۱۳۵۲ آمبولانسهای متوفیات وارداتی توسط شهرداریها یا مؤسسات وابسته شهرداریها با تأیید وزارت کشور از پرداخت حقوق گمرکی معاف است.

تبصره ۶۶ - وزارت دارائی مجاز است از محل درصدی که سهم اطاق بازرگانی و صنایع و معادن و اطاق اصناف از محل وصولی مالیات بردرآمد اشخاص و شرکت های بازرگانی می باشد پنج درصد برداشت و برای تأمین قسمتی از هزینه های اداری کمیته ملی حمایت از مصرف کننده در وجه کمیته مزبور پرداخت کنند.

تبصره ۶۷ - قند و شکر وارداتی از اول سال ۱۳۵۳ و قند و شکر محصول سال ۱۳۵۳ ب بعد کارخانجات داخلی از پرداخت حق انحصار موضوع بند ۱۰ ماده ۵۴ قانون امور گمرکی معاف است.

تبصره ۶۸ - افتتاح اعتبار از محل وام های خارجی در حدود اعتبار مصوب سالانه در بودجه کل کشور برای طرح های عمرانی تعهد محسوب میشود.

تبصره ۶۹ - عبارت « در پایان سال سوم تا پایان سال هفتم» مذکور در ماده ۴ قانون اجرای برنامه نویسی عباس آباد به عبارت « در پایان سال چهارم تا سال هفتم » اصلاح می شود.

تبصره ۷۰ - عبارت آخر ماده ۴۹ قانون برنامه و بودجه کشور بشرح زیر اصلاح میشود:

« اعتبار کمکهای ایران بکشورهای خارجی تحت

عنوان خاص در بودجه عمومی دولت منظور و با تصویب هیئت وزیران بمصرف خواهد رسید.

اصلاحات در عناوین

۱- در قسمت چهارم صفحه ۳ ستون ۲ عبارت «وزارت دادگستری» به اول عنوان ردیف ۱۱۷۱ اضافه میشود.

۲- در قسمت چهارم صفحه ۱۲ ستون ۲ در عناوین ردیف‌های ۲۸۵۰ و ۲۸۵۱ کلمه «سهامی» زائد است.

۳- در قسمت چهارم صفحه ۱۴ ستون ۲ در عنوان ردیف ۳۶۵۱ بعد از عبارت «حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی» جمله «کالاهای وارده سازمان بنادر و کشتیرانی» منظور میشود بجای عبارت «تعهدات مربوط به لوازم فنی وارده برای سازمان بنادر و کشتیرانی»

۴- در قسمت پنجم صفحات ۳ و ۵۲ عنوان برنامه ۴۰۱۰۲۰۰۰ زیر ردیف‌های ۱۰۶۳ و ۴۳۲۰ در ستون ۲ از «برنامه کشت و صنعت واحدهای بزرگ کشاورزی» به «برنامه کشت و صنعت واحدهای توسعه کشاورزی و دامپروری» اصلاح میشود.

۵- در قسمت پنجم صفحه ۶ ستون ۲ در آخر عنوان ردیف ۱۱۵۵ کلمه «کمک» اضافه میشود.

۶- در قسمت پنجم صفحات ۲۶-۴۳ و ۴۵ ستون ۲ عنوان برنامه ۴۰۸۰۲۰۰۰ زیر ردیف‌های ۱۸۱۰-۱۸۱۱ و ۲۹۲۲ از «برنامه بهبود و توسعه صادرات» به «برنامه توسعه و بهبود صادرات» اصلاح میشود.

۷- در قسمت پنجم صفحه ۲۷ ستون ۲ عنوان برنامه ۳۰۳۰۵۰۰۰ زیر ردیف ۱۸۲۰ از «برنامه تحقیق و بررسی» به «برنامه بهبود تغذیه» اصلاح میشود.

۸- در قسمت‌های چهارم - پنجم و ششم صفحات ۱۳-۴۵-۴۶ و ۳۶ ستون ۲ عبارت «بانک مرکزی ایران» به آخر عنوان ردیف‌های ۳۰۹۴-۳۶۰۳ اضافه میشود.

۹- در قسمت‌های چهارم - پنجم و ششم صفحات ۱۳-۴۶ و ۳۶ عنوان ردیف‌های ۳۶۰۲ از «زبان هفت ماهه خرید و فروش گوشت اصفهان در سال ۱۳۵۲» به «زبان خرید و فروش گوشت اصفهان» اصلاح میشود.

۱۰- در قسمت سوم صفحه ۸ ستون ۲ در عنوان ردیف ۵۱۱۲۲ کلمه «مخابرات» بعد از عبارت «درآمد تلگرافات» زائد است.

۱۱- در قسمت سوم صفحات ۱۱ و ۱۲ ستون ۲ عنوان ردیف‌های ۵۱۵۷۰ و ۵۹۰۳۰ از «اداره کل گمرک» به «گمرک ایران» اصلاح میشود.

۱۲- در قسمت‌های چهارم و پنجم صفحات ۱۸ و ۵۸ ستون ۲ در عنوان ردیف ۵۱۱۱۱۰۰۰ «ماده ۳۰» به «ماده ۳۳» اصلاح می‌شود.

۱۳- در قسمت ششم صفحه ۴۷ ستون ۲ عنوان برنامه ۴۰۸۰۲۰۰۰ از «برنامه بهبود و توسعه صادرات» به «برنامه توسعه و بهبود صادرات» اصلاح میشود.

۱۴- در قسمت سوم صفحه ۶ ستون ۲ در عنوان ردیف ۴۲۰۹۰ کلمه «خدمات» بعد از عبارت «شرکت سهامی» و قبل از عبارت «ماشینهای محاسب الکترونیکی» اضافه می‌شود.

۱۵- در قسمت پنجم صفحه ۳ ستون ۲ با آخر عنوان ردیف ۱۰۶۴ کلمه «کمک» اضافه میشود.

۱۶- در قسمت‌های چهارم - پنجم و ششم صفحات ۷-۲۳-۲۴ و ۳۷ ردیف ۱۷۴۱ «سازمان حفاظت محیط زیست - کمک بیابانهای گیاه شناسی کشور» حذف و با اعتبارات مربوط در سال‌های ۱۳۵۱-۱۳۵۲ و ۱۳۵۳

در ردیف ۱۵۸۴ و با عنوان «وزارت کشاورزی و منابع طبیعی - کمک بیابانهای گیاهشناسی کشور» در صفحات ۶ قسمت چهارم و ۲۲ قسمت پنجم و ۳۷ قسمت ششم ذیل وزارت کشاورزی و منابع طبیعی منظور گردید و در سایر جداول نیز بهمین نحو اصلاح شد.

۱۷- در قسمت‌های چهارم - پنجم و ششم صفحات ۱۱-۴۰-۳۸ و ۳۹ ستون ۲ عنوان ردیف ۲۷۰۰ «شرکت سهامی سازمان عمران غرب» به «شرکت سهامی عمران منطقه غرب ایران» اصلاح می‌شود.

۱۸- در قسمت‌های چهارم - پنجم و ششم صفحات ۳-۱۱ و ۱۷ عنوان ردیف ۱۲۶۵ از «کمک بمؤسسات آموزشی غیرانتفاعی عام المنفعه» به «کمک بمؤسسات آموزشی غیر دولتی» اصلاح میشود.

۱۹- در قسمت‌های چهارم - پنجم و ششم صفحات ۳-۱۱ و ۱۹ عنوان ردیف ۱۲۶۶ «صندوق رفاه دانشجویان»

کمک» به «صندوق‌های رفاه دانشجویان - کمک» اصلاح میگردد.

۲۰- در قسمت پنجم صفحه ۱۰ ستون ۲ کلمه «کمک» با آخر عنوان ردیف ۱۲۶۳ اضافه میشود.

۲۱- در قسمت‌های چهارم و پنجم صفحات ۱۸ و ۵۸ ستون ۲ عبارت «دارندگان پایه‌های قضائی» با آخر عنوان ردیف ۵۱۱۱۱۰۰۰ اضافه میشود.

۲۲- در قسمت چهارم صفحه ۵ و در قسمت پنجم صفحه ۱۶ ستون ۲ در عنوان ردیف ۱۴۳۵ بعد از عبارت «مستحدثات مجاور» و قبل از «ایران باستان» کلمه «موزه» اضافه میشود.

اصلاحات و تغییرات در ارقام

۱- در قسمت پنجم صفحه ۷۶ اعتبارات جاری دستگاه بر حسب ماده‌زین ردیف دستگاه ۱۲۳۰ دیوان محاسبات ستون ۵ سال ۱۳۵۳ مبلغ پانصد هزار (۵۰۰۰۰۰) ریال اعتبار ماده ۸ - هزینه های سری کسر و این مبلغ عیناً به اعتبار ماده ۳- هزینه سفر، مأموریت، حمل و نقل و ارتباطات اضافه میشود.

۲- در قسمت پنجم صفحه ۷۵ سال ۱۳۵۲ ستون ۴ ردیف دستگاه ۱۲۱۰ وزارت دارائی ماده ۱ حقوق و دستمزد از هفتصد و شصت و یک میلیون و شصت و سی و شش هزار (۷۶۱/۶۳۶/۰۰۰) ریال بمبلغ نهصد و شصت و یک میلیون و شصت و سی و شش هزار (۹۶۱/۶۳۶/۰۰۰) ریال و ماده ۲- مزایا و کمکها از مبلغ چهار میلیون و نهصد و نود و هفت هزار (۹۴۰/۹۹۷/۰۰۰) ریال به هفتصد و چهار میلیون و نهصد و نود و هفت هزار (۷۴۰/۹۹۷/۰۰۰) ریال اصلاح میشود.

۳- در قسمت پنجم صفحه ۷۳ ردیف دستگاه ۱۱۷۰ وزارت دادگستری در سال ۱۳۵۳ ستون ۵ اعتبار ماده ۱۰ از مبلغ چهار میلیون (۴/۰۰۰/۰۰۰) ریال بمبلغ یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال و اعتبار ماده ۱۱ از مبلغ پنج میلیون (۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال بمبلغ هشت میلیون (۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال اصلاح میشود.

۴- در قسمت پنجم صفحه ۷۷ ردیف دستگاه ۱۲۴۰ وزارت جنگ ستون ۵ سال ۱۳۵۳ اعتبار ماده ۴ - اجاره از مبلغ یک میلیارد و پانصد و چهار میلیون و دویست و بیست و نه هزار (۱۶۵۶/۲۲۹/۰۰۰) ریال بمبلغ سیصد و نود و شش میلیون و دویست و بیست و نه هزار (۳۹۶/۲۲۹/۰۰۰) ریال و ماده ۵ - خدمات قراردادی از مبلغ پانزده میلیارد و سیصد و سی و هشت میلیون و هفتصد و هشتاد و هشت هزار (۱۵/۳۳۸/۷۴۸/۰۰۰) ریال بمبلغ شانزده میلیارد و هشتاد و هشت میلیون و هفتصد و چهار و هشت هزار (۱۶/۰۸۸/۷۴۸/۰۰۰) ریال و ماده ۱۲ - ماشین آلات و تجهیزات عمده از مبلغ پنجاه و هشت میلیارد و هشتاد و نه میلیون و شصت و نه هزار (۵۸/۳۸۹/۰۶۹/۰۰۰) ریال اصلاح میشود و سایر ارقام مربوط نیز در فصول هزینه بهمین نحو اصلاح میشود.

۵- در قسمت پنجم صفحه ۹ در ستون‌های ۱۱ و ۱۴ سال ۱۳۵۳ وزارت جنگ مبلغ چهارصد میلیون (۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبار برنامه ۲۰۱۰۲۰۰۰ عملیات و نگهداری کسر و عیناً به اعتبار برنامه ۲۰۱۰۳۰۰۰ تهیه، تولید، نوسازی و بازرسی اساسی اضافه میشود و سایر جداول و ارقام نیز بهمین نحو اصلاح میشود.

۶- در قسمت پنجم صفحه ۶۴ ردیف دستگاه ۱۰۵۱ نخست‌وزیری - سازمان تنفیح و تدوین قوانین و مقررات کشور ستون ۴ سال ۱۳۵۲ از مواد ۲- مزایا و کمکها و ۱۳- سایر کالاهای مصرف نشدنی بترتیب از هر کدام دویست هزار (۲۰۰/۰۰۰) ریال کسر میشود و جمعاً اضافه میشود بماده ۷- مواد و لوازم مصرف شدنی مبلغ چهار صد هزار (۴۰۰/۰۰۰) ریال و سایر ارقام مربوط نیز در فصول هزینه بهمین نحو اصلاح میگردد.

۷- در قسمت ششم صفحه ۱۴ ستون ۱۷ سال ۱۳۵۳ در ردیف برنامه ۳۰۱۰۶۰۰۰ آموزش فنی و تربیت حرفه‌ای رقم (۷/۱۱۴/۸۵۵/۰۰۰) ریال به (۷/۱۱۴/۸۵۸/۰۰۰) ریال اصلاح میشود.

۸- در قسمت نهم صفحه ۱۶ ستون ۶ ردیف دستگاه ۲۵۸۰ شرکت ملی گاز ایران رقم (۳/۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به (۲/۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اصلاح میشود.

۹- در قسمت پنجم صفحه ۵۶ - در سال ۱۳۵۳ ستون‌های ۱۲ و ۱۴ در زیر ردیف ۴۶۰۱ سازمان تربیتی

شهرداری پایتخت اعتبار برنامه ۳۰۴۰۴۰۰۰ خدمات رفاهی از مبلغ هشت میلیون (۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال به مبلغ هیجده میلیون (۱۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال و مبلغ سی و هشت میلیون (۵۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال به مبلغ چهار و هشت میلیون (۳۰۴۰۵۰۰۰) ریال و اعتبار برنامه ۳۰۴۰۵۰۰۰ توانبخشی گروههای خاص از مبلغ بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به مبلغ ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و مبلغ چهار میلیون (۴/۰۰۰/۰۰۰) ریال به مبلغ سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اصلاح میشود این اصلاحات در قسمت ششم صفحات ۲۵ و ۲۶ و سایر جداول و ارقام مربوط انجام میشود.

۱۰- در قسمت پنجم صفحه ۱۴ در ستون ۸ اعتبارات سرمایه گذاری ثابت سال ۱۳۵۲ مبلغ سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبار برنامه ۳۰۱۰۵۰۰۰ آموزش متوسطه عمومی و جامع وزارت آموزش و پرورش کسر میگردد و به اعتبار همین برنامه در زیر ردیف جدید ۱۴۲۴ با عنوان «کمک به مؤسسات آموزشی غیر دولتی» اضافه میشود و سایر جداول و ارقام نیز بهمین نحو اصلاح میشود.

۱۱- در قسمت پنجم صفحه ۱۴ ستون ۱۲ سرمایه گذاری ثابت سال ۱۳۵۳ مبلغ هفتاد میلیون (۷۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبار برنامه ۳۰۱۰۲۰۰۰ آموزش ابتدائی و ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبار برنامه آموزش راهنمایی تحصیلی و مبلغ سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبار برنامه ۳۰۱۰۵۰۰۰ آموزش متوسطه عمومی و جامع وزارت آموزش و پرورش کسر و عیناً به اعتبار همین برنامه در زیر ردیف جدید ۱۴۲۴ «کمک به مؤسسات آموزشی غیر دولتی» اضافه میشود و سایر جداول و ارقام مربوط نیز بهمین نحو اصلاح میگردد.

۱۲- در قسمت سوم صفحه ۳ در آمدها بر حسب بخش، بند و اجزاء آن ستونهای ۹ و ۱۱ سال ۱۳۵۳ مبلغ هشتصد و چهار میلیون (۸۴۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اعتبار ردیف ۲۲۰۶ قند و شکر (حق انحصار) حذف میگردد و سایر ارقام و جداول مربوط نیز بهمین نحو اصلاح شد.

۱۳- در قسمت سوم صفحه ۱۱ ستونهای ۶ و ۸ سال ۱۳۵۲ مبلغ شصت و پنج میلیون و پانصد (۶۵۵۰۰۰۰۰) ریال اعتبار ردیف ۵۲۰۳ حذف گردید و سایر ارقام و جداول مربوط نیز بهمین نحو اصلاح میشود.

۱۴- در قسمت سوم صفحه ۱۲ ستونهای ۹ و ۱۱ سال ۱۳۵۳ مبلغ يك میلیارد و ششصد و چهار و پنج میلیون و هشتصد و هفتاد و پنج هزار (۱/۶۴۵/۸۷۵/۰۰۰) ریال از اعتبار ردیف ۵۹۰۴۰ وزارت دارائی - متفرقه کل کشور کسر میگردد و سایر ارقام و جداول نیز بهمین نحو اصلاح میشود.

۱۵- در قسمت های چهارم - پنجم و ششم صفحات ۲۶، ۲۷ و ۴۷ ردیف ۱۸۱۱ مرکز توسعه صادرات - جبران خسارت صادرکنندگان ناشی از افزایش ارزش ریال نسبت به دلار آمریکائی با اعتبار مربوط در سال ۱۳۵۳ کلاً حذف میگردد و اعتبار مربوط عیناً بقسمت دوم اعتبار ردیف ۵۱۱۰۱۰۰۰ قسمتهای چهارم و پنجم صفحات ۱۸ و ۵۸ اضافه میگردد و سایر جداول و ارقام مربوط نیز بهمین نحو اصلاح میشود.

۱۶- در قسمت پنجم صفحه ۱۷ اعتبارات جاری دستگاه بر حسب ماده هزینه ردیف دستگاه ۱۱۶۰ وزارت اطلاعات ستون ۵ سال ۱۳۵۳ مبلغ سه میلیون (۳/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبار ماده ۴ اجاره کسر و عیناً با اعتبار ماده ۱۷ - کمک و اعانه - بخش خصوصی اضافه میگردد و سایر ارقام مربوط در فصول هزینه نیز بهمین نحو اصلاح میشود.

۱۷- در قسمت پنجم صفحه ۹۰ اعتبارات جاری دستگاه بر حسب ماده هزینه ردیف دستگاه ۱۷۲۰ سازمان جنگلها و مراتع کشور ستون ۵ سال ۱۳۵۳ مبلغ دو بیست و پنجاه هزار (۲۵۰/۰۰۰) ریال از اعتبار ماده ۸ - هزینه های سری کسر و عیناً با اعتبار ماده ۳ - هزینه سفر، مأموریت، حمل و نقل و ارتباطات اضافه میشود.

۱۸- در قسمت پنجم صفحه ۹۵ اعتبارات جاری دستگاه بر حسب ماده هزینه ردیف دستگاه ۱۸۷۰ سازمان جلب سیاحان در ستون ۴ سال ۱۳۵۲ مبلغ سیصد هزار (۳۰۰/۰۰۰) ریال از ماده ۸ - هزینه های سری کسر و عیناً به اعتبار ماده ۳ - هزینه سفر، مأموریت،

حمل و نقل و ارتباطات اضافه میشود.

۱۹- در قسمت های پنجم و ششم صفحات ۱۴ و ۱۵ و ۲۱ ستونهای ۱۰-۷ و ۸-۱ و ۱۲ سال ۱۳۵۲ مبلغ شصت میلیون (۶۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبار برنامه ۳۰۱۹۹۰۰۰ خدمات اداری وزارت آموزش و پرورش کسر و عیناً به اعتبار برنامه ۳۰۱۰۶۰۰ آموزش فنی و تربیت حرفه ای اضافه میشود و سایر ارقام و جداول مربوط نیز بهمین نحو اصلاح میشود.

۲۰- در قسمت پنجم صفحه ۹۴ اعتبارات جاری دستگاه بر حسب ماده هزینه ردیف دستگاه ۱۸۴۳ وزارت راه - مطالعه هماهنگی حمل و نقل ستونهای ۴ و ۵ سالهای ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ مبلغ ششصد هزار (۶۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبار ماده ۸ هزینه های سری کسر و عیناً به ماده ۱ حقوق و دستمزد اضافه میگردد و سایر ارقام مربوط در فصول هزینه نیز بهمین نحو اصلاح میشود ضمناً عبارت «اعتبار سال ۱۳۵۲ این دستگاه بصورت کمک پرداخت میشود» بصورت زیر نویس در ذیل این دستگاه منظور میشود.

گزارش از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۳۵۲/۹/۱۷ با حضور نمایندگان دولت تبصره ۶۳ لایحه بودجه اصلاحی سال ۲۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون بودجه را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی

گزارش از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز شنبه ۱۳۵۲/۹/۱۷ با حضور نمایندگان دولت تبصره های ۴۶ و ۴۷ لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون بودجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش از کمیسیون بهداری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون بهداری در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۹/۲۰ با حضور آقای دکتر مرشد معاون وزارت بهداری تبصره ۳۸ لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون بودجه را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون بهداری - دکتر حیدرقلی برومند

گزارش از کمیسیون برنامه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون برنامه در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۲/۹/۲۶ با حضور نمایندگان دولت تبصره های ۲۵ و ۲۶ و ۲۹ و ۴۷ لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور را مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی که در تبصره های مذکور بعمل آورد تصویب کرد و اصلاحات مزبور در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۱۰/۲ مورد تأیید کمیسیون بودجه قرار گرفت.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد. مخبر کمیسیون برنامه - دکتر فروزین

گزارش از کمیسیون تعاون و امور روستاها

بمجلس شورای ملی

کمیسیون تعاون و امور روستاها در جلسه ۲۶ آذر ماه ۱۳۵۲ با حضور نمایندگان دولت تبصره ۱۹ لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور را مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب که اصلاحات مزبور در جلسه ۲ دیماه ۱۳۵۲ به تأیید کمیسیون بودجه رسید. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون تعاون و امور روستاها - مهندس خسروی گزارش از کمیسیون فرهنگ و هنر

بمجلس شورای ملی

کمیسیون فرهنگ و هنر در جلسه ۲۷ آذرماه ۱۳۵۲ با حضور نمایندگان دولت تبصره های ۳۰ و ۳۱ لایحه

بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور را مورد رسیدگی قرارداد و با مختصر اصلاحی که در جلسه دوم دیماه بتصویب کمیسیون بودجه رسید تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون فرهنگ و هنر - مجید محسنی مهر

گزارش از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۷ آذرماه ۱۳۵۲ با حضور نمایندگان دولت تبصره های ۱۳-۱۴-۵۸-۵۹-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴ کل کشور را لایحه بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب کرد و اصلاحات مزبور در جلسه ۲ دیماه ۱۳۵۲ بتأیید کمیسیون بودجه رسید.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - رضایزاده

رئیس آقای صدری کیوان بفرمائید

صدری کیوان (مخبر کمیسیون بودجه) - بنام خداوند توانا با اجازه مقام معظم ریاست، از نظر اینکه رقم درآمد و هزینه ماده واحده مندرج در گزارش کمیسیون بودجه نسبت به رقم درآمد و هزینه مندرج در ماده واحده پیشنهادی دولت کاهش نشان میدهند و معمولاً بعلمت اینکه این کاهش در متن بودجه عمل میشود و در ماده واحده منعکس میگردد و فقط اجزاء آن در فصل تغییرات عناوین و ارقام مذکور می افتد لازم دانست برای استحضار بیشتر نمایندگان محترم توضیحی درباره این کاهش معروض دارد کاهش رقم ۱۰۸۸/۸ میلیارد ریال (درآمد و هزینه) ماده واحده پیشنهادی دولت به رقم ۱۰۸۶/۴ میلیارد ریال (درآمد هزینه) ماده واحده مندرج در گزارش کمیسیون بودجه مربوط به چند موضوع است که عبارتند از:

۱- دولت بموجب بند ۱۰ ماده ۵۴ قانون امور گمرکی از هر کیلو قند یا شکر اعم از وارداتی و یا محصول داخلی ۱/۲۵ ریال بعنوان حق انحصار دریافت

میدارد. پیش بینی این رقم در سال ۱۳۵۳ معادل با ۸۴۰ میلیون ریال میباشد که در مالیاتهای غیر مستقیم مذکور افتاده است. دولت که عنایت و توجه خاصی به حمایت از منافع مصرف کننده و نیز تعقیب سیاست تثبیت قیمت ها دارد موافقت نمود که از اول سال ۱۳۵۳ قند و شکر وارداتی و قند و شکر محصول داخلی از پرداخت حق انحصار معاف باشند (احسن) و باین ترتیب ۸۴۰ میلیون ریال از درآمدها کم شده است و این موضوع در تبصره ۶۷ بودجه سال ۱۳۵۳ ذکر شده است.

۲- موضوع دوم مربوط به کمک به شهرداری تهران است باین ترتیب که طبق ماده ۴ قانون اجرای برنامه نوسازی عباس آباد شهرداری تهران موظف بوده است در پایان سال هفتم اصل وام و از سال سوم تا پایان سال هفتم با قسط مساوی بهره آن را پردازد سر رسید اولین قسط بهره سال ۱۳۵۳ بوده که بموجب تبصره ۶۹ بسال ۱۳۵۴ موقوف گردیده و از این بابت ۱/۶۴۵/۸۷۶/۰۰۰ ریال از جمع درآمد های متفرقه کسر گردیده است.

۳- قسمت سوم مربوط به اصلاح تبصره ۵۴ قانون بودجه ۱۳۵۲ میباشد بموجب قسمتی از آن تبصره وزارت کشاورزی و منابع طبیعی موظف بوده است مابه التفاوت نرخ چغندر را که بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی نظارت بر صنایع قند ارزاتر میشود از کارخانجات دریافت و بخزانه واریز نماید در اینجا نیز دولت در طریق کمک به چغندر کاران و کشاورزان موافقت نمود که از دریافت این مابه التفاوت خودداری نماید. باین مناسبت طبق بند الف تبصره ۴۸ بودجه سال ۱۳۵۳ قسمت مربوط تبصره ۵۲ سال ۱۳۵۲ حذف گردیده در نتیجه ۱۸۰ میلیون ریال دیگر از درآمد کسر میگردد.

حال چنانچه این سه رقم را جمع کرده و از مبلغ ۱۰۸۸/۸ میلیارد ریال کم کنیم رقم ۱۰۸۶/۴ میلیارد ریال حاضر میشود که همان چیزی است که در ماده واحده مندرج در گزارش کمیسیون بودجه مذکور افتاده است.

نمایندگان محترم مجلس شورای ملی: همه کسانی که در اینجا حاضرید و صدای مرا میشنوید حق دارید با آمدن من پشت تریبون به این فکر و این خاطره اندیشه کنید که هر سال مقارن همین ایام چندی زودتر، چندی دیرتر متمم بودجه و یا لایحه خود بودجه بمجلس تقدیم میشد. ابتدا جراید جسته و گریخته مطالبی را که گویا در راهروها شنیده اند بصورت اخبار و شایعات منتشر میکنند

و در روزی با تشریفات خاصی رادیو، تلویزیون، باپرزکتوار های آن و خبرنگاران مطبوعات و جناب آقای نخست وزیر به مجلس می آیند و بودجه را تقدیم میکنند و گزارشی قرائت میکنند و از آن بعد با حروف درشت در روزنامه ها آنچه راجع به ارقام بودجه چند میلیاردی، چند هزار نفر اشتغال جدید پیدا میکنند چه اقداماتی عمرانی خواهد شد و امثال آن در تمام شتون مطالبی منتشر میشود و بالاخره کمیسیون بودجه هم بهمان ترتیبی که میدانید و امسال علاوه بر گزارش کتبی مرسوم شد که مخبر کمیسیون یک گزارش شفاهی هم بعنوان نماینده دولت یا نماینده مجلس در اینجا عنوان کنند (دکتر الموتی - نماینده مجلس نه نماینده دولت) (صدری کیوان - برای روشن شدن جنابعالی بود که تکرار نفرمائید که چرا

این ارقام عوض شده) تصور می کردم این توضیحات را باید در گزارش کتبی و قبلی کمیسیون بودجه میدادید نه بصورت مدافع و موافق اول بودجه بصورت سخنران پشت تریبون بیائید. بهر حال بحث در این موارد نبود آنچه که اساس مطلب است این بود که حق دارید فکر بکنید ساعتها امثال من در پشت این تریبون وقت شما را بدون نتیجه تفسیح می کنیم ولی عاقبت در ظرف این ۱۰ سال جناب آقای هویدا که بنام نخست وزیر و ما بعنوان اقلیت و حزب مقابل و مخالف در اینجا صحبت می کنیم از ساعتها صحبت، یکبار، یک کلمه، یک جمله یک پیشنهاد یک طرح یک ایراد آنچه را که مورد توجه قرار گرفت کدام بود؟

دکتر الموتی - مطالب منطقی همیشه قبول میشود.

رئیس - اجازه بدهید صحبتشان را بکنند.

راهبند - آنچه که شما حق دارید در بی نتیجه بودن

آخرین مطلبم مربوط با اصلاحات قسمت هشتم اعتبارات طرحهای عمران ناحیه ای استانها و فرمانداری های کل میباشد که چون تغییرات زیاد بود از سازمان برنامه و بودجه خواستیم که جداول آن را تغییر دهیم سازمان برنامه که یک سازمان فعال و متحرک است این جداول را تهیه کرد که تقدیم مقام معظم ریاست می گردد (احسن).

رئیس - این قسمت طبع میشود و خدمت خاتمها و آقایان توزیع خواهد شد. لازم به توضیح نمیدانم که خوشبختانه دولت امسال خیلی زودتر از سالهای گذشته لایحه بودجه را تقدیم مجلس کرد و بهمین جهت کمیسیون بودجه فرصت داشت، در جلسات عدیده صبح و بعد از ظهر و شب به لایحه بودجه رسیدگی کند، کلیه نمایندگان محترم و حتی نمایندگان رادیو تلویزیون و مطبوعات کشور در جلسات کمیسیون بودجه شرکت می کردند و کم و بیش مطالب را به اطلاع عامه مردم رساندند در اینجا وظیفه خود میدانم که از فرد فرد اعضای کمیسیون بودجه و مخصوصاً رئیس فعال آن آقای دکتر دادفر تشکر بکنم. ضمناً برای بعضی از تبصره ها پیشنهاد فوریت شده است پیشنهاد فوریت قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید تبصره های:

۱۳-۱۴-۱۹-۲۶-۲۹-۳۰-۳۱-۳۸-۴۶-۴۷ - ۵۸-۵۹-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۷ بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور بقید یک فوریت مطرح گردد.

رئیس فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین در مجلس شورای ملی - الموتی

رئیس - نسبت به فوریت این تبصره ها نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به فوریت این تبصره ها رأی میگیریم خانمها و آقایان اینکه موافقت خواهش می کنم قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات لایحه مطرح است آقای راهبند بفرمائید.

راهبند - جناب آقای رئیس، هیئت محترم دولت

این صحبت‌ها فکر کنید همین چندروزه فکر مرا هم بخود مشغول کرده بود و در این باره فکر میکردم هرگونه صحبتی طبق گذشته بی نتیجه است اما بالاخره آن احساس نهمان و ندای وجدان که حدود وظایف هر کس را مقرر میدارد. باتمام این احوال مرا بر آن داشت که آنچه شرط مسئولیت است باز هم بگویم و خاموش نشینم زیرا معتقدم براه بادیه مردن به از نشستن باطل

اگر مراد نیابم بقدر وسع بکوشم (احسن)

جناب رئیس دولت خوب می دانند خدمتگزاری صادقه انجام وظیفه نمایندگی بطور صمیمانه باسکوت ممکن نیست. نماینده ای که سخنی دارد و به آن سخن معتقد است باسکوت و پرده پوشی نه تنها خدمتی نمی کند بلکه از انجام وظیفه می گریزد. درباره بزرگترین بودجه تاریخ مملکت، درباره ارقام نجومی و مبالغ هنگفت بیسابقه ای که ستونها خرج آنرا پر می کند، در باب طریق خرج این سرمایه گران که بهای منابع طبیعی و نیروی انسانی این مرز و بوم است، سکوت کردن و اگر مصلحتی اندیشیده شده است آن را پنهان داشتن جرم است، خیانت است (الموتی) چه کسی شما گفته است سکوت کنید؟! فرار از انجام وظیفه است. برای دولت هم بهتر است که همه افراد ملت عموماً و نمایندگان خصوصاً ناظران باهوش باشیم نه حاضران خاموش چون هاشمی مدهوش فقط سراپا گوش (خنده نمایندگان) بهرحال (عباس میرزائی) این بحر طویل را در بودجه باید بگذارند تا خرج شود) با این مقدمه و بهجهانی که عرض کردم باوجود تجربه تلخ گذشته ۲۲ صفحه گزارش مفصل رئیس دولت ۱۰۵ صفحه برنامه دولت که تصور میکنم جناب آقای نخست وزیر وقت مطالعه اش را نداشتند (الموتی) - آقایان حرفها چیست که می زنید؟! (و بالاخره با کمال تأسف و ضمیمه شماره ۴ که درباره اش بعداً توضیح باید بدهم همرا خواندم. ماده واحده و ۵۸ تبصره اولیه و تبصره های ضمیمه بعدی که برخلاف مقرر در لایحه بودجه آمده

بود، آنها را هم مطالعه کردم، ارقام طولانی بودجه عمومی و مؤسسات وابسته و انتفاعی دولت و مؤسسات متفرقه که امیدوارم هرچه زودتر در مورد این مؤسسات ترتیبی بدهند که بوزارتخانه های مربوطه بیوندند، همه را بررسی نمودم. هرچند قرار نبود منم از دولت یا شخص نخست وزیر تعریف بکنم ولی واقعیت را باید قبول کرد. در تمام طول قرائت این گزارشات قیافه اخلاقی شخص نخست وزیر با شاهکار ادبی تصویر شده بود و در هر جمله و عبارت و صفحه ای که میگذاشتم یکبار مجدداً مرور میکردم و میدیدم که با آن فضیلت انسانی شخص نخست وزیر که فلسفه گذشت و خوش بینی را فقط پیروی میکنند و بمصداق (در همه چیزی هنر و عیب هست - عیب مبین تا هنر آری بدست) جبران تمام اشتباهات را بصورت یک پیش بینی آینده تمام اعتراف گناهان و تقصیرات و لزوم اصلاح آن را بصورت یک طرح جدید و تمام برگشت از قصور بصورت یک عرضه خدمت تازه در این عبارات شیرین تنظیم شده بود، براستی همانطور که برای تجسم آهنگ موسیقی نت را اختراع کردند اگر برای نقاشی اخلاق هم میشد عباراتی درست کرد عبارات همین گزارش بود، که بعد میرسیم. جناب نخست وزیر همچنانکه تمام معایب قصور، اشتباه، کوتاهی همکاران دستگاهها و مؤسساتیکه مسئولیتشان را بعهده دارد با یک نصیحت، با یک گذشت، با یک تبسم، با یک چشم پوشی ولی گذشتی بیش از وسعت دریا همه را قبول میکند و در فکر چاره اندیشی است، در این گزارش خیلی ظریف شاهکار ادبی هم هر جمله را که میخوانیم ابتدا وعده توفیقی ذکر گردیده دوم با یک عبارات شیرین بظاهر نوید یک توفیق در باطن بحقیقت تلخی حاکی از یک شکست و قصور اشاره شده اما من که باید حقیقت را بفهمم و اگر خوبست تأیید کنم و اگر اشتباه است تذکر بدهم، از لابلای این جملات بواقع بدانم یک توفیق است یا خبط است، این اشتباه است یا اعتراف است، یا مزایای اخلاقی است؟ یا خیر پیشرفت اقتصادی است؟ زیاد دقت کردیم و پس از آنکه واقعیات و حقایق را درک کردم

بحق تبریک دوم را باید بشما بگویم زیرا علاوه بر این شاهکار ادبی و گذشت اخلاقی که داشتید این بود که در موقع طرح بودجه آنچنان مطبوعات و رادیو و تلویزیون تبلیغات عظیمی کردند و توفیقی بزرگ نصیبشان شد که من در آن موقع خواستم جنابعالی را ملاقات کنم و توجه بدهم که بضع دولت است هر کس تعهد کار بودجه را برای انعکاس در مطبوعات داشت بسمت وزارت تبلیغات منصوبش کنید زیرا ما در کشور پیشرفتهای زیاد، توفیق های واقعی افتخار آمیز داشته ایم که بر اثر کوتاهی و عدم آشنائی دستگاه تبلیغات بطوریکه باید نتوانستند آنچنان که در شأن و ارزش آن توفیق بود، در دل مردم رسوخ کنند اما با تمام این تفصیلات از دید یک شخص غیر حاضر در اوضاع مملکت که اگر نمیدانست هنوز این قیافه های موفق بعنوان وزراء در جلوی مجلس نشسته اند فقط میخواست با خواندن این گزارش اقتصادی و این طرحهای عمرانی و این برنامه دولت از یک طرف و خواندن صورت مذاکرات مجلس و تذکرات پیش بینی ها و انتقادات که از طرف ما اقلیت مجلس در مدت این ده سال شده بود آنها را میخواند ملاحظه میکرد تمام پیش بینی های ما تحقق پیدا کرده و اثر عدم توجه دولت در جلوگیری از آنچه که تذکر داده شده اکنون در این گزارشات بترتیبی منعکس است ناچار در تمام این گزارشات یک مقدمه و بایک مؤخره مفقوده ابراً جستجو میکرد. مقدمه یا مؤخره مفقوده چه میتواند باشد، اگر نگویم تعویض همه متصدیان و معرفی جدید کابینه جناب هویدا، حداقل تعداد زیادی از متصدیان سطح بالا که متأسفانه چنین چیزی دیده نشد. ولی باز خوشوقتم که مقارن همین ایام حتی برای تعدیل این احساس هم باشد چند وزیر دست اندر کار شدند و طبق معمول تقصیر هابگردن هر چه کوچکتر است افتاد. بهرحال من تصدیق میکنم که انتقاد آسانتر از سازندگی است. با این اعتقاد در جهت تحویل گرفتن آن چیزیکه دولت تهیه کرده بود، مطالعه کردم. در شروع عرض کردم گویا جناب نخست وزیر مجال فرمودند و برنامه دولت را نخواندند لیدر اکثریت فرمودند که این حرفها چیست، جناب آقای دکتر الموتی!

در عین حال که مادر دوصف قرار گرفته ایم ولی چه شما چه من چه هر فرد ایرانی باید همیشه حیثیت شخصیت های مملکت را هم در هر جبهه که باشند چون جزو سرمایه مملکت اند باید حفظ کنیم لذا نمی خواهم ایشان را متهم بکنم که برخلاف اصول مشروطیت و قانون اساسی برای قوه مقننه تکلیف تعیین می کنند و برای سیستم کار ما طرحی بمجلس ارائه می دهد. صفحه یک را جنابعالی خواندید جناب هویدا؟ در صفحه یک برنامه دولت وظایف تمام کسانی که از صندوق مملکت بترتیبی حقوق می گیرند چون بودجه برنامه ای شده است پول را می دهند، وظیفه را هم تعیین می کنند نتیجه را هم عرضه می کنند از جمله در مورد وضع قوانین دولت معتقد است در بند وضع قوانین که بلافاصله بعد از اداره عالی کشور ارائه می کنند ۸۵ میلیون تومان برای مخارج مجلسین و قوه مقننه از صندوق مملکت پرداخت میشود ولی این پرداخت برای چه است؟ از دید تهیه کنندگان بودجه برنامه ای و اطلاعات عمیق حقوقی ایشان این چنین است که قرائت میکنم در تنها آقای دولو عبارت تنها را فراموش نکنید برنامه این فضل لوایحی که از طرف دولت تقدیم مجلس شورای ملی و سنا می گردد، در کمیسیونهای مختلف مورد رسیدگی قرار گرفته، در جلسات علنی مجلسین مطرح و تصویب میشود (یکی از نمایندگان - کجا باید مطرح شود؟) جناب آقای مجیدی شما که تهیه کننده بودجه و برنامه هستید از شمامی پرسم که فقط برای تهیه این کتابها چرا ۴۰ میلیون تومان برای ما صورت می دهید؟ یک قانون اساسی برایشان آورده ام که اگر مجال داشتید مطالعه بفرمائید. چون مجال ندارید من برایتان یادداشت می کنم. اصل ۱۵-۱۷-۱۹-۲۱-۲۷-۲۹ قانون اساسی و اصل ۲۷ و ۲۹ متمم، اینها را بخوانید آنچه را که شما بحساب بند ۳ این ماده جزو وظیفه خودتان تصور کردید و باین مناسبت هم ۳۰۰ و ۶۰۰ و ۷۰۰ میلیون برای اداره سیاست کشور گذاشته اید و نوشته اید که این برنامه شامل نظارت بر کلیه فعالیت های مملکتی و نظارت بر اجرای قوانین و مقررات و حسن انجام

برنامه‌هاست، این آنچیزی است که این جماعت بنام ملت و برای انجام همین وظیفه نظارت نیز اجتماع کرده‌اند (صحیح است) جناب مجیدی و باز بدانید که نه تنها دولت است که به مجلس لایحه می‌دهد، در این اصل‌هایی که برای شما گفتم این شاه‌شاه هستند که قوانین را انشاء و توشیح می‌فرمایند و این مجلسین هستند موظفند آنچه بصلاح مملکت می‌دانند بصورت طرح، مطالعه و تصویب کنند. دولت هم اگر لوایحی تقدیم کرد ای بسا در جلسه علنی تصویب می‌گردد و ای بسا که نمایندگان اگر وظایف خود را درست انجام دادند و تشخیص دادند که به مصلحت مملکت نبود رد می‌گردند نه اینکه تنها وظیفه‌ای برای قوه مقننه قائل شده‌اید اینست که آنچه که دولت تقدیم کرد مطرح و تصویب می‌گردد خیر، طول مدت حمایت یک‌جانبه مجلس از دولت این اشتباه را برای هر کس پیش می‌آورد (یکی از نمایندگان - بودجه مطرح است برنامه که مطرح نیست) (دکتر متین - حزب مردم چه آورده است؟) بهر حال بعد از این مقدمات آنچه که در برنامه‌های دولت موجب مسرت جناب نخست‌وزیر در تقدیم گزارشان بود تنظیم برنامه توأم با بودجه سال آتی، این یکی از مطالبی بود که جزو محاسن امسال عنوان شد، قسمت دوم تصویر روشن از نظام مالی، و عملیاتی دوساله، قسمت سوم انعطاف کافی بین دوسال مالی قسمت چهارم تلفیق بودجه‌های عمرانی و عمومی و مؤسسات انتفاعی قسمت پنجم فهرست کامل طرح‌های عمرانی ضمیمه شماره چهار و بالاخره قسمت ششم تدوین و تنظیم و تجزیه و تحلیل سیاست‌های مالی و اقتصادی. شاید موقمی که ابتدای عرایض عرض کردم که يك شاهکار ادبی بود که هر جمله‌ای که انسان می‌خواند و واقعا توفیق تصور میکرد، شما تصور کردید که من زیاده روی کردم ولی حالا هر يك را جداگانه، يكايك، می‌شکافم و می‌بینم که این توفیق در چه چیز است و قبل از اینکه وارد تجزیه و تحلیل این بحث‌ها شوم، در پایان این توفیق‌ها توفیق واقعی و بجای ما را در مورد پیروزی نفت انعکاس دادند و اشاره فرمودند نتیجه‌گیری کردند که توانائی انجام برنامه‌های همه‌جانبه بی‌نیازی از اعتبارات بانکی نقصان تأمین

اعتبارات خارجی یعنی تأمین اعتبار از منابع خارجی جبران تورم جهانی وارد بکشور و بالاخره تأمین رفاه عمومی. جناب فروهر شما هم مثل هر ایرانی از هر جمله این عبارات قطعاً احساس غرور و سرافرازی می‌کنید منم مثل شما، ولی تا آخر خواندم و بعد از خواندن اینها این جزوه را هم دیدم. حالا تجزیه و تحلیل می‌کنم. قسمت اول که تنظیم و تسلیم متمم بودجه سال جاری توأم با بودجه سال آتی است که بنظر دولت يك توفیقی است. اولین مطلب اصولاً طبق ماده ۵۵ قانون محاسبات عمومی تعهد بودجه برای یکسال است پس آنجائیکه یا بعنوان انعطاف بیشتر برای دستگاه اجرایی با استفاده از تبصره‌های مختلف که اگر امسال خرج نشد سال دیگر خرج کنند و اگر امسال بودجه نبود از بودجه سال دیگر این معنای خاصی دارد معنای این است که اگر آنچنان که خواهیم رسید و با ارقام و اعداد خواهیم دید دستگاه‌ها برنامه‌هایی را که ارائه شده در ظرف یکسال انجام ندادند حقوق را امسال گرفتند ولی کار را انجام ندادند سال دیگر هم باز از این مبلغ خرج میکنند و اگر امسال برخلاف برنامه و لخرجی کردند و کم آوردند باز دست گشاده دولت باز است که از محل سال دیگر خرج میکنند این انعطاف اولی اما نتیجه دومی که برای دولت بحق باید جای مسرت باشد برای اینکه خود منم گاهی خودم را می‌گذارم جای آقای دکتر هدایتی و می‌بینم هیچ معقول نیست یک نفر اینقدر فریاد بزند اینقدر علیه برنامه دولت صحبت کند اگر یکبار متمم بودجه را می‌آوردند و بار دیگر خود بودجه را آنوقت تمام این مسائل با دقت بیشتر دوبار مطرح میشد یکبار هنگام طرح متمم بودجه و یکبار در موقع طرح خود بودجه اما حالا این کار جزو برنامه‌های ادغامی و سرعت فوق‌العاده دولت توفیقی باید محسوب شود که هر دو کار توأم انجام شد...

عباس میرزائی - حالا شما وقت کافی دارید هر چه

میخواهید صحبت کنید، هر چه میخواهد دل تنگت بگو.

واهمید - اما جناب آقای مجیدی، آنقدر شما در

صد آن امر تبلیغاتی که ۱۳۱ میلیارد متمم بودجه آورده

و دولت چه توفیق فوق‌العاده پیدا کرده بودید که اصلاً شما با این ۴۰ میلیون تومان مجال این را پیدا نکردید که بدانید این ۱۳۱ میلیارد نیست این ۷۴ میلیارد بیشتر نیست میدانید چرا؟ هان، ۷۴ میلیارد ریال است ۵۶ میلیارد که اختلاف باز پرداخت و امها بوده در یکی با وام خالص پس از باز پرداخت و در یکی با وام ناخالص حساب کردید و نتیجه‌گیری کردید که ۱۳۱ میلیارد است اما اصولاً شما استاد اقتصاد هستید ولی من احساس مرد عامی خیابان را غریزه اجتماع میدانم و بدان بسیار اهمیت میدهم در وضع مملکت ما که هر روز آقای دکتر آموزگار بر اثر رهبری شاه‌شاه يك توفیق نفت را اعلام میکند درد ما پول داشتن یا نداشتن نیست که شما میخواهید با ارقام ملت را به توفیق امیدوار کنید برعکس عقیده و سلیقه من این است که یکی از گرفتاری‌های موجود مملکت ارقام نجومی است که دولت دائماً ارائه میکند و باعث توهم و مسائل دیگری شبیه تورم میشود شما خیلی بهتر بود که بجای ۱۳۱ میلیارد همان ۷۴ میلیارد را اعلام میکردید....

صدری کیوان - آن ناخالص است آقای رامبد

و امسال دولت به سیستم بانکی کمتر توجه کرده اگر گزارش لایحه بودجه را مطالعه فرموده بودید متوجه میشدید.

واهمید - برای اینکه تعصب و عقیده شدید شمارا

نسبت بدلت که منم از لحاظ شخصی دارم نه از لحاظ سیاسی در منطقی که شروع کردید میدانم باید بهتان مزه بدهم که ساعتها اینجا صحبت خواهیم داشت و بهمه مطالب، سیستم بانکی و غیر بانکی و وام داخلی و وام خارجی خواهیم رسید تعجیل نفرمائید....

صدری کیوان - ما هم جوابتان را میدهم.

واهمید - قسمتی بعد از انعطاف و موضوع

متمم بودجه موضوع فهرست کامل طرح‌های عمرانی بود که جناب نخست‌وزیر جزو توفیق‌های تنظیم بودجه امسال فرمودند فهرست طرح‌های عمرانی این جزوه ضمیمه چهار است که چون بحث مفصلی در

اینجا داریم فقط این را بخاطر بسپارید بعداً اینجا عنوان میکنم که تجزیه و تحلیل را بیشتر متوجه شوید اما در مورد رقم ۱۳۱ میلیارد حضرتعالی ماده ۲۹ قانون محاسبات عمومی را جناب آقای مجیدی خوب میدانید نوشته‌اند که ارقام در بودجه باید طوری تنظیم شود که قابل مقایسه با سال قبل باشد شما در این بودجه‌ای که تنظیم فرموده‌اید در کدام سطر این فقط بودجه واقعی که تصویب شده بود و متممی که ارائه میکنید پهلوی هم گذاشتید که ما بتوانیم بفهمیم از کجا بیشتر درآمد پیدا کردیم و بکجا بیشتر میپردازیم این کار را نکردید ولی من برای شما کردم با خواندن این جداول و تطبیق با جداول قبل برای شما در آوردم که اولاً بطوریکه عرض کردم ۱۳۱ میلیارد نیست و ۷۶ میلیارد است و آن مابه‌التفاوت دو نوع رقم متفاوت است که مقایسه کردید اما توفیق دولت در دو مطلب بوده آقای دکتر آموزگار، در امر مالیات و نفت که در آمد بیشتری حاصل شده و يك مطلب دیگر که من خوشحالم اما شما بعنوان عدم اجرای برنامه باید توضیح بدهید آن مربوط به وام‌های خارجی است که بعد میرسیم، همیشه گفته‌ام این ارقام وام را نگذارید برای اینکه هم احتیاج نداریم هم موفق بکسبش نمیشوید و هم قادر بخرش نیستید، شاید میگوئید بودجه باید متعادل باشد رقم وام را از آن جهت میگذارید بعد باین مطلب هم میرسیم و برای اینکه وقت جناب آقای نخست‌وزیر صرفه‌جویی شود صورتی از وام‌های ایشان تهیه کرده‌ام که تقدیم میکنم اما این بار بیائید توافق کنیم زیرا برای دهمین بار آنچه گفتیم صدق کرده و بالاخره مطلبی را که دوست دیگر من راجع بان‌شما صحبت خواهد کرد شرکتهای دولتی است که در آمد آنها نسبت به پیش‌بینی کم شده اما اضافه در آمده‌ها را در کدام بخش خارج میکنید راجع به ۱۳۱ میلیارد شما و ۷۶ میلیارد واقعی آنجا که میپردازید ارقام را می‌خوانم ۸ میلیارد امور عمومی در متمم بودجه ۸ میلیارد امور دفاعی ۴ میلیارد امور اجتماعی ۲۵ میلیارد امور اقتصادی ۶ میلیارد متفرقه و بالاخره سایر

مؤسسات ۱۲ میلیارد شما اصولاً از لغت «سایر» خوششان میآید چون در این ضمیمه چهار به «سایر» و «غیره» خیلی خواهیم رسید شما معتقدید که در امور اقتصادی واردید خیلی خوب است منم موافقم ولی بعد از تجزیه و تحلیلی که خواهیم کرد باید ببینیم که این امور اقتصادی در قسمت خرج است یا در قسمت هزینه تولید با هم آنموقع اختلاف نظر خواهیم داشت بهر حال آنچه که از متمم بودجه نتیجه گرفتیم ستونها مطلقاً قابل مقایسه نیست و شاید دولت تعمداً اینطور تنظیم کرده برنامه ها اصولاً ارائه نشده و این سازمان برنامه آنچه که خود مدعی است برای برنامه ریزی ۶۰ میلیون تومان با ۹ درصد اضافه برای خدمات فنی ۹۴ میلیون تومان با ۳۸ درصد اضافه برنامه ارزشیابی با ۱۳۰ درصد اضافه این بودجه بنظر من غیر قابل تفهیم و مقشوش و بی برنامه را بما ارائه میکند.

عباس میرزائی - چنین چیزی نیست

رامبد - ما بعد مطالبی که از جناب آقای نخست وزیر تقاضا خواهیم کرد آن ۷۴ میلیون تومان بابت دستگاه آمار که با داشتن يك چنین دستگاهی آن آمارهائی که ما احتیاج داریم برای اطلاع خودشان و ما بفرمایند تهیه کنند، فرمودید چنین چیزی نیست برای نمونه خواهش میکنم هر يك از نمایندگان در این باره اطلاعی دارند من بی اطلاع راروشن کنند مربوط میشود به تبصره ۲۶ این لایحه که مثلاً وزارت آبادانی و مسکن در برنامه عمرانی ۴۵۰۰ میلیون تومان بودجه دارد از آن ۴۵۰۰ میلیون تومان ۶۴ میلیون تومان مربوط میشود به احداث ساختمانهای کشوری از این ۶۴ میلیون تومان ساختمان دولتی ۲۴ میلیون تومان ساختمان تغییر محل یافته میدان نقش جهان اصفهان ۱۷ میلیون سایر طرحها ۲۲ میلیون، حالا من نمیدانم ساختمان نقش جهان اصفهان چه اهمیتی داشت که ۱۷ میلیون مینویسند و سایر طرحها ۲۲۱ میلیون اما تمام نشد عرض کردم ۴۵۰۰ میلیون تومان بودجه دارد میآید برنامه سایر ساختمانهای دولتی مجدداً از ۲۷۸۰ میلیون ۷ میلیون تومان فروشگاه شرکت تعاونی انکاء چهار میلیون تومان ساختمان جغرافیائی کشور ولی سایر طرحهای ۲۷۶۰ میلیون تومان پس آن نماینده مجلسی که برای ۲۷۶۰

میلیون تومان توضیحات در کمیسیون بودجه را بحفاظت بسپارد میبرسم که ساختمان نقش جهان اصفهان چه خاصیتی دارد که آنرا استثناء کرده اید زیرا همانطوریکه در تبصره ۲۶ نوشته اید که این تغییرات با سازمان برنامه است احتیاج نداشتید هیچک از ارقام را توضیح بدهید.

دکتر الموتی - کمیسیون بودجه هم اینها را رسیدگی

کرده و ما هم اینها را با رقم و عدد جواب میدهیم متأسفانه مطالعه نمیفرمائید و اینجامطالبی را عنوان میکنید که صحیح نیست.

رامبد - از نظر شما مطالبی صحیح است که خوش آیند شما باشد و اما از لحاظ تقسیم کارهای برنامه چون بودجه، بودجه برنامه ایست و ما هم انقلاب اداری کرده ایم صفحه همین ضمیمه ۴ را باز میکنید توسعه فعالیتهای کشاورزی و فنی در سیستان و بلوچستان آقای مصطفوی شما با سابقه کار دولتی فکر میکنید این جزو فعالیت کدام سازمان باید باشد متأسفانه توسعه فعالیتهای کشاورزی با وجود سازمان برنامه که تصویب کردید که سازمان برنامه یک دستگاه ارائه دهنده طرحها خواهد بود جزو کارهای سازمان برنامه است نه جزو کار وزارت کشاورزی اما این چیزی است که بدست ما داده اید بفرمائید اگر خودتان نخوانده اید ما نشانان میدهیم.

دکتر الموتی - فقط شخصی که میخواند شخص آقای رامبد هستند.

رامبد - ناراحت نشوید آقای دکتر المرنی شما در حال لیدر حزب اکثریت هستید و میگوئید حکومت حکومت عدد است.

دکتر الموتی - ما دلمان میخواهد برنامه را در سطح علمی بررسی کنید والا خوانده اید و نخوانده اید یعنی چه؟

رامبد - ما از این بودجه حداقل نتوانستیم ارقامی در بیاریم چرا برای اینکه آنچه امر ساختمان است يك فعالیتی در بخش ساختمانی است حال اگر بیمارستان باشد اگر سیلو باشد اگر مدرسه باشد اگر استادیوم باشد

اگر وزارت کشاورزی باشد این مطلب مطلبی است فعالیت ساختمانی بودجه را که باز میکنیم می بینیم نه تنها باین ترتیب تفکیک نشده بلکه همان مطلبی که الساعه اشاره کردم وظایف هم قابل تشخیص نیست اما از این موضوعات گذشته باز قسمتهای دیگری که حداقل من نمیتوانم بفهمم که مسرت جناب آقای نخست وزیر از تنظیم این نوع بودجه که حالا قرائت میکنم چه میتواند باشد. در برنامه تحقیق و بررسی جزو وظایف دستگاه تحقیق و بررسی (تهیه آمارهای لازم از مناطق کشاورزی و حوزه های مالیاتی توسط واحد تحقیق و بررسی برای چی؟ جناب دکتر آموزگار برای برآورد صحیح مالیاتهای کشاورزی) مگر اصلاً شما با کمال واقع بینی نیامدید و مالیاتهای کشاورزی را معاف نکردید باین دستگاه تحقیق بفرمائید اصلاً خرجی نکنند یا در جای دیگر صفحه ۹ ثبت اسناد جزو وظایف مختلف خودش مطالبی را ارائه میدهد شاید هم درست باشد آخر سربى مقدمه «ونقشه برداری از شهر قزوین» (خنده نمایندگان) انتخاب شهر قزوین بدون هیچ توضیح در سراسر مملکت این سلیقه خاص بوده یا احترام خاص به لیدر اکثریت (خنده نمایندگان) نمیدانم.

تنگابنی - طرح جدیدی دارند که در قزوین پیاده کرده اند.

رامبد - البته همانطور که جناب الموتی فرمودند خیلی از این مسائل ممکن است جوابهائی داشته باشد این را بدانید که منم مثل شما ایرانی هستم و هر چه که نواقص و عیوب کمتر باشد بیشتر خوشحالم میشوم از این لحاظ آنچه را که در داخل برنامه برای من روشن میشود لااقل حق دارم مطرح کنم که با همان جوابها کسان دیگری که مثل من متوجه نیستند روشن بشوند و یا اگر انتقاد وارد بود حداقل حالا اصلاح کنید (دکتر الموتی) - این درست است اما اینکه میگوئید دولت نخوانده درست نیست طرز رسیدگی بلاچه مترقی بوده و ۳۰ جلسه در کمیسیون بودجه بحث کرده اند اینکه دیگر بحثی ندارد (صحیح است) اما قسمت اخیر که اصولاً ... (عباس میرزائی) - حقایق را نفی نکنید میگویند نخوانده اید پس چطور است در این

جلسات کمیسیون که ۳۰ جلسه تشکیل شد آقای رامبد شمام بیش از دو سه دفعه شرکت نکردید خدا پدر قهر طباطبائی را بیامزد، حقایق را بفرمائید.

دلیس - آقای عباس میرزائی اجازه بدهید صحبتشان را بکنند.

رامبد - ماحصل از مقدمه ای که راجع بوظایف مجلس در برنامه دولت اشاره کردم و عبارتی که در مقدمه تبصره ۲۶ راجع باختیارات سازمان برنامه و نیز عباراتهای دیگری شبیه صرفه جوئی، عدم تحقق و تخصیص اعتبار که هر کدام فصل مفصلی دارد تخصیص اعتبار آنجائی است که تقدم را نخواستید مراعات کنید، عدم تحقق آنجائی است که پول وصول نشد یا برنامه اجرا نشد و تبصره های دیگری که چه جناب وزیر جنگ، جناب نخست وزیر، سازمان برنامه، کمیسیون بودجه هر يك به ترتیب در قسمتهائی ۱۰ درصد و ۲۰ درصد و ۱۰۰ درصد کم و زیاد کنند حق وظیفه مجلس همان بوده که در برنامه دولت محترمانه اشاره شده و من با ارقامیکه بعداً ارائه میکنم واقعاً نمیدانم این تصویبها بچه منظوری است اما از طرز تنظیم بودجه که بگذریم بخود بودجه میرسیم بودجه يك ایزاری است دست دولت که در این پیکره مملکت از لحاظ اقتصادی اجتماعی، سیاسی هر چه را که دولت نامیزان میداند و یا جائی کمبودی احساس میکند بوسیله بودجه با گرفتن و دادن يك تعدیل هائی يك موازنه ای بوجود میآورد اما این بودجه مطلقاً جهت و هدف و برخلاف اسمش برنامه ندارد هم رفاه هم مبارزه با تورم هم ساختمان هم قانون تعدیل مال الاجاره هم و ام ساختمانهای هم ندادن پروانه ساختمان متناقض، مغایر بودن مسائل هم بچپ میروند هم بر راست میآیند هم جلو میروند هم عقب میروند یعنی هیچ جا نمیروند هم در گزارش دولت منصفانه بزیاد شدن حجم پول با عبارت بانکی گله میکنند شکایت میکنند اثرات تورمیش را اشاره میکنند و خودشان عالمانه عدم اتکاء دولت را از استفاده سیستم بانکی توصیه میکنند اما به رقمهایش میرسیم خلاف آن عمل میکنند و هم چنین

میفرماید (در این موقع که درآمد بیشتری داریم اقدام به بازپرداخت وامهای خارجی نمیکنیم) اما بر قمش میرسیم خلاف آنست ولذا بمن حق بدهید عرض کنم هدف و جهت و برنامه در این بودجه را من نمیتوانم پیدا کنم (صدری کیوان - در صدتکیه برسیستم اعتبارات بانکی را خواندید جناب رامبد؟ که چقدر نسبت بسال گذشته کمتر شده است؟) اولین عبارتیکه در ارقام بودجه بنظر ما میرسد دورقم است بودجه کل مملکت که بودجه عمرانی و عمومی تقسیم میشود همه کس میدانند بودجه عمرانی یعنی خرجی در جهت تولید و بودجه عمومی یعنی در جهت ریختن پول در بازار در حالیکه بودجه کل ۳۲٪ اضافه میشود معهود بودجه عمومی ۳۵٪ اضافه میشود البته بلافاصله دولت از هدف اصلی هر برنامه ریزی فارغ نیست چون میدانند نهایت هر برنامه دولت رفاه تأمین زندگی بهتر و اعتلای کشور است دو جمله را فوراً تحویل میدهند برای هر فرد برای رفاهش ۲۵۰ تومان و برای هر شاگرد مدرسه هزار تومن خرج میکنیم خیلی شکر میکنم ولی تقسیم بندی را هم يك نگاه می کنید که ببینید اگر در این قسمت این خرج را میفرمائید در قسمتهای دیگر چگونه تقسیم بندی میکنید از جمع ۳ رقم که در گزارش رئیس محترم دولت منعکس است ۱۰۸ هزار میلیون تومان بودجه امسال ۱۴۰ هزار میلیون تومان تولید ناخالص ملی برای سال آینده ۴۴۰۰ تومان در آمد سرانه، این سه مطلبی است که اساس تجزیه و تحلیل و برآورد بودجه ما را باید تشکیل بدهد و هله اول از ۱۴۰ میلیارد تومان تولید ناخالص ملی ۱۰۸ میلیارد تومان بودجه دولت است البته این مطلب بستگی بسیستم اقتصادی و نظام سیاسی کشورهای مختلف دارد در ممالک سوسیالیستی ممکن است که خیلی رقم بودجه دولت نسبت بتولید ناخالص ملی نزدیکتر باشد ولی بهر رقم و میزانیکه جناب نخست وزیر این دو رقم نزدیکتر باشد وقتی سهم بیشتری از تولید ناخالص ملی توسط دولت بگردد در میآید میدانید که وظیفه مسئولیت و قبول تعهدات دولت بیشتر است آیا وزرای شما این چنین احساس مسئولیتی را در قبال تمام امور زندگی آموزشی و درمانی افراد این مملکت میکنند؟ (دکتر متین - بله میکنند) اما در مورد رقم ۱۰۸ میلیارد که خود بخود باتوجه بخشهای قبل بنظر من يك بودجه تورمی است (صدری کیوان - عوامل ضد تورمی همه در

گزارش نوشته شده است) سه نکته خود دولت واقع بینانه اشاره کرده و آن این است که بر اثر توفیق در امر نفت توانستیم از اعتبارات بانکی کمتر استفاده کنیم تورم جهانی قیمت ها را که بکشور ما وارد شده تا اندازه ای جلوگیری کنیم و قسمتی از وامهای خارجی را برداریم متأسفانه هیچک از این سه مطلب عمل نشده بعداً شرح خواهم داد ولی يك نکته خیلی جالبتر را عرض میکنم حضرت تعالی تفریح بودجه دو سال اخیر را قطعاً مطالعه فرموده اید در این تفریح بودجه که بعداً توضیح خواهیم داد ملاحظه میکنید آنچه که مربوط بامور عمرانی است و اجرای کارهای فنی ارقامی از ۵۵ درصد تا ۹۵ درصد انجام نشده که خود عدم توانائی و کار آئی دستگاه دولت در آن منعکس است شما که امسال ۳۲ درصد و پارسال رقمی شبیه این در ظرف دو سال بیش از ۱۰۰ درصد ارقام بودجه را بالا بردید آن دستگاهی که باید این ارقام را جذب بکند و خرج بکند ولی سالم خرج بکند که به تولیداتی برسیتم آن کدام است خود حضرت تعالی به باز دیده هاشریف میباید نتایج گزارشات عمرانی و تولیدی را میخوانید چه نیروی انسانی، چه کادر مجهز، چه مهارت جدیدی در دستگاه دولت بوجود آمده است که این چنین بالا رفتن رقم خرج را جناب آقای مجیدی فوراً ارائه میدهند که برای تولید و مبارزه با تورم است ولی جناب آقای مجیدی اگر این صحیح جذب نشد و بعداً توضیح خواهم داد تمام بودجه اداری و جاری خرج شد یعنی استخدام جدید شد حقوق پرداخت شد پاداش دادید جیب خرید گاز و تیل ریختید خرج کردید ولی بیمارستانی که باید میساختید نساختید یعنی چه؟ ساختمانیکه باید میساختید نساختید یعنی چه؟ یعنی خرج شده ولی کار عمرانی انجام نشده و به تورم کمک کرده اید (ابله خانی پور - بیمارستانهای زیادی ساخته شده بهر حال آنچه که بیشتر در يك بودجه باید در نظر گرفته شود اینست که ما چه میدهیم و چه میگیریم، در چه مدت و بازاء این سرمایه گذاری که کردیم از این ببعده چه تولیدی داریم این را میتوانیم جواب بدهید جناب آقای مجیدی (بکنفر از نمایندگان - همه جواب داده میشود) من این نتیجه گیری را که میفرمائید در هر حال در این بودجه نمی بینم اما از لحاظ تعادل این بودجه همانطوریکه در قسمت

اول عریضم عرض کردم برای تأمین تعادل هم لغات جدیدی پیدا کردید که این لغات را که پهلوی هم بگذاریم آقای دکتر آموزگار میفهمند یعنی چه. و ام داخلی وام خارجی اوراق قرضه با اوراق قرضه مخالف نیستیم ولی برای حضرت تعالی لیستی تهیه کرده ام که خود نیز بدانید هم چنین لغات عدم تحقق و صرفه جوئی تعادل شما عبارتست از این ۷ عبارت که هر يك حاکی از عدم تعادل بودجه است و هیچ احتیاجی هم به عقیده ما نداشته که ارقام را اینقدر بالا ببرید که از این طرف کم بیاورید آنچه که داریم همانطور که عرض کردم بواقع بینی گرائیم قدرت جذب و کار آئی انجامش را نداریم هزار بار از گذشته پیشرفت کردیم ولی هنوز به ایده آل نرسیده ایم چرا خودمان را آلوده کنیم نمیدانم برای اینکه از ارقام بگذریم و خسته نشویم و خواه ناخواه کسیکه باید عمل کند شخص جناب نخست وزیر هستند برای اینکه بدانند منمهم واقف هستم و میدانم این صورت را بدهید خدمت آقای نخست وزیر (در این موقع ورقه کاغذی به آقای نخست وزیر داده شد) بعد از تعادل بودجه امر موازنه ارزی پیش میآید در کار موازنه ارزی در کشوری مثل ایران بادر آمد نفت بارهبری شاهنشاه باثبات سیاسی باتوانائی مورد ادعای دولت و طول مدت حکومت من تصور نمیکنم که حق داشته باشیم بودجه ای تنظیم کنیم که موازنه ارزی ما نسبت بسال قبل پائین بیاید برای آن میخوانم بین دو سال امسال و سال آینده که دولت پیشنهاد میکند در یافتهای ارزی ما ۵۸۱۸ میلیون دلار در امسال است و برداختها ما ۵۷۶۰ میلیون دلار باز مینه سال قبل موازنه ارزی کل ۶۵۰ میلیون دلار ولی برای سال آینده که دولت پیشنهاد میکند در یافتهای ما ۸۵۸۰ میلیون دلار و برداختها ۸۶۳۹ میلیون دلار یعنی چه؟ یعنی ۲۶۰ میلیون دلار کمتر البته من هم اکنون جواب را خوب میدانم بادر آمد های نفتی که در پیش داریم همه این مسائل حل میشود ولی در بخش نفت که رسیدیم عرض میکنم که ما بحساب نفت نباید گشاده دستی بکنیم (صحیح است) درست است که نفت روزی در اینجا صحبت يك دلار و ۶۲ سنت بود امروز تیر روز نامه ها به ۱۷ دلار عنوان میشود ولی ما چون فرزند حاجی ثروتمندیم نباید

خودمان را فقط متوسل باین نعمت خداداد کنیم سایر کشور هائیکه مثل ما در آمدی نظیر نفت ندارند چه میکنند؟ باید از این درآمد آنچه که توضیح خواهم داد حداکثر استفاده را برای ترقی و تعالی آینده کشور بکنیم نه آنکه هر چه کسر آوردیم برای حساب جاری و خرجهای عادی خودمان از این گنجینه بر که بحمد اله در آمد آن مثل چشمه ای زیاد تر میشود با راحتی خیال ارقامی را اجابجا کنیم (صحیح است) از خود رقم کل بودجه که بگذریم و بدو ستون درآمدها و برداختها که نگاه کنیم رقم اول درآمدها را مالیاتها تشکیل میدهد در حین صحبت من یکی از دوستان که در مقدمه نویسی بودجه از دولت هم با فراتر گذاشته بود به تغییرات در صدها اشاره کردند (کیوان - حقایق را عرض کردم) البته در صدهای افزایش وصول مالیات شایان تقدیر است ولی هر چیز باقیاس است ما اگر نسبت بگذشته مقایسه بکنیم البته وصول مالیات خیلی خوب شده و لسی اگر واقع بین باشیم و آنچنانکه هر اقتصاددان دلسوز و وطن پرستی این چنین میکند رقم نفت را در خارج میگذارد و خرج و دخل مملکت را برای امور جاری بنیروی انسانی و فعالیتهای داخلی تکیه میدهد می بینیم که مالیات مانسبت با آنچه چیزی که باید سهمی در درآمدها تعیین کند نیست و خاصه اینکه در تقسیم دو رقم مالیات مستقیم و مالیات غیر مستقیم بحث خیلی زیادی دارم آنچه حق است عدالت است دلیل پیشرفت مملکت است دلیل پیشرفت در آمد مردم است این مالیات مستقیم است ولی آنچه که تحمیل نمصرف کننده است و موجب بالا رفتن قیمت ها است بهمان مطلبی که بحث زیاد خواهیم داشت مالیات غیر مستقیم است ما از زیاد شدن مالیات غیر مستقیم شما تحسینی نداریم (عباس میرزائی - شما بهم مسلکان پردر آمدتان این را بفرمائید) من از جناب آقای رئیس استدعا میکنم، با آقای عباس میرزائی بفرمائید مجلس جای رجز خوانی نیست و من اگر هم متعلق شرافتمند و پردر آمد دارم این باعث افتخار من است متأسفانه آقای عباس میرزائی من نمیتوانم باشما هم صحبت شوم صحبت فرد اینجا نداشتیم که کی مالیات میدهد کی مالیات نمیدهد صحبت مملکت داشتیم و سیستم وصول مالیات بر درآمد که باید بیشتر توجه بشود برای

بالا بردن سیستم مالیات مستقیم و این مطلب هم فقط با قانون نیست مالیات يك امر وجدانی است و احساسی است نمودار روابط ملت و دولت نمودار اعتماد بنحوه خرج است فقط با تنظیم قانون نه مال الاجاره پائین می آید نه مالیات بالا می رود این است که از دولت تقاضا می کنیم نسبت ببالا بردن مالیاتهای مستقیم و پائین آوردن مالیاتهای غیر مستقیم حتماً توجه کند (صحیح است) صحبت در صدها بود خوشبختانه در همین در صدها نشان میدهد که در سال ۵۱ که کل بودجه عمومی دولت ۳۵۹ میلیارد ریال بود مالیاتها ۱۰۲ میلیارد ریال بود یعنی ۲۸/۵٪ از درآمد کل دولت توسط مالیات تأمین میشد در سال ۵۳ این رقم به ۲۳/۵٪ تقلیل پیدا کرده و نسبت به بودجه کل در سال ۵۱-۱۷٪ و امسال ۱۵ درصد این محاسبه چه چیزی را نشان میدهد معرف آنست که رقم مالیاتها با وجود پیشرفت شایان تقدیری که در زیاد شدن ارقامش بوده به سبب آنکه زیاد به نفت ما را از وظایف داخلی خودمان باز داشته اما رقم دوم درآمد که در واقع رقم اول درآمد است و کلمه آخر صحبت من است البته نه صحبت در بودجه بلکه صحبت درآمدها آن کلمه نفت است با شنیدن کلمه نفت لغت نفت اسم نفت هرایرانی بخاطر می آورد که افسانه شکست ناپذیری اربابان نفت داستان اسارت و اطاعت ملل صاحب نفت سنت تغییر ناپذیری بودن تصمیمات گردانندگان بازار نفت همه از مسلمات تاریخ سیاسی مملکت ما شده بود (احسن - احسن) مگر ملل صاحب نفت حق داشتند درباره سرنوشت خود تصمیم بگیرند؟ مگر با نیروی عظیم دستگاههای نفتی جهان میشد مبارزه کرد مگر در قلمروی دیرین خدایان نفت جهان جای بحث و گفتگو بود آنچه در کار نفت شد توفیق درخشان فتح نمایانی است که دست توانای شهریار ما به ملت ما ارزانی داشت و مسلماً جزو بزرگترین وقایع و حوادث تاریخ ملت ما در تاریخ ثبت و ضبط خواهد شد از روز نخست لحن شاهنشاه در طرح مسئله نفت افزایش سود کلان دیگران و زیان هنگفت ملت ایران قاطعیت اندیشه بلندی که اراده میکرد صراحت زبانی که سخن میگفت گواه این بود که فصلی نوین در تاریخ ماکشور ما گشوده خواهد شد چنانکه شد و

بالاخره سرانجام بر اثر خرد و اراده و رهبری شخص شاهنشاه ملت ایران بچنین توفیقی رسید که دست یافتن بان از محالات تاریخ می نمود (صحیح است) این هدیه شاهنشاهی بزرگ و خردمند به ملتی حقیقتاًست امروز در این مرز و بوم همه افراد از روستائی و شهری کارگر و دهقان خردو کلان سپاهی و اداری مست این پیروزی و سرخوش این توفیق بی مانندند (صحیح است - احسن) امسال در امر نفت درآمدها بیشتر از پیشتر، دامان ما پرتتر، دل ما گرم تر، خاطر ما آسوده تر است.

عباس میرزائی - حرف هائی باین خوبی بگوئید ما هم احسن احسن میگوئیم اما حرف های ناحق که کمال بی انصافی نسبت بدولت است وقتی میگوئید تکذیب میکنیم. **راهبید** - اما این نعمت را چگونه باید سپاس گفت این وظیفه خطیر دولت است که حاصل این مجاهدت عظیم را بجاودر نهایت صرفه جوئی خرج کند از حاتم بخشی بهره زید در آمد نفت گنج بی رنج بی انتها و ثروت باد آورده ابدی نیست که به غفلت بیادش دهیم این هدیه شاهنشاه است و در مصرف آن باید کمال مراقبت و دلسوزی را بخرج داد و از خرج های بیهوده پرهیز کرد هر چه عزیزتر است ارزنده تر است و هدیه ارزنده را باید صرف کارهای ارزنده کرد، نه دولت حق دارد در این راه گشاده دستی کند و نه ما حق داریم در این راه خاموش باشیم نکند که دولت چون فرزندی که به غفلت عطایای پدرش را بهره خرج میکند بحساب این نعمت دست بگشاید و راه اسراف در پیش گیرد که در این باره هیچ گناهی بخشونی نیست (صحیح است) نمی بیشتر از درآمد ما نمی بیشتر از تولید ناخالص ملی ما مستقیم و غیر مستقیم از درآمد نفت است دولت صورت میدهد که ارزش افزوده بخش نفت پارسال ۱۳ و امسال ۲۳ و سال آتیته انشاء اله پنجاه درصد رشد کرده ولی جای دیگری که ارقام تشویق آمیز است و لسی واقیعت ما را باید بخود بیاورد این است که سهم نفت در تولید ناخالص ملی ما بهمین ترتیب رشد می کند این ارقام ۱۹/۵ درصد ۲۱ درصد و بیست و چهار درصد که سهم بخش نفت در ترکیب تولید ناخالص ملی ما است چه معنی دارد معنی این است دولت ملتی که روزانه شش میلیون بشکته نفت

خارج میکند نتوانسته است باین سرعت در سایر امور خودش را بجز کند در آورد تا آنچه را که از نفت در می آورد و استفاده میکند دستگاههای تولیدی آن بازده های تولیدی فراهم کنند تا در سایر بخش های دیگر هم باید بهمان میزان رشد کنند درست است ما محصولات کشاورزی را نمی توانیم قیمتش را به میزان نفت ترقی بدهیم ولی اگر ارقام تنزل و ترقی بخشهای دیگر را با هم مقایسه کنیم می بینیم که دو برابر که خیر در بعضی موارد به فقط آنچه که داشته ایم هم نتوانسته اید حفظ بکنید و عقب هم رفته قیمت نفت ما را اغفال نکنند این قیمت از آخرین باری که من به پشت تریبون آمدم و طبق معمول بعضی از افراد نمایندگان اکثریت از اعتراض خودداری نداشتند فقط انصاف و انسانیت شخص نخست وزیر مطالب حقیقی من را تأیید کرد موقعی بود که ما صحبت ۹ سنت اضافه قیمت می کردیم و من اینجا بواقع بینی گفتم توفیق نسبی شما را تبریک میگویم مطلب از صحنه مجلس گذشت بچراید و با اصطلاح به هدلاین های روزنامه ها رسید و من متهم و مقصر و مورد خطاب قرار گرفتم که آقای رامید شما این توفیق عظیم و درخشان و بی مثال را توفیق نسبی فرض میکنید بلکه شما بدیدید که آن موقع که صحبت يك دلار و شصت هفتاد سنت بود بعد به ۳/۲۹ و ۵/۷ و ۱۴ و ۱۷ و شاید هم فردا در روزنامه نوشتند که مقداری هم در جایی ۲۷ دلار فروخته شد ما باید ارزش خودمان را نشان بدهیم انحصار، افتخار و ابتکار اینکار در این مملکت در وهله اول با شخص شاهنشاه و در وهله دوم خدمتگذارانی که رهبری ایشان را خیلی خوب انجام دادند و خوب از عهده وظیفه برآمدند فرض خیلی خوش بینی هم که بتنگری بعد بدولت مجری امر مربوط است من و شما نمایندگان هم باید سهمی داشته باشیم در اجرای برنامه ها نظارت در برنامه ها باید آوری این صرفه جوئی این سهم توجه بحق خرج شدن ها و بهر ندادن درآمدهاست بهر حال دولت ضمن گزارش های خود نوید میدهد که تا سال ۱۹۷۵ یعنی دو سال دیگر این میزان را به ۸ میلیون بشکه در روز میخواهند برسانند و در این راه هم برخلاف سلیقه من در تنظیم برنامه ای که در این بودجه امسال ترتیب داده اند در بخش اقتصادی که اولویت ها اول کشاورزی دوم مواصلات و برق و

سوم نفت را قرار داده اند بودجه نفت را نود درصد بالا برده اند در برنامه نفت هم گفته اند کشف، استخراج، پالایش، توزیع و فروش، سرمایه گذاری در خارج و چه و چه اولاً در اینجا جناب نخست وزیر يك مطلب روانی را باید تذکر بدهم در هر توفیقی که مملکت پیدا میکند هر ایرانی احساس غرور میکند ولی بلافاصله وضع زندگی خود را در جنب آن توفیق قرار میدهد و مقایسه میکند ما اگر در آمدمان از نفت زیاد میشود البته باید همه بدانند ولی اگر بدانند همه چیز را بدانند که اگر وهله اول فوق العاده خوش حال شد وهله دوم نسبت بزندگی خود آنچه واقیعت است بفهمد و احساس کند ما در گذشته آنچه از کنسرسیوم می گرفتیم مخارج کنسرسیوم با خودش بود ولی آنچه اکنون میکنیم مخارجی طبیعی است وقتی پولش را شما میگردید خرجش را هم باید شما بکنید در هیچ يك از این مسائل که در مورد نفت مطرح شد من ندیدم باین موضوع اشاره شود من ندیدم ما کتمان نداریم باین همه توفیق این همه پیروزی این همه بالا رفتن ارقام آنچه هست با واقیعت باشد، خیلی دلنشین تر است. اما بهر حال این توفیق نمیتواند همیشگی باشد صحبت همیشگی ممکن است در دوران حیات من و جناب الموتی میزان استخراج نفت هم خیلی بیشتر و امکانات ما وسیعتر بشود ولی آنچه اطلاع امروز بشری حکم میکند از ۱۹۸۵ فاصله زیادی نداریم یازده یاد اوزده سال دیگر منحنی نمایش استخراج و استحصال نفت در دنیا سیر نزولی خواهد پیمود آنچه تمام فریاد من خواهش من التجاء من است این است که بیاد بیاورید که ما باید از فروش این نفت آنچنان مؤسساتی آنچنان سرمایه گذاری آنچنان پی ریزی در امر اقتصاد بکنیم که اگر منابع جدیدی جانشین آن نشد کشفیات جدیدی، بما نوید همیشگی نداد آنروز هم باید هفتصد میلیون تومان برای ورود گندم و سیصد میلیون برای شکر و چند میلیون برای ورود گوشت داد؟ مواد اولیه کارخانجات را هم باید خرید؟ ولی اگر نخريدید کارخانجات متوقفند تولید کالا کمتر و کارگر بیکار؟ در قسمت و امهاتم می رسیم و استعاضای من این است که مراعات این قبیل پیش بینی ها از جمله

باز پرداخت وامها به تناسب از دیاد نفت جزو برنامه دولت قرار گیرد مادر گذشته برای همین پیش بینی ها برای همین احساس مسئولیتها قانون داشتیم، قانون داشتیم که درآمد نفت تا چند درصد منحصرأ در راه سرمایه گذاری در امور عمرانی باید خرج شود در امور عمرانی از این حرف من بدتان نیاید آقای الموتی از جمله اصطلاحات که اختراع کردید و کلاههای شرعی که درست کردید این لغت بود چه مستمر عمرانی بود و استدلال هم چنین کردید که کارهای عمرانی که انجام شده باید که عده ای آنرا نگهدارند ولی در واقع این پرداختها فقط خرج بودنه سرمایه گذاری آن روز بجای خود بعد از مدتی اصلاً این پایه و اساس از بین رفت و دست دولت باز شد که این درآمد نفت را بهتر ترتیب که بخواد و بهر نسبت در بودجه عمومی و عمرانی عمل کند چنین نشان میدهد برای شمانوع خرجها فرق نمیکند باز هم با این زمزمه که از پائین تکذیب میکنید بهتر است از عبارتها بگذریم و بواقعیتهای عنایت بفرمائید ممکن است اختلاف سلیقه باشد ولی در هر حال یادآوری این امر لازم میدانم ما اصلاحه نیازی داریم که هر چه از درآمد نفت بدست بیآوریم حتماً خرجش کنیم چه اشکالی دارد که این ذخیره ارزیمان را بسلا ببریم تا اعتبار پولمان در دنیا زیاد بشود چه عیبی دارد وامها را بپردازیم یا که در خارج بخواهیم سرمایه گذاری کنیم چون باز پرداخت آن مسلم است ولی باز در آنهم شروط زیاد دارد اصلاحه معنی دارد قبل از آنکه بدانیم برنامه هائی را می توانیم انجام بدهیم یا نمیتوانیم انجام بدهیم اینهمه استخراج کنیم و ارقامی برایش بگذاریم پس توصیه شدید من به آقای نخست وزیر این است حال که همه گونه امکان با این تبصره ها و با این عبارات برای تقلیل و تعدیل بودجه همه گونه در اختیار شماست در باز پرداخت وامها و در کم گرفتن وامها و در ذخیره بیشتر ارزی و در کمتر فروش نفت تجدید نظر بفرمائید . صحبت سرمایه گذاری خارج شد به واقع هرایرانی هر موقع هریک از فرمایشات شاهنشاه را می شنود مطالعه میکند ، تجزیه و تحلیل می کند جا دارد که یکبار بخدا سپاس گویند بر هری شاهنشاه خردمندمان تعظیم و تفاخر کنند این امر سرمایه گذاری در خارج که اخیراً اشاره فرموده اند یکی از اموریست که بالاخره در باز و در هر مملکتی که درآمدی دارد

باید آن توجه کند شاید در ابتدا این امر یکا بود که در سایر نقاط دنیا سرمایه گذاری میکرد ولی فقط یک نگاهی بار قامی که اروپائیا و ژاپنی ها بین ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ در خود آمریکا سرمایه گذاری کردند می بینید بفاصله ۵ سال ، ۵ سال این ارقام ۱۸ میلیارد به ۲۶ و از ۲۹ میلیارد به ۴۵ میلیارد . پس مسابقه گذاری سرمایه گذاری در خارج از کشوریکی از آموزی است که مورد توجه همه ممالکی که بتوانند قرار گرفته اما شروط زیادی دارد اکنون چون صحبت از آمریکا شد شاید در خود آمریکا بعضاً ندانند فلان صابونی که مصرف میکنند از کارخانه با سرمایه خارجی است ، آن دوائی که مصرف می کند یا آن سیم و فولادی که در بازار آمریکا عرضه می شود قسمتی مربوط به کارخانجات یا بلژیکی یا فرانسوی یا انگلیسی و یا ژاپنی است که در آنجا سرمایه گذاری کرده اند اما آقای معتمد وزیری شما که درس مدیریت میدید میدانید بازار تابع رقابت تکنولوژی قیمت و عواملی است که اگر مراعات نشود بی رحمانه خرد می کند و سرمایه را از بین میرد مال البته در سرمایه گذاری خارج ممکن است فکر میکنم پول حمل و نقل دریائی نمیدهیم و از عوارض و تعرفه گمرکی معاف می شویم و خیلی کارهای دیگر ولی جناب آقای نخست وزیر در این سرمایه گذاری سه مطلب باید مورد توجه دولت قرار بگیرد مرحله اول موضوعی که مورد علاقه همیشگی شماست یعنی تکنولوژی و هله دوم صداقت و شایستگی و مدیریت متصدیان که در آنجا دیگر حمایت دولت و امثال این مسائل خیلی کمک نخواهد کرد و در مرحله سوم انتخاب بازار است که میخواهد سرمایه گذاری کنید اما در بحث درآمدهای دولت در مالیات و رقم دوم نفت صحبت کردیم رقم سومی که من پشت این تریبون منهن سعی کردم ذهن مردم را روشن کنم باز هم موفق نشدم آن مربوط بوام است . البته میدانیم وام امروز که اسمش را تأمین اعتبار از منابع گذاشتند بمفهوم قرض قدیم نیست ، میگویند طرح هست و نیروی کار آئی انسانی هست و قطعاً حساب کردید امکانات فنی هست و توجه اقتصادی هست و فقط کمبود سرمایه است که بگیرد با درآمد بیشتر و بازدهی اصل

و بهره وام نفع هم ببرید این بحثها را زیاد کردیم ولی هنوز هم بهر سببی که فکر کنید در خاطر ملت ایران کلمه وام کلمه خوشایندی نیست ممکن است که معانی نزد اشخاص فرق کند لغت بهره برای يك کسی که رئیس بانک است خیلی خوش آمد است وقتی ارقام آنرا می بیند خوشوقت میشود ولی کسی که باید آنرا بپردازد به یقین خوشوقت نمیشود شما در ستون درآمد دولت دو نوع درآمد محل تأمین اعتبار دارید یکی مربوط بداخل و یکی مربوط بخارج است . دولت خود توجه دارد و تذکر میدهد که کاهش بکند دولت بر اعتبارات بانکی که ارقام آن در بودجه منعکس است خود نمودار دیگری از کوشش های دولت در جلوگیری از تورم و افزایش هزینه زندگی است . پس در اصل با هم موافقیم حالا بگذریم که عمل کردید یا نکردید در سال ۵۱ وام داخلی شما ۴۶،۵۳ شده که ناخالصش ۸۲ است درست است که نسبت پارسال کمتر شده ولی مگر جزو وظایف همیشگی شماست که در بودجه يك رقمی با هم وام بگذارید چرا مقایسه نمی کنید نسبت بسال ۵۱ باز بیشتر شده ولی اگر مدعی هستید در سال ۵۳ نسبت بسال ۵۲ وام داخلی را کمتر در نظر گرفته اید متقابلاً از وام خارجی در سال ۵۱ فقط ۱۰ و در سال ۵۲ تقریباً ۱۴ میلیارد ریال استفاده شده و برای سال ۵۳ خالص آنرا ۴۵ میلیارد ریال پیش بینی کرده اید یعنی نسبت پارسال سه برابر و نسبت بسال ۵۰ ، چهار برابر شده و این چیزی است که نمی توانم با شما موافقت کنم (بکنفر از نمایندگان - کشورها التماس می کنند که بشما وام بدهند دلیل چیست) . (صدری کیوان - دلیلش اعاده حیثیت ماست) و اما واقع بینی و سیاستمداری شخص جناب آقای نخست وزیر ایشان را واداشت که در یکی از نطق هایشان در مورد بودجه فرمودند که در باز پرداخت وام های خارجی از این موقعیت استفاده میکنیم من اکنون خواهش میکنم آنچه وعده فرمودند عمل کنند اما در بودجه که چنین چیزی منعکس نیست و برایتان ارقامش را میخوانم ، باز پرداخت وام های داخلی در سال ۵۱ ، ۴۳ میلیارد و در سال ۵۳ ، ۳۶ میلیارد یعنی کمتر از سال ۵۱ ولی وام خارجی را اگر ۲۲ میلیارد پس میدهید همانقدر که موجب خوشحالی است يك اعلام خطر هم هست و آن خطر را حالا عرض می کنم . قبلا يك خاطره را عرض کنم روزی یکی از مخبرین کمیسیونها روی

عشقی که بدولت وقت میورزید صحبت ۱۰-۲۰ سال پیش است در مورد يك قرارداد نفت آنچنان انشاء و عبارات و کلماتی ردیف کرده بود که ما در این قرارداد آنچنان منافع خارق العاده و زیاد بر حق از کمپانی میگیریم که طبق صورت مذاکرات مجلس ناچار شدم بیایم پشت تریبون و بگویم آقای نماینده مجلس که الحمدالله امروز تشریف ندارند ، شما وکیل کمپانی هستید یا وکیل ملت ایران ، شما آنچنان بحثی در این قرار داد می کنید که اگر طبق معمول دنیا روزی در نحوه اجرای این قرارداد بر اثر اختلافی مجبور شدیم آنرا در روی میز محاکمه بین المللی بگذاریم کمپانی همین صورت مجلس را بردارد و بگوید با تائید نماینده مجلس خودشان و سکوت مجلسیان از همان روز اول بضرر ما بوده حالا هم وقتی صحبت از وام میشود خواهش می کنم دوستان دولت زبان دولت نشوند خود دولت با اطلاعات بیشتر و مسئولیت بیشتر آنچه میخواهد جواب می گوید اینقدر ابراز احساسات نکنید آن چه مسلم است این است که هیچ دولتی در راه خدا پولی بدیگری نمیدهد مگر منافع بر آن مترتب باشد هیچ چیز دیگری نیست و اصولاً وام را با دو صورت بیشتر نمی گیریم یا پول میگیریم یا کالا می گیریم ، اگر کالا میگیریم من احتیاج به بازگو کردن ندارم ، گزارشهایی که بدولت رسیده خود حاکی است که هر چقدر بهره ها کمتر کالاها به مشخصات پائین تر و کالا به قیمت گرانتر بوده و در تمام دنیا این اصلی است که در فروش کالا با دادن وام اعمال میشود نه در ایران بلکه در تمام دنیا و اما اگر خود وام را بگیرد و تسعیر کنید این برخلاف سیاست دولت است و حجم پولی که خود دولت شکایت دارد و یکی از موجبات بالا رفتن قیمت هاست باز هم بیشتر میشود پس اگر اکثریت قبول نمی کند مختارید ولی استدعای من این است که دولت هر چقدر میتواند در این برنامه تجدید نظر کند موضوع نسبت به باز پرداخت وام بود که رقم خوش آیند ۲۲ میلیارد ریال را ارائه کردند هر چقدر هم بیشتر بود خوشوقت میشدیم ولی گفتیم يك اعلام خطری در پیش است و اینست که ما وقتی بجدول باز پرداخت وامهای خارجی نگاه می کنیم قبل از نگاه کردن به ارقامش باید توجه داشت که در واقع این صورت فهرست

دریافت وام و هم چنین صورت سررسید بازپرداخت اصل و بهره وام های خارجی مامی باشد و چنین ارقامی را نشان میدهد در سال ۴۴ که ابتدای وزارت و صادرات جناب هویدا بود دریافت وام خارجی ده میلیون تومان بود اما مسال جناب آقای آموزگار ۵۵۰ میلیون تومان است چهارصد و پنجاه برابر شده و بترتیب سال بسال موعده باز پرداخت سررسید آنها بالاتر میرود و از این جهت است که خواهش می کنم باین ارقام اضافه تر نکنید اگر در آمد بیشتر نفت دارید در تسویه هر چه زودتر اینها اقدام کنید، آقای مجیدی از تذکرتان تشکر میکنم باید توجه داشت که بازپرداخت وامهای خارجی در شروع دولت شما ۲/۸ میلیارد ریال با بهره بازپرداخت میکرد و در این بودجه ۲۲/۸ میلیارد رسیده بدون بهره یعنی نزدیک به ۹ الی ۱۰ برابر با هر سال ۱ برابر تقریباً باین رقم بازپرداخت اضافه میشود لذا با توجه به از دیاد مستمر دریافتی هر ساله شما این ارقام سررسید بازپرداخت بمراتب بالاتر خواهد رفت و بکجا خواهد رسید من نمیدانم اما مطلب دیگر در ابتدای عرایضم عرض کردم بودجه برنامه ای نیست، خیلی ها ناراحت شدند عرض کردم ارقام تحقق پذیر نیست خیلی ها برآشفند، اکنون با رقم و عدد ارائه میدهم این ارقامیکه اکنون اشاره میکنم عبارت از وامهایی است که در طول مدت تصویب کردید و ارقامی است که دولت چه مبلغ از این وامها را در هر سال تحصیل کرده البته آنچه را دولت تحصیل کرده خیلی کمتر از چیزی است که شما تصویب کردید و برای امثال من موجب خوشوقتی است زیرا اصولاً با دریافت وام مخالف بودیم و خوشوقت شدیم ولی يك معنی دوم هم دارد این است که یا پیش بینی و برنامه و محاسبه صحیح نبوده که احتیاج حاصل نشده یا تأمین نشده و در نتیجه برنامه اجرا نشده و تولیدات بحد پیش بینی نرسیده، در سال ۴۴ ۹/۵ میلیارد پیش بینی کردید فقط ۲/۳ میلیارد تأمین با دریافت شد در سال ۴۵ و ۲۲ میلیارد پیش بینی کردید ۴ میلیارد توانستند استفاده کنند در سال ۴۶ و ۲۰ میلیارد پیش بینی کردید فقط ۱۰ میلیارد استفاده کردند در سال ۴۷ و ۳۷ میلیارد پیش بینی کردید ۲۵ میلیارد استفاده شد در سال ۴۹ و ۴۴ میلیارد پیش بینی کردید ۲۸ میلیارد تأمین گردید بالاخره در سال ۵۰ و ۵۱ که بترتیب ۶۱ و ۵۱ میلیارد پیش بینی کردید در

یکی ۲۸ و در دیگری ۲۵ میلیارد استفاده بیشتر نکردند، خوب جواب خیلی افتخار آمیز است که ما از محل های دیگر تأمین کردیم و برنامه ها را اجرا کردیم و احتیاج به وام پیدا نکردیم ولی در واقع این نیست آنچه اثرات واقعی است این است که این ارقام بزرگ شدن بودجه اثرات روحی تورم و لخرجهای بی جای ملت و دولت هر دو کمک میکند ولی آنچه که باید این برنامه با این رقم انجام شود و تولیدش عرضه بشود که تعادلی بین عرضه و تقاضا پیش بیاید حاصل نمیشود لذا بدون احتیاج باین نوع استدلال و بحثها بهتر است اصولاً از ابتدا این ارقام را جهت ادعای تعادل بودجه عرضه نکنید ما حاصل برای خاتمه دادن باین بحث باید يك حقیقت را عرض کنم با آنکه میدانم حضرت تعالی کسالت دارید و هیچ قصد ناراحت کردن شخص شمار اندام ولئی میدانید انجام وظیفه و خیلی از مسائل شخصی با هم درست در نمی آید بهر حال بخلاف ادعای دولت که تکیه بر اعتبارات بانکی کم شد و باز پرداخت وام خارجی زیاد خواهد شد در این بودجه می بینیم ۹۵ میلیارد ریال جمع و وام دولت بالغ شده یا رقمی در همین حدود باید باین ترتیب در آمد فوق العاده و افتخار آمیز نفت هم که روز بروز زیاد میشود حجم بودجه دولت زیاد میشود از طرفی دولت برای جلوگیری از گردش پول در دست بخش خصوصی اعتبارات آنها را محدود کرد نتیجه چه میشود نتیجه این میشود، دولت خرج کننده، تولید نکننده باین ارقام فوق العاده در بازار پول خواهد ریخت و بخش خصوصی که موظف بتولید است تولید نخواهد کرد و آن برنامه ای که دولت در فصل ماقبل آخر بودجه خودش بعنوان مبارزه با بالارفتن هزینه زندگی عنوان کرده، توفیق حاصل نخواهد کرد (صدری کیوان - آن ۹۵ ناخالص است جناب آقای رامبد) شما بعد بیائید دفاع کنید، اما بحث بهمین جا خاتمه پیدا نمی کند به نوع دیگری تحصیل اعتبار هم از طرف دولت اقدام شده که روز تقدیم لایحه این نوع تأمین اعتبار من جزو موافقین بودم، و آن انتشار اوراق قرضه بود.

نمیدانم، چون بسته باینست که این اوراق قرضه را کی بخرد اگر قرار شد آقای رهنما از بودجه وزارت اطلاعات اوراق قرضه بخرد و بعد خودش هم در بانک بگذارد که این از این جیب آن جیب است. برایتان ارقام رایا می کنم تا دولت باز هم در این امر تجدید نظر نکند. از ۵ ماهه آخر سال ۴۸ تا آخر سال ۵۱ جمع انتشار اوراق قرضه ۹۲ میلیارد اما بجهت ترتیب تقسیم شده، ۵۶ میلیارد از این رقم مربوط بخريد بانکهای دولتی است و ۱۹ میلیارد مربوط به بخش خصوصی است. خرید بانکهای دولت اوراق قرضه واقعی نیست (صدری کیوان - میدانید ۲ برابر شده، امسال اوراق قرضه غیر بانکی دو برابر شده) جناب آقای هویدا من مطمئن هستم آقای کیوان صدری (بکنفران نمایندگان - صدری کیوان) چه علی خواه چه خواهی، برای شما معاون پارلمانی خوبی نخواهد شد، چون خیلی ابراز احساسات میکنند. مثل این مرد با حوصله که تمام ارقام را میداند و در دلش می جوشد و بصورت خنده میکند (اشاره به مجیدی) شما هم همان کار را بکنید (صدری کیوان - ارقام غلط گفته شد) با کمال تأسف مطالبی در مجلس مطرح میشود که مطلقاً در شأن مجلس نیست، آن ارقامی که من اینجا عنوان میکنم ارقامی است که یاد لوائح رسمی دولت یا در انتشارات رسمی دولت یا انتشار رسمی بانک مرکزی در شأن مجلس نیست (صدری کیوان - جنابعالی بفرمائید اوراق قرضه ملی دو برابر شده در بودجه هم منعکس است، رقم را بخوانید) در ابتدای عرایضم ۳ رقم یاد کردم، ۱۰۸ میلیارد تومان بودجه مملکت که به منظور تحقق تولید ناخالص ملی، تا ۱۴۰ میلیارد تومان و عرض کردم پیرامون این ۲ رقم با اضافه رقم سوم که هدف ۴۴۰۰ تومان در آمد سرانه سال ۵۳ پیش بینی شده صحبت خواهیم کرد. هر وقت آقای نخست وزیر پیرامون لوائح مهم مثل برنامه عمرانی یا بودجه مملکتی گزارشی تقدیم مجلس شورای ملی کردند طبعاً همانطور که این مطلب مورد نظر تمام اقتصادپوین و هدف تمام کشورها در امور اقتصادی شان قرار گرفته از رقم رشد توسعه و عبارت و رقم چند صد درصدی توسعه که سرفصل برنامه اقتصادی تمام ممالک خاصه بعد از جنگ دوم جهانی شده صحبت کردند ولی این رشد که مثلاً در برنامه چهارم

عنوان کردم که هدف ما ۴/۹ درصد رشد اقتصادی است و رسیدیم به نزدیک ۱۲٪ در برنامه پنجم گفتند بسا تکمیل ظرفیت واحدهای اقتصادی می خواهیم سطح درآمد را به ۲ برابر برسانیم ۴/۱۱٪ پیش بینی شده اما پیش بینی میکنیم به ۱۵٪ میرسد و بالاخره این رقم ۱۴۰ میلیارد تومان با اصطلاح شما استادان G.N.P. چه مفهومی دارد (یکی از نمایندگان - یعنی چه) تولید ناخالص ملی به بینیم ما از لحاظ مملکت خودمان با این ارقام چه چیزی را نمایش میدهم اصلاً این رقم هر قدر بزرگ باشد تنها کافی برای سلامت اقتصادیک اجتماع نیست. ترکیب بخشهای مختلف این رقم باید بمانشان بدهد که دولت چه میکند و توفیق برنامه تا چه اندازه بوده است. در گزارش صادقانه و ادیبانه و ماهرانه دولت اشاره شد که بیشتر این رقم بر اثر حجم بودجه دولت بوجود آمده اما برای اینکه حداقل شما ۳ نفر که هر کدام به سهمی بیشتر از سایر وزراء در امر اقتصادی مملکت مسئولیت دارید خواهش می کنم این ارقام را از لحاظ بر آورد کار خودتان و ملت بدون تعصب محاسبه کنید آنوقت برنامه ما را واقع بینانه تر و استفاده از نفت را دقیق انجام خواهید داد (الموتی - از نظر ما اقتصاد بدون نفت محکوم است) قصد وارد شدن در این مسائل نبود جناب الموتی (خواستم متوجهتان کنم) بحث در اینجا بحث بودجه بدون نفت نیست، نه من از آن بیدها هستم که از این بادهای بترسم نه شما آنچنان آدم بی اعتقادی هستید که اگر مثلاً در لایحه قطع درخت گفتیم چنین بکنید یا چنان نکنید شما هم بیائید اینجا و بگوئید مگر شما با رژیم مخالفید؟ گفتیم این مسائل را اصلاً در بحث مطالب خود وارد نکنیم من به رژیم معتقدم سر تعظیم فرود می آورم جانم را هم درین راه میدهم با اصول اقتصادی مملکت هم در جهات اصلی موافقم، نفت را هم برای اقتصاد ایران لازم میدانم ولی فروختن نفت را برای پرداختن حقوق غلط میدانم و اگر گفتید نفت را می فروشیم و چه لجر آغ وارد می کنیم رأی نمیدهم به آن بودجه (الموتی - نفت جزو اقتصاد ما است) در این ترکیب تولید ناخالص ملی دولت هر بار برنامه ای یکجا ارائه میدهد و عنوان میکند که من با انجام این برنامه ها در بخش کشاورزی، این برنامه ها در امر آب و برق این کارها

در خدمات و سایر بخشها با انجام این فعالیتها این رشد را تحصیل میکنم و جمع این ارقام این توفیق را برای مملکت بدست میآورد. مآوقتی نگاه می کنیم در ظرف این مدت برنامه دولت پیش بینی شده و اجراء شده و آمارگیری شده نشان میدهد که یا پیش بینی درست نبوده یا اجراء تحقق نیافته پس بنابراین یا برنامه غلط بوده که اجراء نکردید یا برنامه صحیح بوده و کار آئی و توانائی اجراء نداشته اید در این جا چند رقم یادآور میشوم و بالاخره امیدوارم از هزار مطلبی که گفته میشود جناب آقای نخست وزیر تشریف بیاورند و بگویند که این يك مطلب مسئولش کی بود و برای تحقق اصل تنبیه و تشویق این کسی که موفق بانجام کار خود نشده چه ترتیبی خواهند داد. در ترکیب تولید ناخالص ملی خودتان در گروههای اصلی پیش بینی کرده بودید که در امر خدمات ۷/۵ درصد رشد داشته باشیم فقط در یکسال ۵۱-۱۸/۴ رشد داشتیم ولی پیش بینی کرده بودید در امر کشاورزی در برنامه گذشته ۴/۴ رشد داشته باشد در سال ۴۹-۵۰ نه تنها رشدی اصلاً نداشت بلکه پائین هم آمد البته جواب را الساعه جناب آقای دکتر مجیدی خواهند فرمود که همان سالی بود که خشکسالی شد آقای دکتر المونی شما که مخالف تر اقتصاد بدون نفت هستید منم مخالف به امیدباران ماندن و پیوار کردن گندم برای پر کردن شکم ملت هستم اگر دولت هم مخالف بود بمن بگوئید در این دهسال شبکه آبرسانی زیرسداها راجه کرده اید؟

اخلاقی - تکمیل شده - کانال کشی شده.

رامبد - بهر حال برای خانم بخش رشد و ضمناً برای رفع اشیاه شما که فرمودید دولت هم در فکر است میرسیم و بشما نشان میدهم بارقم و عدد که فکر ما دولت در يك جهت نیست.

یکنفر از نمایندگان - نباید هم در يك جهت باشد.

ایلخانی بود - دبیر کل شما با ما همکاری داشت در مورد کشاورزی.

رامبد - در امر توسعه و رشد باید قبول کنیم که رشد اقتصادی کشور فوق العاده افتخار آمیز بود ولی تقسیم فعالیت در بخشهای مختلف به چو وجه متناسب نبوده

و نتیجه این عدم تناسب مطلبی است که در بحث بعدی پیش میآید و آن توزیع عادلانه در آمد است چون اگر رشد زیاد شد تنها باین منظور نیست که ما در کاغذ بنویسیم و یا من در اینجا بیایم صحبت کنم هدف غائی و نهائی در هر رشد رفاه بیشتر و بهبود وضع برای عموم طبقات مردم است و اگر این هدف تأمین نشد دولت باید حتماً فعالیت خودش را در بخشهای مختلف اصلاح کند و قبل از خاتمه دادن بیحث رشد و کلمه افتخار آمیزی که با اعتقاد عنوان کردم يك کلمه تصحیحی و تکمیلی را هم باید اضافه کنم و آن این است که اگر رشد را مسائل مادی بدانیم این چنین است ولی مشروط بر اینکه معنویات و احتیاجات واقعی بشری در برنامهها تحت الشعاع ارقام مادی رشد قرار نگیرد و موضوع رشد يك مطلبی است که البته من و شما اینجا وقتی صحبت میکنیم با تغییر رقم ۱۱ به ۱۵ اظهار خوشوقتی میکنیم و متصدیان اجراء احساس افتخار ولی آنچه که بواقع امر نباید از این رشد نتیجه گیری کرد آن تقسیم صحیح متناسب این رشد از طریق بخشها بزندگی طبقات مختلف مردم است یعنی اگر ما ادعا کردیم که ۵۸٪ جمعیت کشور روستائین است و ۳۸٪ از جمعیت فعال روستائیان تشکیل میدهند و آنوقت رشد کشاورزی ما حتی بنسبت رشد جمعیت در بعضی از سالها نرسید شما میدانید وضع زندگی بهتری برای روستاها فراهم نکرده اید من از دولت تقاضا میکنم از این بعد ضمن گزارش اقتصادی خودش ضمن برنامههای دولت بمعارضه کند که بر اثر انجام این برنامهها تغییر زندگی که در طبقات مختلفه بوجود آمده چه بوده؟ برای شما يك مثال میآورم از امریکا چون صحبت شد یکبار اینجا که آقای مجیدی در امریکا تحصیل کرده اند در امریکا در سال ۱۹۶۰ در آمد متوسط خانواده نه در آمد سرانه در آمد هر خانواده ۷۰۰۰ دلار بود در ۱۹۷۰ به چیزی کمتر از ۱۰ هزار دلار رسید مفهوم این نیست که همه خانواده های امریکائی بلااستثناء در آن ایام هفت هزار دلار درآمد داشتند و امسال ده هزار دلار آنچه که افتخار متصدیان شماست باشد این مطلب دومی است که میگویم در سال ۱۹۶۰ که متوسط هفت هزار دلار بود تعدادی که از پنج هزار دلار کمتر داشتند ۳۰٪ جمعیت را تشکیل میدادند تعدادی که بین پنج-

ده هزار دلار ۴۱٪ خانوادهها را تشکیل میدادند و تعدادی که متجاوز از ده هزار دلار بود ۲۹٪ را تشکیل میداد این ترکیب بر اثر يك اقداماتی که از جمله اجراء بود چه برنامه ای و برنامه های مختلف بود باین ترتیب تغییر کرد ۳۰٪ که کمتر از پنج هزار دلار بود به ۱۹٪ کم شد یعنی تعداد خانواده هائی که کمتر از پنج هزار دلار درآمد داشتند اکنون کمتر هستند ولی تعداد کسانی که از ده هزار دلار کمتر داشتند از ۲۹٪ به ۴۹٪ جمعیت بالا رفت یعنی آن کس که میلیون ها دلار درآمد داشت قدری پائین تر آمد و صد ها نفر دیگر که از پنج هزار دلار کمتر داشتند بیلابی ده هزار دلار رسیدند دکتر متین - قیاس مع الفارق است.

رامبد - من از دولت تقاضا میکنم روی اصول علمی با ۷۴۰ میلیارد ریال در بودجه اداره آمار ترتیبی بدهند که مثلاً بفرمایند درآمد ۱۰٪ مردم چه حدود است ۲۰٪ در چه حد ۱۵٪ در چه حدود است و هر يك از طبقات مختلف جمعیت به چه ترتیب درآمد دارند آنوقت است برای درآمد ۴۴۰ تومان درآمد سرانه من میتوانم مثل بعضی موارد بیایم و از شما تشکر کنم که این ترکیب بصورت سلامت است ولی فقط رقم درآمد سرانه خیلی مفهوم سالمی نمیتواند داشته باشد (یکنفر از نمایندگان - بچه دلیل؟) جناب آقای دکتر متین فرمودند ۲۰ سال پیش البته، باتمام ایرادات و تمام این انتقادات نه تنها نمیتوانم حقایق را فراموش کنم بلکه انتقادات ما هم بعدی نباید باشد که مردم را از واقعیت گمراه کند همین در زمان نسل حاضر بود که تیمسار صفاری وقتی که شهردار بودند مشکلاتش خاموش کردن چراغ های نفتی خیابان لختی بود و وجه تسمیه خیابان لختی هم باین جهت بود که در آنجا شبها مردم را لخت می کردند دور نرویم خود من از سفر خارجی که برمی گشتم بیست و چند سال پیش که شما اشاره کردید از رادیو اتومبیل شنیدم وزیر کشاورزی وقت ضمن گزارش سالیانه اش ساختن يك اطاق موقت برای نگاهداری مصالحی که جهت ساختن سد خاکی يك نهی را گزارش میداد باز هم دور نرویم خدا حفظ کند تیمسار انصاری وزیر راه اسبق را که یکی از رجال خیلی صالح و صحیح العملی است وقتی وزیر راه بودند

برای چند کیلومتر جاده خاکی صحبت می کردیم امکانات مالیش محدود بود اما امروز ما از صدها کیلومتر شاهراهها، اضافه کردن ظرفیت ذوب آهن از يك میلیون و دوست هزار تن به ۴ و ۶ و ۸ میلیون تن و آخر برنامه ششم به ۱۵ میلیون تن صحبت میکنیم (چند نفر از نمایندگان - ۲۰ میلیون تن) - بله هر این فاصله ۲۰ میلیون تن بنابراین همه این چیزها را میدانیم ولی بارها در اینجا تذکر داده ام که اتومبیل هر قدر بزرگتر و با سرعت هر قدر بیشتر ساخته شود سلامت مکانیزم کار ایجاب می کند دستگاههای مراقبت و نظارت و ترمز و توقف بهمان نسبت بیشتر باشد و شاید در ادوار گذشته هیچ وکیلی بخودش اجازه نمیداد اینقدر طولانی تزیین وقت سایر دوستان را بکنند و اینقدر ارقام را به بحث بکشد ماکه اینقدر پیشرفت و عظمت و افتخار و عوامل مشوق را که می بینیم در این امور باید بیشتر کنجکاو بشویم بهمین جهت از دولت تقاضا دارم در تنظیم این برنامهها يك مطلب فراموش نکند و آن چیزی است که از زمان افلاطون و ارسطو تا امروز به اعتبار خودش باقی مانده که ارزش هر چیز بستگی به میزان مصرف آن دارد بنابراین در برنامهها برای يك نماینده ای که در سطح مملکت وظیفه مطالعه دارد تنها نمی تواند بدون توجه به کیفیت فقط بارقم بزرگتر خیلی خود را متقاعد کند همیشه دولت در اینجا عنوان کرده است که ما کارخانه برق انمی میگذاریم خیلی برنامه مدرنی است منم مخالف نیستم این امور يك مسائل فنی است محاسبه ای دارد یکی می بینید تولید برق از آب را بیشتر توصیه می کند اگر آب باشد لذاتنها عنوان کردن يك سری مطالب بعنوان برنامه نمیتواند ارزش آن برنامه را تعیین کند آنچه که میتواند ارزش يك برنامه را بطور صحیح ارائه کند آن محاسبه ایست که به انگلیسی میگویند افیشنی Efficiency بمفهوم کار آئی بازدهی واقعی نتیجه گیری نهائی نیروی انسانی سرمایه مادی با توجه طول مدت و همه امکاناتی را که بکار بریدید و آنچه که امروز بدست آوردید و میزان آمادگی که برای اجراء برنامه های بعدی تحصیل کردید این آنچه می تواند افتخار آمیز باشد حالا اگر دولت عنوان کرد که من در رشد باین نتیجه رسیدم ولی قیمتها را ثابت نگاه داشتم البته این نتیجه گیری برای هر کس رضایت بخش است

ولی اگر نه در ایران در هر مملکت دیگر فرضاً بالا رفتن هزینه زندگی بان حد رسید که اثرات رشد را منتفی کند این برنامه حتماً احتیاج به تجدید نظر دارد آنچه که در حین قرائت گزارش دولت و جناب نخست وزیر بواقع موجب تأسف من شد از این جهت بود که مرتباً بخاطر میگذشت که در یکایک مسائل که از بابت قیمت‌ها از جهت کشاورزی و از لحاظ توزیع عادلانه در آمد از لحاظ قیمت و مصرف و کیفیت مصرف در آمد نفت و بالاخره آنچه خودشان اشاره کردند ولی متأسفانه خیال می‌کنم توجه نکردند محیط زیست که معتمد بکرو ز مثل همین موضوع نفت که امروز گریبانگیر دنیا شده روزی دنیا را به بحران خواهد کشید با همین نحوه بحث امروز در طول ده سال در اینجا یاد آوری کردم جناب نخست وزیر بخاطر دارید در سالی که آقای نهانندی و عالیخانی دودانشمند اقتصاد در دو طرف شما نشسته بودند آن موقع قیمت های ما بهترین قیمت های دنیا بود در موقعیکه سایرین با ۱۰-۱۵-۲۰ درصد گرانی مواجه بودند، ۲/۵- الی ۱/۵ درصد بیشتر ترقی قیمت نداشتیم ولی سیر کار بود چه خود بخود این مطلب را برای امروز نشان میداد ممکن است بفرمایند که مشاورین اقتصادی داریم همه عالم و حداقل در این مطالب از همه وارد ترند راجع به خودم صحبت نمی‌کنم ولی این مشاورین اقتصادی شما از چه کسانی تشکیل می‌شود این همان نوع مشاورین اقتصادی هستند که من روزی در اطاق وزیری بودم اسم نمی‌برم او خیلی نگران بود و مرتب با تلفن با سازمان برنامه تماس میگرفت مطلب را پرسیدم گفت راجع به برنامه

وزارتخانه ما امروز شورای عالی برنامه جلسه دارد جرح و تعدیل می‌کند می‌خواهم نتیجه را بدانم و این مشاورین اقتصادی هم شبیه آن شورای عالی برنامه است اگر شما فکر می‌کنید فقط هر کسی وزیر شد مطلع است اینطور نیست آن استاد دانشگاه هم که سمت دولتی قبول نکرده مطلع است و همانطور که اشاره کردید در آخر گزارش خودتان آن کدخدای محل هم نمایندگان انجمن های شهرستان هم در کار خود مطلع هستند در این مشاورین شما کسانی که امروزه سبب تصدی شغلی اینجا هستند و فردا برای مذاکره با بانک بین المللی به واشنگتن میروند پس فردا احتمالاً ممکن است در شانگهای کنفرانس داشته باشند از وضع مصرف کننده هیچ نمیدانند و وظیفه اش نیست و نباید هم اطلاع داشته باشد از مصرف کننده باید مطلع شوید که بر او چه میگذرد اینست که برنامه ها به سبب پیش بینی های غیر واقع بینانه و اجرای ناقص نتایجی را که مورد نظر بوده بعمل نمی‌آورد آنوقت ما مطالب را بطور دیگری تفسیر می‌کنیم و احتمالاً اگر کسی خواست تذکری بدهد با شما مت دوستان مواجه می‌شود.

۴- تعیین موقع جلسه آینده - ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان این جلسه را ختم می‌کنیم آقای رامبد بقیه صحبتشان را ساعت ۴ بعد از ظهر ادامه خواهند داد.

(ساعت يك بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - **عبدالله ریاضی**